

ПОЛИТИКИН

5
динара

БРОЈ
1320

ЗАБАВНИК

15.4.1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

Ripley

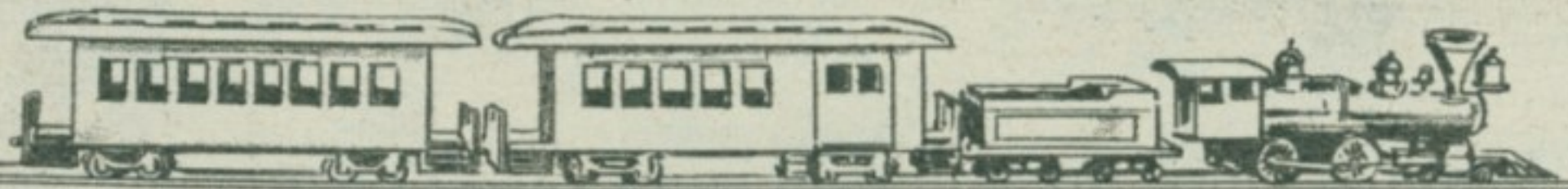
Веровати или не!

АБРАХАМ ВИПЛ

(1733 - 1819)

АМЕРИЧКИ ПОМОРСКИ ОФИЦИР ЗА ВРЕМЕ АМЕРИЧКОГ РАТА ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ ЗАРОБИО ЈЕ ЗА 10 ДАНА 10 БРИТАНСКИХ БРОДОВА.

МОДЕЛ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ КОМПОЗИЦИЈЕ

КОЈА СЕ КРЕЊЕ И СASTOЈИ СЕ ОД ЛОКОМОТИВЕ, ВАГОНЕТА ЗА УГАЉ И ДВА ПУТНИЧКА ВАГОНА, ИЗРАДИЛИ СУ ЧЛАНОВИ ДРУШТВА ЗА ДРАГУЉЕ И МИНЕРАЛЕ ИЗ САН ФРАНЦИСКА - ОД ЖАДАТ.

НАЈВИШИ СВЕТИОНИК У АМЕРИЦИ

НАЛАЗИ СЕ У МИНЕСОТИ - ПОДИГНУТ ЈЕ НА СТЕНИ СПЛИТ ВИСОКОЈ 54 МЕТРА.

© King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved.

1-16

лабиринт

У СЕФРЕН ВОЛДЕНУ, У ЕНГЛЕСКОЈ ПОКРАЈИНИ ЕСЕКСУ, ТОЛИКО ЈЕ ТЕШКО ПРОЋИ ДА ЈЕ У 18 ВЕКУ СВАКО КОМЕ БИ ТО УСПЕЛО ДОБИЈАО НАГРАДУ.

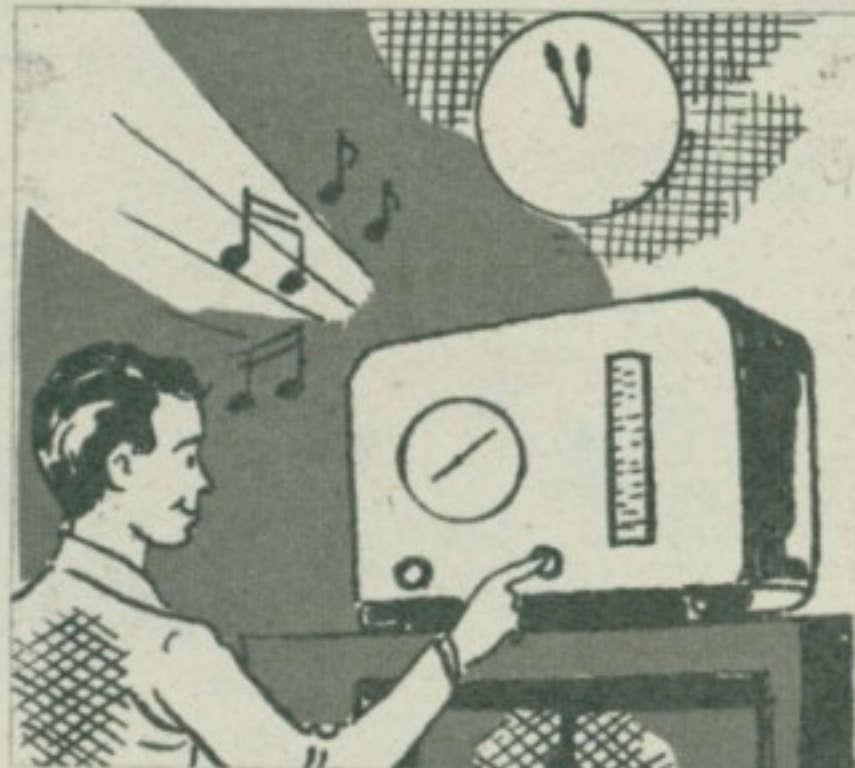
ОФИЦИРИ

У СТАРОЈ КОРЕЈИ ИМАЛИ СУ РАСКОШНА АЛИ ТОЛИКО НЕПРАКТИЧНА ОДЕЛА ДА ГОТОВО НИСУ МОГЛИ ДА СЕ КРЕЊУ - ЊИХ СУ С МЕСТА НА МЕСТО ПРЕБАЦИВАЛИ ПАЛАНКИМА С ЈЕДНИМ ТОЧКОМ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

• систем хит-параде у музици увели су Американци 1941. године. Радио-Луксембург је био прва европска станица која га је увела у свој програм, у јесен 1948. године.

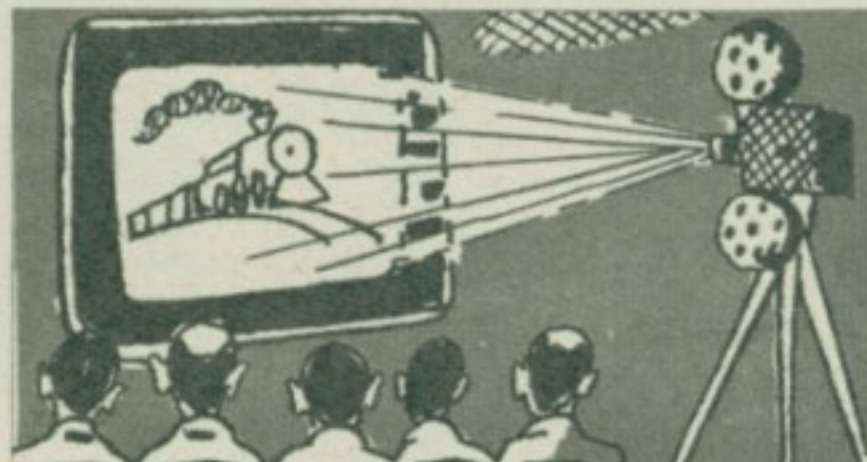
• неколико дана пре битке на Ватерлоу Наполеон I је поручио буре коњака од једног познатог произвођача. Пошто тада није могао бити испоручен, коњак је

остао у бурету све до 1902. године када је продат за суму која је у то време представљала право мало богатство.

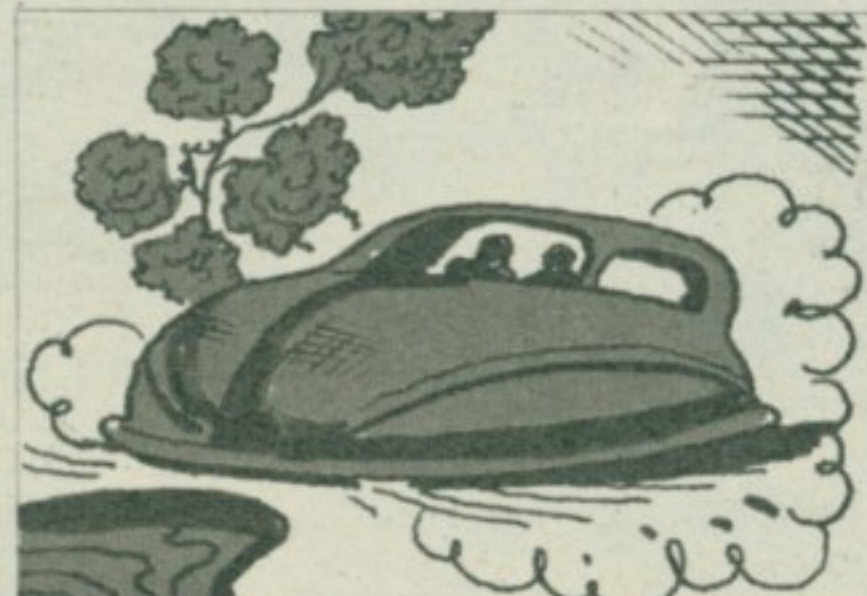
• прву златну плочу добио је Глен Милер 1942. године за своју песму „Чатануга шу-шу“.

• године 1871. био је у свету у моди апарат „против хркања“. Он се састојао од једног каиша који, када се омота око главе и испод браде, спречава отварање уста за време спавања, самим тим и хркање.

• браћа Лимијер, Французи, дали су 28. децембра 1895. године у Паризу прву биоскопску представу. Присутствовала су тридесет и три човека.

• пре извесног времена у САД конструисан је аутомобил будућности назван „ховербург“. У ствари, то је амфибија која се креће на ваздушном јастуку и то брзином од око 100 километа-

ра на час не остављајући за собом никакав траг. Ово возило, које може да се креће и по води, стаје нешто више од обичног аутомобила а управљање њиме не изискује посебно знање. Предвиђен је за две особе.

• сарадници Института за зоологију при Академији наука Азербејџанске ССР открили су у Каспијском мору мекушца - хигијеничара који помаже у чишћењу воде од нафте. Иако

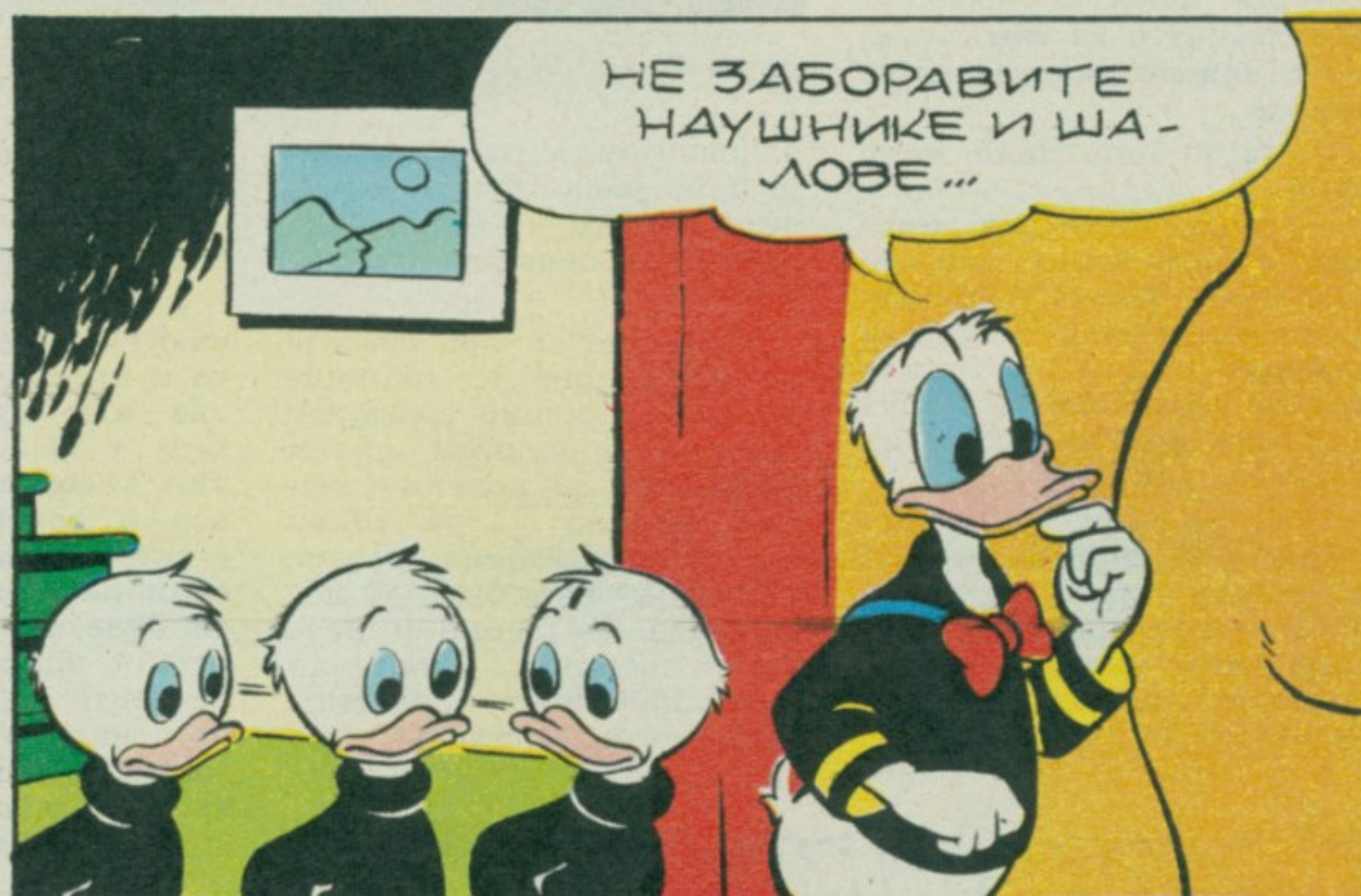

минијатуран - дугачак је свега 2,5 сантиметра - он је у стању да за 24 часа „исфилтрира“ до 15 литара воде, извлачећи из ње храну. С обзиром да је нафта као материја непогодна за исхрану, мекушац је облаже са доста слузи и као такву испушта на морско дно. Касније се ти „микрoконтeјнери“ биолошки трансформишу у материје које нису штетне.

• нови одред специјалне јапанске полиције броји 173 човека и сви носе одећу црвене, жуте и осталих упадљивих боја. Њихов задатак је спречавање атентата и отмица.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

КОД ЗЛАТНЕ ЛОПТЕ

Џорџ, спреми се за свој први задатак. Авион полаће сутра око пола ноћи. Спустиће те у брда, негде у Вогезима, у један мали центар француског покрета отпора.

— Шта тамо треба да радим?

— Да понесеш модерног експлозива и да тим људима покажеш како се њиме рукује.

— Ја о томе тако мало знам.

— Нема никаквих илузија о твом знању, али немам никог бољег... Мораш да набавиш сиви шешир са зеленим пером... Остале детаље објасниће ти пилот пре него што те шутне из апарата... Срећно!

Тако је Џорџ Лангелан пошао у Француску у којој ће остати готово до краја рата и извршити многе обавештајне задатке. Претходно је прошао кроз озбиљну обуку, чак су му и лик изменили пластичном

МЕЂУ ОКУПЉЕНИМА НА ТАЈНОМ САСТАНКУ САМО ЈЕ ПЈЕР ИЗРАЖАВАО НЕВЕРИЦУ У РАЗОРНУ МОЋ ЕКСПЛОЗИВА КОЈИ ЈЕ ДОНЕО ГОСТ ИЗ ЛОНДОНА. СТИГАВШИ КУЋИ, РЕШИО ЈЕ ДА ГА ИСПРОБА.

операцијом, мада њему није било јасно зашто то чине. („Толико ме мало људи познаје и оваквог и онаквог!“)

Припреме за лет брзо је завршио, али је највише времена утрошио трагајући за тим проклетим сивим шеширом са зеленим пером. Испало је да током тих ратних година никоме у Лондону није било до ло-ва, када се једино и носе такви шешири. Лангелан је обишао много продавница у центру, лутао је и по предграђима и најзад је

сам skleпао некакву комбинацију.

У авиону му је пилот давао последња упутства:

— Кад додирнеш земљу, спакуј падобран, закопчај га и крени на исток. После сат или два хода стићи ћеш у градић Х. Ту ћеш ући у воз који иде на север и возићеш се четири станице. Тамо, на четвртој, сићи ћеш, шешир мора да ти буде на глави, и отићи ћеш у кафану „Код златне лопте“. Питај тамо гласно у колико иде аутобус за Лафај. Одговориће ти да је аутобус отишао пре више од једног ста... Тада ће се један гост „сажалити на тебе“ и понудиће се да те пребаци својим колима. Он ће бити твоја „веза“... Искочи! Срећно!

АУТОБУС НАСНИ

Прве препреке Лангелан је срећно пребродио: лепо се приземљио, није био далеко од градића Х, није дуго чекао воз, никоме није изгледао сумњив... Путовао је удобно и сишао на четвртој станици. Био је једини који ту силази.

Шеф станице, који је истовремено обављао и све друге дужности, па је чак носио и кофере, погледао је Лангеланову возну каргу, а затим је подигао поглед ка сивом шеширу са

зеленим пером и — разрогачио очи.

Усамљеном путнику то, разуме се, није могло да буде пријатно и зато је пожurio да се што пре изгуби из чекаонице. Али на пољани иза станице просто је налетео на два француска жандарма. Правећи се хладнокрван, он је немарно подигао шешир и поздравио их. Они су му отпоздравили, а затим исколачили очи на сиви шешир са зеленим пером.

Договорену кафану није било тешко пронаћи: била је једина у селу. Лангелан је припао шанку за којим су већ стајала три човека. Гостионичар подиже поглед и — одједном прекиде сваки посао. Она тројица, пратећи тај његов поглед, зауставише се такође на дошљаку, па и они пресекоше разговор.

— У колико сати полази аутобус за Лафај? — упита Џорџ гласно.

Један од тројице одговори:

— Имате среће, данас тај аутобус касни.

— Говориш глупости — јави се човек који је седео за столом у углу и кога обавештајац дотад није био приметио. — Има више од сата како је тај аутобус отишао!

— Неко заиста говори глупости, — увреди се први — али то нисам ја. И ми чекамо тај аутобус. Да

је отишао, ми сигурно не бисмо седели овде.

— Свакако, свакако — помирљиво рече човек из угла, за кога се после испоставило да се зове Пјер. — Можда он данас неће ни доћи. Зато, ако господин допусти, ја бих могао својим колима да га одвезем у Лафај.

ЗАБОРАВИО НА ОПРЕЗНОСТ

Док су одмицали прашњавим друмом у брда, Пјер је објашњавао да у њиховом послу опрезност никад није сувишна, да он верује свима, али не морају сви да знају све...

— Куда ћемо ми сада? — прекинуо га је Џорџ.

— Идемо најпре до моје планинске куће. Тамо ћете вечерати, а затим ћу да вас одвезем на састанак који је заказан за поноћ.

Зауставили су се испред љупке кућице на једном пропланку. Дочекала их је Пјерова супруга. Њој је Пјер представио госта као „оног господина ког смо очекивали“. Љубазно му је пожелела добродошлицу.

Вечера је била изврсна, вино првокласно, амбијент домаћи и тако пријатан да је Џорџ једног часа ухватио себе како спава код непознатих људи. „Узалуд су бацили паре на моје школовање“, помисли он. „Већ на првом кораку заборавио сам на опрезност!“

Било је већ време за полазак. Једва су некако упалили мотор, па се он уз пут у неколико махова гасио, гурали су кола, котрљали се низбрдо и најзад се створили — пред кафаном „Код златне лопте“!

— Па ми смо опет онде откуд смо пошли! — изненадио се Лангелан.

— Тачно. Ту треба да одржимо састанак. И гостионичар је један од наших.

У гостионици је било већ двадесетак људи. При светлости петролејки Лангелан их је пажљиво загледао и чудио се све више...

Угледао је најпре шефа станице. Постом је приметио и она два жандарма.

— Била је то сјајна идеја са шеширом, зар не? — насмејао се један од њих.

ПРИПРЕМЕ ЗА ДИВЕРЗИЈУ

Нашао се однекуд шампањац, па је управитељ о новне школе одржао поздравни говор „драгом савезнику“, а онда су она два жандарма донела однекуд читава брда експлозива, очекујући да дошљак објасни како се то модерно њиме рукује.

— Овог пута ћемо радити са експлозивом који сам ја донео — казао је Лангелан и извадио из свог кофера неке чудне масе, па жице и гајтане.

— Шта ће нам каблови, кад немамо електричну струју? — примети управитељ школе.

— Нису то каблови, већ фитиљи за паљење. Један од њих пали истог часа, а овај други гори полагано. Потом им је, колико се

МИНИ-КВИЗ

- 1 Знате ли како се још зове јужноафричка река Лимпопо?
- 2 Ко је био Лисандар?
- 3 Геодезија је:
- 4 Како се звала жена В. И. Лењина?
- 5 Тема филма „Сви председникови људи“ је, у ствари, истина о истрази спроведеној против једног америчког председника. Кога?

ОДГОВОРИ:

1) Зове се још Крокоматска река. Изабрисао га је Трансвал у Мозамбику са ушћа у Индиски океан; 2) Лисандар (1878—1935) је био револуционар, педагог и друштвени радник; 3) Радња је Геодезија је наука о мерењу земље; 4) Знала се На-пенска; 5) Борба против Теллера; 6) Борба против Теллера; 7) Борба против Теллера; 8) Борба против Теллера; 9) Борба против Теллера; 10) Борба против Теллера; 11) Борба против Теллера; 12) Борба против Теллера; 13) Борба против Теллера; 14) Борба против Теллера; 15) Борба против Теллера; 16) Борба против Теллера; 17) Борба против Теллера; 18) Борба против Теллера; 19) Борба против Теллера; 20) Борба против Теллера; 21) Борба против Теллера; 22) Борба против Теллера; 23) Борба против Теллера; 24) Борба против Теллера; 25) Борба против Теллера; 26) Борба против Теллера; 27) Борба против Теллера; 28) Борба против Теллера; 29) Борба против Теллера; 30) Борба против Теллера; 31) Борба против Теллера; 32) Борба против Теллера; 33) Борба против Теллера; 34) Борба против Теллера; 35) Борба против Теллера; 36) Борба против Теллера; 37) Борба против Теллера; 38) Борба против Теллера; 39) Борба против Теллера; 40) Борба против Теллера; 41) Борба против Теллера; 42) Борба против Теллера; 43) Борба против Теллера; 44) Борба против Теллера; 45) Борба против Теллера; 46) Борба против Теллера; 47) Борба против Теллера; 48) Борба против Теллера; 49) Борба против Теллера; 50) Борба против Теллера; 51) Борба против Теллера; 52) Борба против Теллера; 53) Борба против Теллера; 54) Борба против Теллера; 55) Борба против Теллера; 56) Борба против Теллера; 57) Борба против Теллера; 58) Борба против Теллера; 59) Борба против Теллера; 60) Борба против Теллера; 61) Борба против Теллера; 62) Борба против Теллера; 63) Борба против Теллера; 64) Борба против Теллера; 65) Борба против Теллера; 66) Борба против Теллера; 67) Борба против Теллера; 68) Борба против Теллера; 69) Борба против Теллера; 70) Борба против Теллера; 71) Борба против Теллера; 72) Борба против Теллера; 73) Борба против Теллера; 74) Борба против Теллера; 75) Борба против Теллера; 76) Борба против Теллера; 77) Борба против Теллера; 78) Борба против Теллера; 79) Борба против Теллера; 80) Борба против Теллера; 81) Борба против Теллера; 82) Борба против Теллера; 83) Борба против Теллера; 84) Борба против Теллера; 85) Борба против Теллера; 86) Борба против Теллера; 87) Борба против Теллера; 88) Борба против Теллера; 89) Борба против Теллера; 90) Борба против Теллера; 91) Борба против Теллера; 92) Борба против Теллера; 93) Борба против Теллера; 94) Борба против Теллера; 95) Борба против Теллера; 96) Борба против Теллера; 97) Борба против Теллера; 98) Борба против Теллера; 99) Борба против Теллера; 100) Борба против Теллера; 101) Борба против Теллера; 102) Борба против Теллера; 103) Борба против Теллера; 104) Борба против Теллера; 105) Борба против Теллера; 106) Борба против Теллера; 107) Борба против Теллера; 108) Борба против Теллера; 109) Борба против Теллера; 110) Борба против Теллера; 111) Борба против Теллера; 112) Борба против Теллера; 113) Борба против Теллера; 114) Борба против Теллера; 115) Борба против Теллера; 116) Борба против Теллера; 117) Борба против Теллера; 118) Борба против Теллера; 119) Борба против Теллера; 120) Борба против Теллера; 121) Борба против Теллера; 122) Борба против Теллера; 123) Борба против Теллера; 124) Борба против Теллера; 125) Борба против Теллера; 126) Борба против Теллера; 127) Борба против Теллера; 128) Борба против Теллера; 129) Борба против Теллера; 130) Борба против Теллера; 131) Борба против Теллера; 132) Борба против Теллера; 133) Борба против Теллера; 134) Борба против Теллера; 135) Борба против Теллера; 136) Борба против Теллера; 137) Борба против Теллера; 138) Борба против Теллера; 139) Борба против Теллера; 140) Борба против Теллера; 141) Борба против Теллера; 142) Борба против Теллера; 143) Борба против Теллера; 144) Борба против Теллера; 145) Борба против Теллера; 146) Борба против Теллера; 147) Борба против Теллера; 148) Борба против Теллера; 149) Борба против Теллера; 150) Борба против Теллера; 151) Борба против Теллера; 152) Борба против Теллера; 153) Борба против Теллера; 154) Борба против Теллера; 155) Борба против Теллера; 156) Борба против Теллера; 157) Борба против Теллера; 158) Борба против Теллера; 159) Борба против Теллера; 160) Борба против Теллера; 161) Борба против Теллера; 162) Борба против Теллера; 163) Борба против Теллера; 164) Борба против Теллера; 165) Борба против Теллера; 166) Борба против Теллера; 167) Борба против Теллера; 168) Борба против Теллера; 169) Борба против Теллера; 170) Борба против Теллера; 171) Борба против Теллера; 172) Борба против Теллера; 173) Борба против Теллера; 174) Борба против Теллера; 175) Борба против Теллера; 176) Борба против Теллера; 177) Борба против Теллера; 178) Борба против Теллера; 179) Борба против Теллера; 180) Борба против Теллера; 181) Борба против Теллера; 182) Борба против Теллера; 183) Борба против Теллера; 184) Борба против Теллера; 185) Борба против Теллера; 186) Борба против Теллера; 187) Борба против Теллера; 188) Борба против Теллера; 189) Борба против Теллера; 190) Борба против Теллера; 191) Борба против Теллера; 192) Борба против Теллера; 193) Борба против Теллера; 194) Борба против Теллера; 195) Борба против Теллера; 196) Борба против Теллера; 197) Борба против Теллера; 198) Борба против Теллера; 199) Борба против Теллера; 200) Борба против Теллера; 201) Борба против Теллера; 202) Борба против Теллера; 203) Борба против Теллера; 204) Борба против Теллера; 205) Борба против Теллера; 206) Борба против Теллера; 207) Борба против Теллера; 208) Борба против Теллера; 209) Борба против Теллера; 210) Борба против Теллера; 211) Борба против Теллера; 212) Борба против Теллера; 213) Борба против Теллера; 214) Борба против Теллера; 215) Борба против Теллера; 216) Борба против Теллера; 217) Борба против Теллера; 218) Борба против Теллера; 219) Борба против Теллера; 220) Борба против Теллера; 221) Борба против Теллера; 222) Борба против Теллера; 223) Борба против Теллера; 224) Борба против Теллера; 225) Борба против Теллера; 226) Борба против Теллера; 227) Борба против Теллера; 228) Борба против Теллера; 229) Борба против Теллера; 230) Борба против Теллера; 231) Борба против Теллера; 232) Борба против Теллера; 233) Борба против Теллера; 234) Борба против Теллера; 235) Борба против Теллера; 236) Борба против Теллера; 237) Борба против Теллера; 238) Борба против Теллера; 239) Борба против Теллера; 240) Борба против Теллера; 241) Борба против Теллера; 242) Борба против Теллера; 243) Борба против Теллера; 244) Борба против Теллера; 245) Борба против Теллера; 246) Борба против Теллера; 247) Борба против Теллера; 248) Борба против Теллера; 249) Борба против Теллера; 250) Борба против Теллера; 251) Борба против Теллера; 252) Борба против Теллера; 253) Борба против Теллера; 254) Борба против Теллера; 255) Борба против Теллера; 256) Борба против Теллера; 257) Борба против Теллера; 258) Борба против Теллера; 259) Борба против Теллера; 260) Борба против Теллера; 261) Борба против Теллера; 262) Борба против Теллера; 263) Борба против Теллера; 264) Борба против Теллера; 265) Борба против Теллера; 266) Борба против Теллера; 267) Борба против Теллера; 268) Борба против Теллера; 269) Борба против Теллера; 270) Борба против Теллера; 271) Борба против Теллера; 272) Борба против Теллера; 273) Борба против Теллера; 274) Борба против Теллера; 275) Борба против Теллера; 276) Борба против Теллера; 277) Борба против Теллера; 278) Борба против Теллера; 279) Борба против Теллера; 280) Борба против Теллера; 281) Борба против Теллера; 282) Борба против Теллера; 283) Борба против Теллера; 284) Борба против Теллера; 285) Борба против Теллера; 286) Борба против Теллера; 287) Борба против Теллера; 288) Борба против Теллера; 289) Борба против Теллера; 290) Борба против Теллера; 291) Борба против Теллера; 292) Борба против Теллера; 293) Борба против Теллера; 294) Борба против Теллера; 295) Борба против Теллера; 296) Борба против Теллера; 297) Борба против Теллера; 298) Борба против Теллера; 299) Борба против Теллера; 300) Борба против Теллера; 301) Борба против Теллера; 302) Борба против Теллера; 303) Борба против Теллера; 304) Борба против Теллера; 305) Борба против Теллера; 306) Борба против Теллера; 307) Борба против Теллера; 308) Борба против Теллера; 309) Борба против Теллера; 310) Борба против Теллера; 311) Борба против Теллера; 312) Борба против Теллера; 313) Борба против Теллера; 314) Борба против Теллера; 315) Борба против Теллера; 316) Борба против Теллера; 317) Борба против Теллера; 318) Борба против Теллера; 319) Борба против Теллера; 320) Борба против Теллера; 321) Борба против Теллера; 322) Борба против Теллера; 323) Борба против Теллера; 324) Борба против Теллера; 325) Борба против Теллера; 326) Борба против Теллера; 327) Борба против Теллера; 328) Борба против Теллера; 329) Борба против Теллера; 330) Борба против Теллера; 331) Борба против Теллера; 332) Борба против Теллера; 333) Борба против Теллера; 334) Борба против Теллера; 335) Борба против Теллера; 336) Борба против Теллера; 337) Борба против Теллера; 338) Борба против Теллера; 339) Борба против Теллера; 340) Борба против Теллера; 341) Борба против Теллера; 342) Борба против Теллера; 343) Борба против Теллера; 344) Борба против Теллера; 345) Борба против Теллера; 346) Борба против Теллера; 347) Борба против Теллера; 348) Борба против Теллера; 349) Борба против Теллера; 350) Борба против Теллера; 351) Борба против Теллера; 352) Борба против Теллера; 353) Борба против Теллера; 354) Борба против Теллера; 355) Борба против Теллера; 356) Борба против Теллера; 357) Борба против Теллера; 358) Борба против Теллера; 359) Борба против Теллера; 360) Борба против Теллера; 361) Борба против Теллера; 362) Борба против Теллера; 363) Борба против Теллера; 364) Борба против Теллера; 365) Борба против Теллера; 366) Борба против Теллера; 367) Борба против Теллера; 368) Борба против Теллера; 369) Борба против Теллера; 370) Борба против Теллера; 371) Борба против Теллера; 372) Борба против Теллера; 373) Борба против Теллера; 374) Борба против Теллера; 375) Борба против Теллера; 376) Борба против Теллера; 377) Борба против Теллера; 378) Борба против Теллера; 379) Борба против Теллера; 380) Борба против Теллера; 381) Борба против Теллера; 382) Борба против Теллера; 383) Борба против Теллера; 384) Борба против Теллера; 385) Борба против Теллера; 386) Борба против Теллера; 387) Борба против Теллера; 388) Борба против Теллера; 389) Борба против Теллера; 390) Борба против Теллера; 391) Борба против Теллера; 392) Борба против Теллера; 393) Борба против Теллера; 394) Борба против Теллера; 395) Борба против Теллера; 396) Борба против Теллера; 397) Борба против Теллера; 398) Борба против Теллера; 399) Борба против Теллера; 400) Борба против Теллера; 401) Борба против Теллера; 402) Борба против Теллера; 403) Борба против Теллера; 404) Борба против Теллера; 405) Борба против Теллера; 406) Борба против Теллера; 407) Борба против Теллера; 408) Борба против Теллера; 409) Борба против Теллера; 410) Борба против Теллера; 411) Борба против Теллера; 412) Борба против Теллера; 413) Борба против Теллера; 414) Борба против Теллера; 415) Борба против Теллера; 416) Борба против Теллера; 417) Борба против Теллера; 418) Борба против Теллера; 419) Борба против Теллера; 420) Борба против Теллера; 421) Борба против Теллера; 422) Борба против Теллера; 423) Борба против Теллера; 424) Борба против Теллера; 425) Борба против Теллера; 426) Борба против Теллера; 427) Борба против Теллера; 428) Борба против Теллера; 429) Борба против Теллера; 430) Борба против Теллера; 431) Борба против Теллера; 432) Борба против Теллера; 433) Борба против Теллера; 434) Борба против Теллера; 435) Борба против Теллера; 436) Борба против Теллера; 437) Борба против Теллера; 438) Борба против Теллера; 439) Борба против Теллера; 440) Борба против Теллера; 441) Борба против Теллера; 442) Борба против Теллера; 443) Борба против Теллера; 444) Борба против Теллера; 445) Борба против Теллера; 446) Борба против Теллера; 447) Борба против Теллера; 448) Борба против Теллера; 449) Борба против Теллера; 450) Борба против Теллера; 451) Борба против Теллера; 452) Борба против Теллера; 453) Борба против Теллера; 454) Борба против Теллера; 455) Борба против Теллера; 456) Борба против Теллера; 457) Борба против Теллера; 458) Борба против Теллера; 459) Борба против Теллера; 460) Борба против Теллера; 461) Борба против Теллера; 462) Борба против Теллера; 463) Борба против Теллера; 464) Борба против Теллера; 465) Борба против Теллера; 466) Борба против Теллера; 467) Борба против Теллера; 468) Борба против Теллера; 469) Борба против Теллера; 470) Борба против Теллера; 471) Борба против Теллера; 472) Борба против Теллера; 473) Борба против Теллера; 474) Борба против Теллера; 475) Борба против Теллера; 476) Борба против Теллера; 477) Борба против Теллера; 478) Борба против Теллера; 479) Борба против Теллера; 480) Борба против Теллера; 481) Борба против Теллера; 482) Борба против Теллера; 483) Борба против Теллера; 484) Борба против Теллера; 485) Борба против Теллера; 486) Борба против Теллера; 487) Борба против Теллера; 488) Борба против Теллера; 489) Борба против Теллера; 490) Борба против Теллера; 491) Борба против Теллера; 492) Борба против Теллера; 493) Борба против Теллера; 494) Борба против Теллера; 495) Борба против Теллера; 496) Борба против Теллера; 497) Борба против Теллера; 498) Борба против Теллера; 499) Борба против Теллера; 500) Борба против Теллера; 501) Борба против Теллера; 502) Борба против Теллера; 503) Борба против Теллера; 504) Борба против Теллера; 505) Борба против Теллера; 506) Борба против Теллера; 507) Борба против Теллера; 508) Борба против Теллера; 509) Борба против Теллера; 510) Борба против Теллера; 511) Борба против Теллера; 512) Борба против Теллера; 513) Борба против Теллера; 514) Борба против Теллера; 515) Борба против Теллера; 516) Борба против Теллера; 517) Борба против Теллера; 518) Борба против Теллера; 519) Борба против Теллера; 520) Борба против Теллера; 521) Борба против Теллера; 522) Борба против Теллера; 523) Борба против Теллера; 524) Борба против Теллера; 525) Борба против Теллера; 526) Борба против Теллера; 527) Борба против Теллера; 528) Борба против Теллера; 529) Борба против Теллера; 530) Борба против Теллера; 531) Борба против Теллера; 532) Борба против Теллера; 533) Борба против Теллера; 534) Борба против Теллера; 535) Борба против Теллера; 536) Борба против Теллера; 537) Борба против Теллера; 538) Борба против Теллера; 539) Борба против Теллера; 540) Борба против Теллера; 541) Борба против Теллера; 542) Борба против Теллера; 543) Борба против Теллера; 544) Борба против Теллера; 545) Борба против Теллера; 546) Борба против Теллера; 547) Борба против Теллера; 548) Борба против Теллера; 549) Борба против Теллера; 550) Борба против Теллера; 551) Борба против Теллера; 552) Борба против Теллера; 553) Борба против Теллера; 554) Борба против Теллера; 555) Борба против Теллера; 556) Борба против Теллера; 557) Борба против Теллера; 558) Борба против Теллера; 559) Борба против Теллера; 560) Борба против Теллера; 561) Борба против Теллера; 562) Борба против Теллера; 563) Борба против Теллера; 564) Борба против Теллера; 565) Борба против Теллера; 566) Борба против Теллера; 567) Борба против Теллера; 568) Борба против Теллера; 569) Борба против Теллера; 570) Борба против Теллера; 571) Борба против Теллера; 572) Борба против Теллера; 573) Борба против Теллера; 574) Борба против Теллера; 575) Борба против Теллера; 576) Борба против Теллера; 577) Борба против Теллера; 578) Борба против Теллера; 579) Борба против Теллера; 580) Борба против Теллера; 581) Борба против Теллера; 582) Борба против Теллера; 583) Борба против Теллера; 584) Борба против Теллера; 585) Борба против Теллера; 586) Борба против Теллера; 587) Борба против Теллера; 588) Борба против Теллера; 589) Борба против Теллера; 590) Борба против Теллера; 591) Борба против Теллера; 592) Борба против Теллера; 593) Борба против Теллера; 594) Борба против Теллера; 595) Борба против Теллера; 596) Борба против Теллера; 597) Борба против Теллера; 598) Борба против Теллера; 599) Борба против Теллера; 600) Борба против Теллера; 601) Борба против Теллера; 602) Борба против Теллера; 603) Борба против Теллера; 604) Борба против Теллера; 605) Борба против Теллера; 606) Борба против Теллера; 607) Борба против Теллера; 608) Борба против Теллера; 609) Борба против Теллера; 610) Борба против Теллера; 611) Борба против Теллера; 612) Борба против Теллера; 613) Борба против Теллера; 614) Борба против Теллера; 615) Борба против Теллера; 616) Борба против Теллера; 617) Борба против Теллера; 618) Борба против Теллера; 619) Борба против Теллера; 620) Борба против Теллера; 621) Борба против Теллера; 622) Борба против Теллера; 623) Борба против Теллера; 624) Борба против Теллера; 625) Борба против Теллера; 626) Борба против Теллера; 627) Борба против Теллера; 628) Борба против Теллера; 629) Борба против Теллера; 630) Борба против Теллера; 631) Борба против Теллера; 632) Борба против Теллера; 633) Борба против Теллера; 634) Борба против Теллера; 635) Борба против Теллера; 636) Борба против Теллера; 637) Борба против Теллера; 638) Борба против Теллера; 639) Борба против Теллера; 640) Борба против Теллера; 641) Борба против Теллера; 642) Борба против Теллера; 643) Борба против Теллера; 644) Борба против Теллера; 645) Борба против Теллера; 646) Борба против Теллера; 647) Борба против Теллера; 648) Борба против Теллера; 649) Борба против Теллера; 650) Борба против Теллера; 651) Борба против Теллера; 652) Борба против Теллера; 653) Борба против Теллера; 654) Борба против Теллера; 655) Борба против Теллера; 656) Борба против Теллера; 657) Борба против Теллера; 658) Борба против Теллера; 659) Борба против Теллера; 660) Борба против Теллера; 661) Борба против Теллера; 662) Борба против Теллера; 663) Борба против Теллера; 664) Борба против Теллера; 665) Борба против Теллера; 666) Борба против Теллера; 667) Борба против Теллера; 668) Борба против Теллера; 669) Борба против Теллера; 670) Борба против Теллера; 671) Борба против Теллера; 672) Борба против Теллера; 673) Борба против Теллера; 674) Борба против Теллера; 675) Борба против Теллера; 676) Борба против Теллера; 677) Борба против Теллера; 678) Борба против Теллера; 679) Борба против Теллера; 680) Борба против Теллера; 681) Борба против Теллера; 682) Борба против Теллера; 683) Борба против Т

сећао часова у обавештајној обуци, објаснио како савремене диверзије на путама и путевима захтевају да се са што мањом количином експлозива постигне што већи ефекат.

— Хоћете да кажете да је само толико масе довољно да се сруши један мост? — сумњичаво упита Пјер.

— Зависи, наравно, од дужине, и ширине моста, затим и од материјала који је у њега уграђен... И од начина грађења, разуме се. У сваком случају, са сто грама овог експлозива постиже се исто дејство као и са килограмом динамита.

Стручна објашњења су се одужила, људи су били веома заинтересовани, једино је Пјер и даље изражавао неверицу у разорну снагу експлозива.

На крају састанка Лангелан им је поделио одређене количине експлозивне масе, додао и фитиле за паљење, па се повукао у једну собу гостионице да би се одморио.

Доле су људи из Покрета отпора правили план и редослед диверзија. Пред зору су се разишли.

ПЛАМЕНОВИ НА ПРОЗОРИМА

Окупили су се идуће ноћи и Лангелан је слушао њихове извештаје које су подносили са прилично поноса:

— Овом пругом возови нам неће долазити једно недељу дана — рекао је, као тужно, један и значајно додао: — Неко је минирао тунел на излазу из Сивог брда.

— Ако и отклоне ту грдну земљу у тунелу, требаће им мало више времена док подигну нови мост на речици у долини.

— А ни друмом неће моћи лако да се путује. Неко је дигао у ваздух више потпорних зидова.

— Жао ми је што вам Немци и жандарми неће једно време овамо долазити — насмејао се Лангелан.

— Пјер — рекао је гостионичар — за господина из Лондона је ипак опасно да остане у гостионици. Нека пређе у твоју планинску кућицу.

— Бојим се да то неће моћи да се изведе — снуждио се Пјер.

Изненађено су га погледали.

— Нисам веровао у снагу оног експлозива — почео је да објашњава. — Нашао сам у кућици један стари оковани војнички сандук и ставио у њега мало експлозива, таман толико да разбије браву на закључаном сандуку. Тако сам ја мислио. За сваки случај сам, такође, повео и жену да мало издаље видимо како ће то да изгледа. То је била наша орећа. Кућица се одједном сва надула, кроз прозоре су покуљали наранџасти пламенови, а онда се скљокала као да је од карата.

У гостионици се заорио смех.

Лангелану су морали да траже нови смештај.

Н. Митић

НОВО У НАУЦИ И ТЕХНИЦИ

ТИШИНА НЕ ПОСТОЈИ!

Иако мисли да је у модерном свету исувише бучно, човек, у ствари, није ни свестан да је бука свуда око њега много јача него што он чује. Јер, људско ухо региструје само врло мали део од мноштва звукова што постоје, а они које не чујемо, а који се називају „звукови тишине“, научницима су познати врло дуго. Ова необична особина звукова вишеструко је искоришћена, па се њом користе чак и ловокрадице тако што употребљавају пиштаљку за псе која је за човека сасвим нечујна, а коју пси чују и на неколико километара удаљености.

Звук су, у ствари, ваздушни таласи који се стварају при сваком ударцу или трењу и допиру до бубне опне у нашем уву, одакле се преко нерава преносе до центра за чуло слуха у мозгу и претварају у звук. Међутим, човечење уво је осетљиво само на брзине таласања од 16 до 20 хиљада пута у секунду. Сви таласи који имају другачију учесталост остаће нам незапажени као „звук тишине“.

Али, савременом радио-техником човек је успео да продре и у овај тајанствени свет. Научници су пошли од претпоставке да се неки звук, нечујан за људско уво, вероватно може снимити. Модерни, врло осетљиви уређаји снимају звучна ваздушна таласања чија је учесталост чак неколико милиона пута у секунду. Снимак се доцније може успорити и чути као „звук тишине“.

АВИОН ПОД МИКРОСКОПОМ

У чудесном свету звукова човек је открио још једну запањујућу новину. Са снимака који су бележили огромне распоне таласних дужина уво човека могло је увек да чује само по један део у размаку од 4000 таласа у секунду. Захваљујући апарату за успоравање звучних таласа, постало је могуће да се бира који ће се свет звука слушати. Ако се, на пример, цео снимак успори за десет хиљада таласа у секунду, онда се не чује звук који би се нормално чуо на месту где је снимак направљен, већ уво региструје сасвим нове, до тада непознате звукове тишине од 26 до 30 хиљада таласа у секунду.

У свет звука први су

СПЕЦИЈАЛНИМ ПРИСЛУШКИВАЧЕМ ЗА ЗВУКОВЕ КОЈЕ НЕ ЧУЈЕ НИ НАЈОСЕТЉИВИЈЕ ЉУДСКО УХО, СТРУЧЊАЦИ СУ СПРЕЧИЛИ НЕКОЛИКО АВИОНСКИХ КАТАСТРОФА.

продрли инжењери авионских мотора који су покушали да конструишу машину чија ће бука бити изнад границе људске осетљивости, односно који би правио буку у неким другим, за наше уво бешумним звучним световима. У ту сврху створени су апарати који су способни да засебно бележе звук сваког дела мотора како би се утврдило одакле бука долази.

Експериментима је утврђено да се данашњим моторима у томе не може много помоћи и да ће и убудуће остаги гласни. Међутим, оваквим истраживањима дошло се до једне нове и сасвим неочекиване користи. Испитујући истовремено више мотора, откривено је да један од њих има другачији звук од осталих. Кад су га детаљно прегледали, научници су пронашли да осовина његовог ротора емитује ненормалан писак од преко 200 хиљада та-

ласа у секунду. Када су је скинули и ставили под микроскоп, угледали су пукотину која је иначе невидљива голим оком и која је промакла свим редовним контролама квалитета. Да је није одао писак „звука тишине“, за ову фаталну пукотину са знало би се тек после авионске несреће.

ОСЛУШНИ СРЦЕ!

Одмах је била јасна велика практична корист од ових суперосетљивих прислушкивача, па су пажљивој контроли одмах подвргнути сви делови авиона. Тад је откривено да се у једном од њих, док испушта точкове пред слепање, чује шум као кад вода цури кроз олук. Техничком анализом стручњаци су утврдили да је при изливању једног металног вентила у хидрауличном систему остала

шупљина. Да није откривена, и ова грешка ускоро би вероватно била кобна.

То је послужило лекарима да, као авионе, прислушкују и „кварове“ у људском телу. До сада су се у томе као најбољи показали апарати за слушање протицања крви у венама. Нормално протицање је врло тихо, чак и за детектор звука тишине. Међутим, ако је негде дошло до закречења крвних судова, услед чега они постају ужи, долази до бучног шиштања и такво место лако може бити откривено. Детаљнијим прегледом може се утврдити и пречник протока, а тим и степен обољења.

На овај исти начин дошло се до сазнања да вештачки записци нису ни приближно тако поуздани као што се претпостављало. Срце пацијента коме су природни записци замењени вештачким пушта звукове који говоре да крв кроз највиталнији орган његовог тела пролази много теже него пре. Зато лекари верују да ће се уз помоћ специјалних прислушкивача вештачки записци моћи да усавршавају све до жељене тишине при протицању крви.

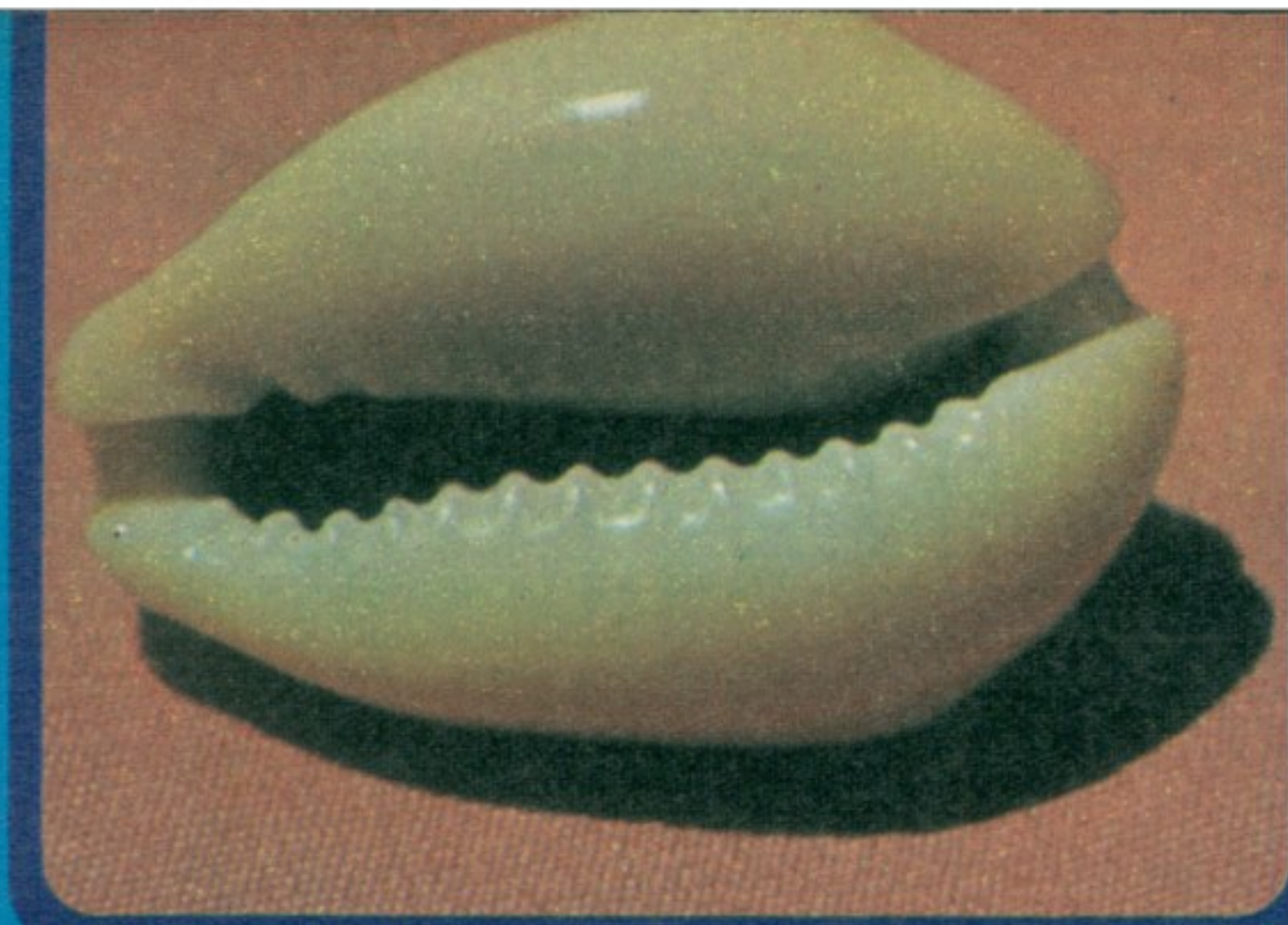
А. М.

У СВЕТУ ШКОЉКИ

ГЛУМУ

ЗА БЛИСТАВО БЕЛОМ ЛЕСТВОМ ВЛАДАЛА ЈЕ ЈАГМА И ПРОМУЋУРНИ КИНЕЗИ СУ СЕ ОБОГАТИЛИ ПРАВЕЋИ ЊЕНЕ ФАЛСИФИКАТЕ — ОД ПИРИНЧАНОГ БРАШНА.

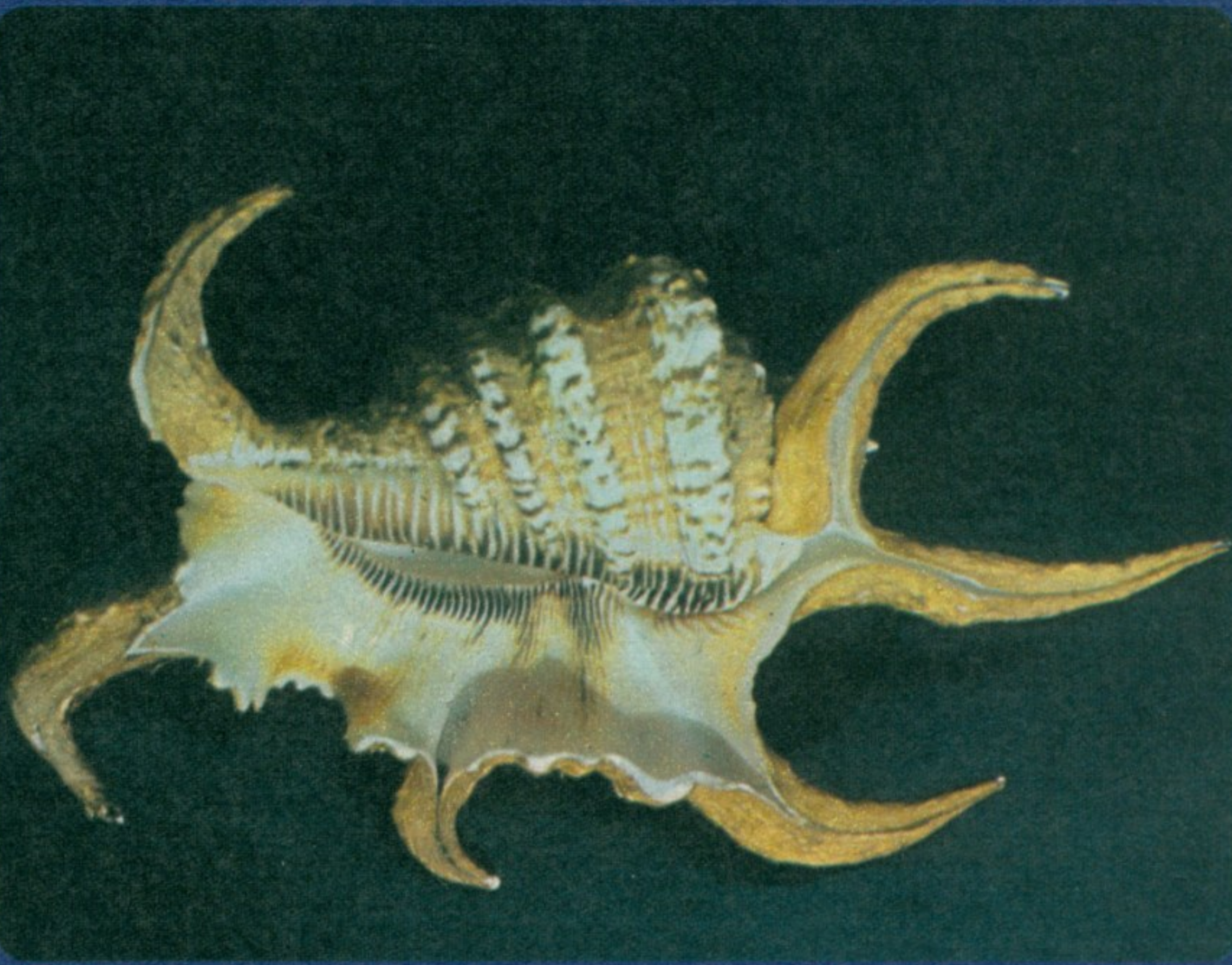

КАУРИ НОВАЦ (*Cypraea moneta*) Микронезија

Ниједна шкољка није толико прокрстарила светом као каури. С обала мора где живи раширила се готово свуда, првенствено као средство плаћања. Код нас, у Врличкој крајини, била је најлепши део накита народне ношње. У крајевима где је није било употребљавала се као новца захваљујући промућурним енглеским, холандским и португалским трговцима који су стекли богатство превозећи бродовима каури шкољке по свету. Некада се у Африци млада девојка могла купити за 50.000, крава за 2500, коза за 500, а кокош за 25 комада тога новца.

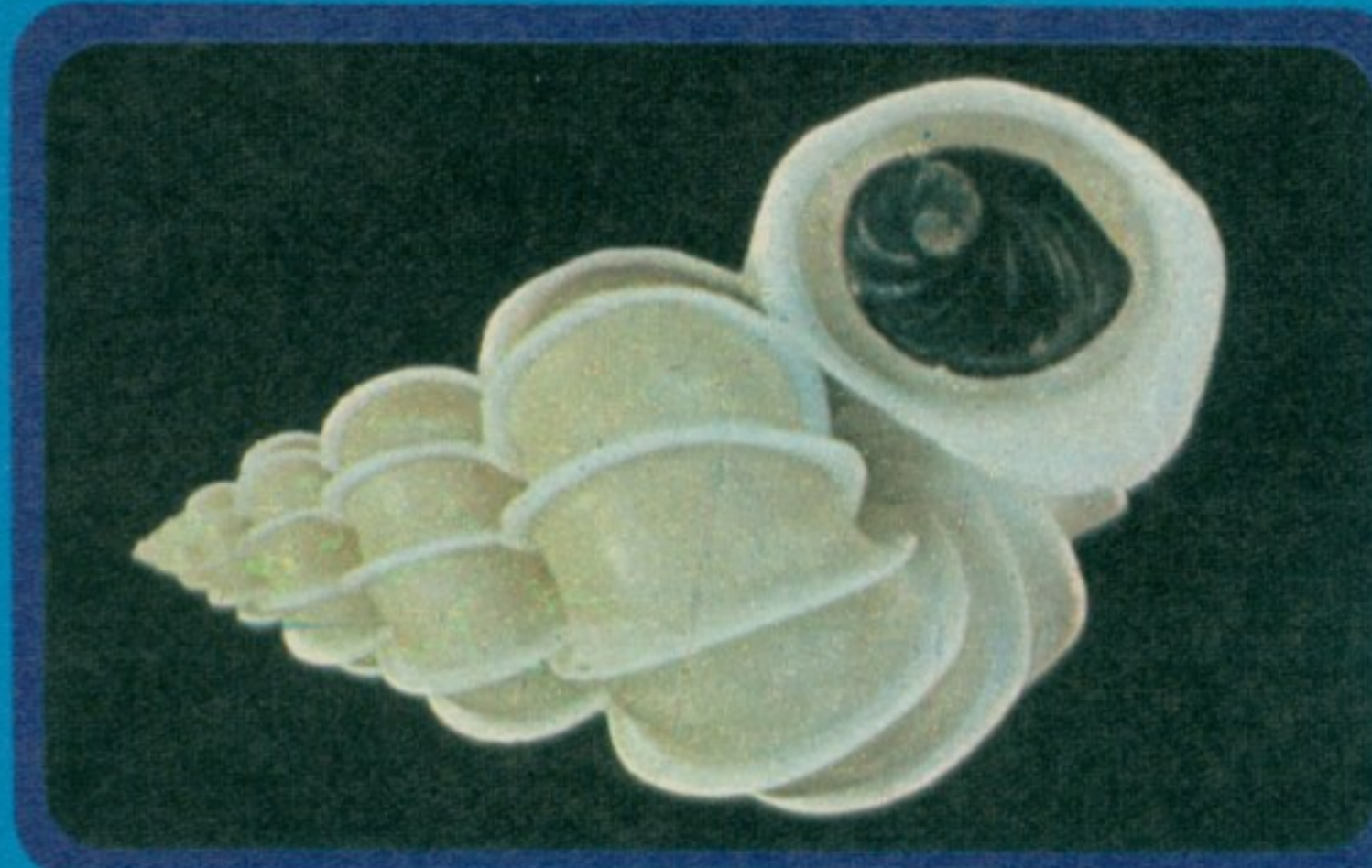
ДРАГОЦЕНА ЛЕСТВА (*Epitonium scalare*) Кина

И поред необичног облика више привлачи својом блиставом белином. За овом шкољком владала је велика јагма па су се многи Кинези обогатили продајом њених фалсификата које су израђивали од пиринчаног теста. Аустријска царица Марија Терезија платила је оригиналан примерак драгоцене лестве око 250.000 динара! Шкољка данас није реткост али су зато њене копије из прошлог века скупље од оригинала!

ПРСТАСТИ ШКОРПИОН (*Lambis chiragra*) Источна Африка

Изгледом атрактивна шкољка, но далеко је познатија по „роговима“, израслинама на њихови кроз које истура титке на чијим врховима се налазе чула вида и чуло за укус и мирис. Није скупљена. Гиба се у води поред обале и зато се лако налази. Не живи у великим дубинама.

ПЛЕМЕНИТА ЛЕПЕЗА (*Pecten nobilis*) Индијски океан, Пацифик

Припада великом роду пектен шкољки. Понекад искаче из воде и по пола метра у висину. За време крсташких ратова шкољка лепеза била је симбол крстаца. Носили су је исликану на шпиту и извезену на застави и одећи. Данас је симбол познате Шелове компаније уља. Власници компаније одабрали су ово име и слику шкољке лепезе као заштитни знак фирме убеђени да уља органског порекла потичу претежно од мекушаца.

ЦРВЕНОУСТИ БОЛАК (*Murex erythrostomus*) Мексико

Веома лепа шкољка. Иако није скупљена, сакупљачи шкољака је траже па је Мексиканци извозе у великим количинама. Живи уз обалу припијена за камен веома снажним стопалом. Кад би се на њу ставио тег, требало би да буде тежак бар 180 килограма па да се под толиким теретом шкољка одвоји од стена!

ЛЦА У ЛЬУШТУРИ

Шкољне (Lamellibranchiata), становници мора и слатких вода, врста медушаца, веома су распрострањене. Тело им је спљоштено, без костију и јасно издвојене главе. Иако на ниском ступњу развитка и наоко неотпорне, поседују ненадмашну енергију и способност за живот. Живе у љуштури која се састоји из два симетрична напна, она је код различитих медушаца и различитог облика. Пужеви, на пример, граде љуштuru из једног дела. Код шкољне се оне уклапају једна у другу помоћу »браве« која има два до три зуба, ређе више.

Има ретких врста шкољки. То су најчешће оне које живе у великим дубинама. Најређа је бело-зуба ципреја; до данас су пронађена само два примерка. Цене шкољки доста су нестабилне. Голијатова шкољка, на пример, продаје се поред обале Бразила за око тридесет до четрдесет динара. Међутим, у САД стаје и до 3000 динара. Златна ципреја је пре десетак година продавана будзашто, данас кошта готово двадесет хиљада динара!

Седам осмина свих врста ових медушаца мањи су од једног сантиметра, тек једна осмина су већи, најчешће између један и десет сантиметара. Највећа шкољка је голема тридана из Пацифика, дугачка је 1,5 м и тешка 400 килограма!

Велики број шкољки не иде није од 10 метара у дубину мора. Ипак, има врста које живе и двеста метара дубоко па чак и десет километара! Већина пужева и шкољки су хермафродити (двополци). Код неких пужева се у току живота мења пол. Чешћа је појава да су исте јединке најпре мушког, а касније женског рода. У свету данас живи око 85.000 врста пужева и 20.000 врста шкољкаша.

Текст: М. Тодоровић
Снимио: Ј. Радић

ЖАБИЦА (Luria lurida) Медитеран

На романском језичком подручју називају је порчело (свиња), а код нас гуданич (свињче). Када су људи направили порцулан уочили су да он личи на материју од које су сачињени зубићи баш ове шкољке па су назив порцулан извели из њеног имена — порчело. Жабица се тешко налази. Стаје више од 300 динара. Живи и у Јадранском мору. Никада није дужа од 6 сантиметара.

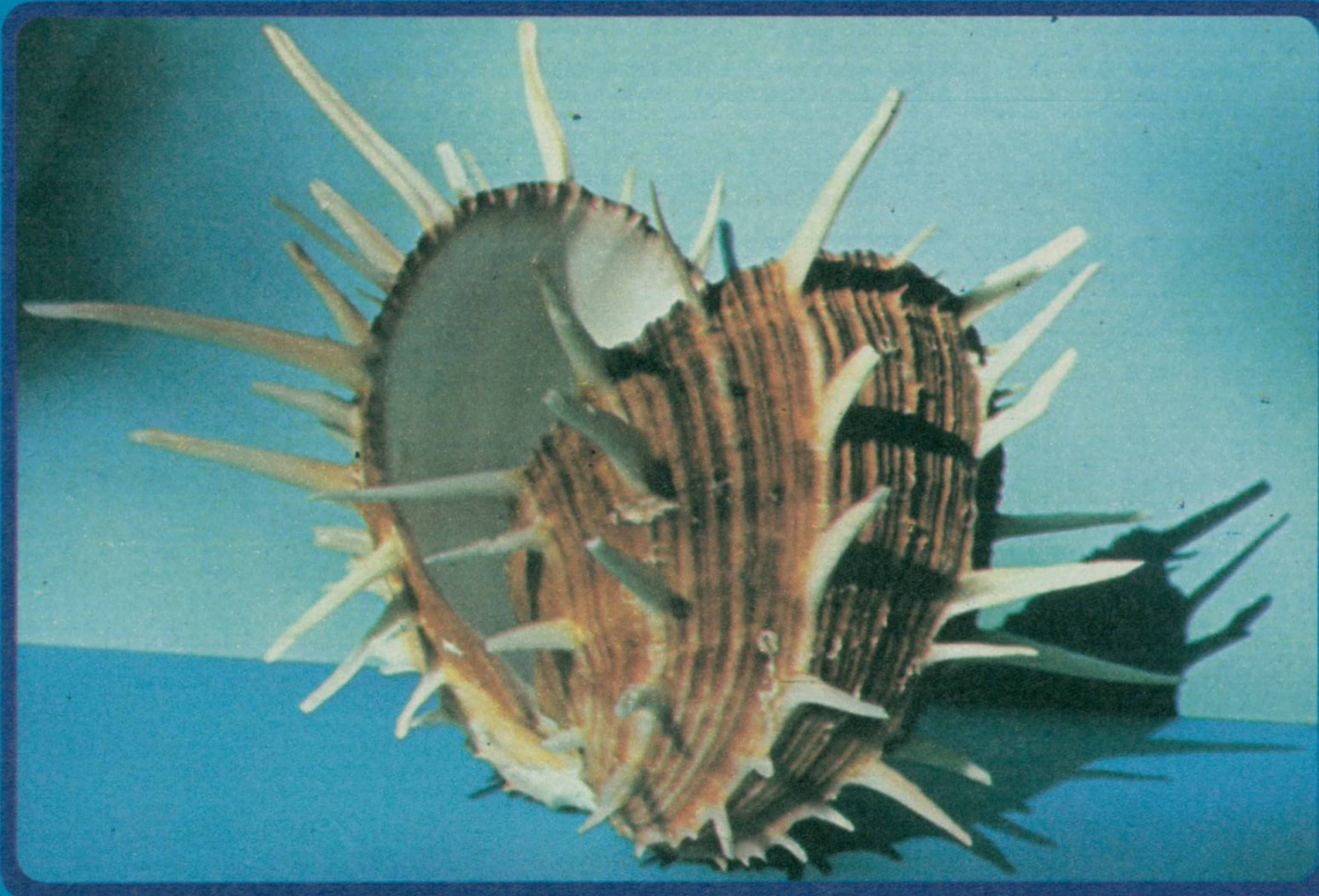
ТИГАР ШКОЉКА (Suruga tigris) Црвено море, Јапан, Индонезија

Потиче чак из праисторије. На Филипинима се за једну мушку кошуљу може добити пуна врећа тигар шкољки, али су зато права реткост на Хавајима. Тамо једна таква шкољка вреди и 2000 динара. Поред хавајских обала је и најдужа: готово 30 сантиметара!

ЦАРСКА ГЛУМИЦА (Spondylus imperialis) Филипини

Име јој је дао чувени научник Карл Лине подстакнут обликом и бојама њене кућице. Сродна је бисерницама, мада се у њој ретко формира бисер. Скупа је: стаје више од 1000 динара.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

РАЗНЕЋЕ МЕ ДИНАМИТ

НИКО ОД РАДНИКА КОЈИ СУ СЕ СПРЕМАЛИ ДА ПОСТАВЕ ЕКСПЛОЗИВ У СТЕНУ НИЈЕ СЛУТИО ДА ЈЕ НА НЕСТАБИЛНОМ КАМЕНУ, ОКО ХИЉАДУ МЕТАРА ИЗНАД ОТВОРА КАМЕНОЛОМА, ЗАТОЧЕН ДЕЧАК.

Тог мајског јутра спремао сам се да остварим свој давни сан. Као и сви радознали дечаци био сам веома заинтересован за дивље птице а у мом родном крају Радношајру, у Јужном Велсу, било их је много и често сам их посматрао.

Отац ми рече да пар соколова селица прави гнездо у оближњем каменолому и ја сам решио да их коначно видим изблиза. Извукао сам се из кревета док је цела породица још спавала и отишао тамо.

Птице су се добро сместиле. Кад сам се опрезно приближио, једна од њих залепрша и загнури се у своје гнездо, а друга остаде у отвору каменолома. Тачно изнад места где се сакрила налазило се једно огољено дрво. У тренутку сам смислио како да дођем до сокола.

ИЗНАД ПРОВАЛИЈЕ

Везао сам конопцац око појаса и учврстио га око стабла, а затим почео да се спуштам низ стрми насип, дугачак преко хиљаду метара, прекривен муљем, шкриљцима, струготином и влажном маховином.

Прешао сам око шездесет метара када се насип одједном одренио испод мене. Почео сам да кли-

зим потрбушке. Конопцац се одједном прекинуо и ја полетех на доле. Игром случаја, зауставио сам се на широком облом камену који је штрчао из отвора каменолома и задрхтао испод мене. И најслабији ветрић могао је, чинило ми се, да га помери и ја бих се суновратио у сигурну смрт. Лице и руке били су ми исечени и крварили су. Уз велике напоре успео сам да заузмем седећи положај. Камен се поново помери. Парализован од страха и даље сам укочено седео.

После сат времена видео сам групу радника како иду у суседни каменолом. Међу њима је био и мој отац. Требало је да почну са бушењем које ће дати тоне кречњака. Знао сам да ћу се сручити заједно са стеном ако почну да постављају динамит, али најпре је требало избушити стеноу, што ми је уливало мало наде. Била је субота, јутарња смена и бушење ће се, можда, завршити тек у понедељак.

Пролазили су часови. Бушење

је стало. Међутим, до експлозије још није дошло. Видео сам људе како пролазе испод мене и оца како гура свој мотоцикл, пење се на њега и нестаје у правцу нашег дома.

ЗАСПАО САМ

Било ми је хладно. Осећао сам грчеве у леђима и ногама и, наравно, још се нисам усуђивао да се померим.

Пала је ноћ и страх и умор полако ме савладаше. Тргао ме је хук сове, али је сан био јачи.

У зору сам угледао познату фигуру Теда Вилијамса, локалног стручњака за птице, како гура свој мотоцикл поред отвора каменолома. Шта учинити да погледа нагоре? Пажљиво сам скинуо капут и почео њиме да машем. Приметио сам да је узео свој доглед из торбе и дуго и пажљиво испитивао отвор каменолома тражећи гнезда соколова.

Сада ме је сигурно угледао. Поново сам махнуо капутим али брзо престадох, јер је ситло камење почело да се одроњава. У том моменту чуо се крик узнемирене птице. Тед је управо двоглед ка месту где се птица појавила. Коначно ме је угледао! Махну ми руком и потрча ка мотоциклу да би, мало затим, нестао у прашини.

Док сам чекао помоћ, угледао сам раднике како се приближавају суседном каменолому. Било ми је јасно да ће активирати експлозив који су поставили раније.

Чинило ми се да је прошла читава вечност пре него што ме обрадовала сирена ватрогасних кола. Ускоро сам са врха литице чуо очев глас:

— Знаш где се налазиш! — викнуо је. — Не брини, тата долази по тебе! Затим још гласније довикну својим друговима: — Спустите ме доле, момци! Брзо!

Камење је пљуштало око мене док је отац силазио. Снажно ме је стегао за зглоб.

У том моменту динамит је експлодирало у суседном каменолому и камен на коме сам тако дуго седео — нестаде, али ја сам био спасен.

Л. Босворт-Дејвис

МАЛЕ СЛАБОСТИ ВЕЛИКИХ ЉУДИ

Велики немачки песник Шилер (1759—1805) био је усхићен мирисом трулих јабука и увек их је држао у свом писаћем столу, а Гете (1749—1832) није подносио људе са наочарима.

Француски књижевник, филозоф, чувени енциклопедиста Волтер (1694—1778) био је познат као један од најситничавијих људи свога времена, а осим тога и болесно грамзив. Упуштао се чак у недозвољене шпекулације, а отмена познанства служила су му за склапање уносних послова. Једно време живео је на двору пруског краља Фридриха Великог (1712—1786) који је око себе окупљао књижевнике и уметнике. Када је после дуготрајних, напорних преговора коначно постигнут споразум између краља и Волтера, у њему су чак били прецизирани и најмањи детаљи као, на пример, број потрошених свећа! Одобрена количина чинила се Волтеру недовољном, па је дошао на спасоносну замисао да краде свеће из Фридрихових одаја кад год му се за то укаже прилика, што није остало непримећено. Често сумњицење, сукоби и увреде нарушили су њихово пријатељство и Волтер је — ухапшен.

ЧИТАШ

Здраво!

ИМАШ ПРАВО!

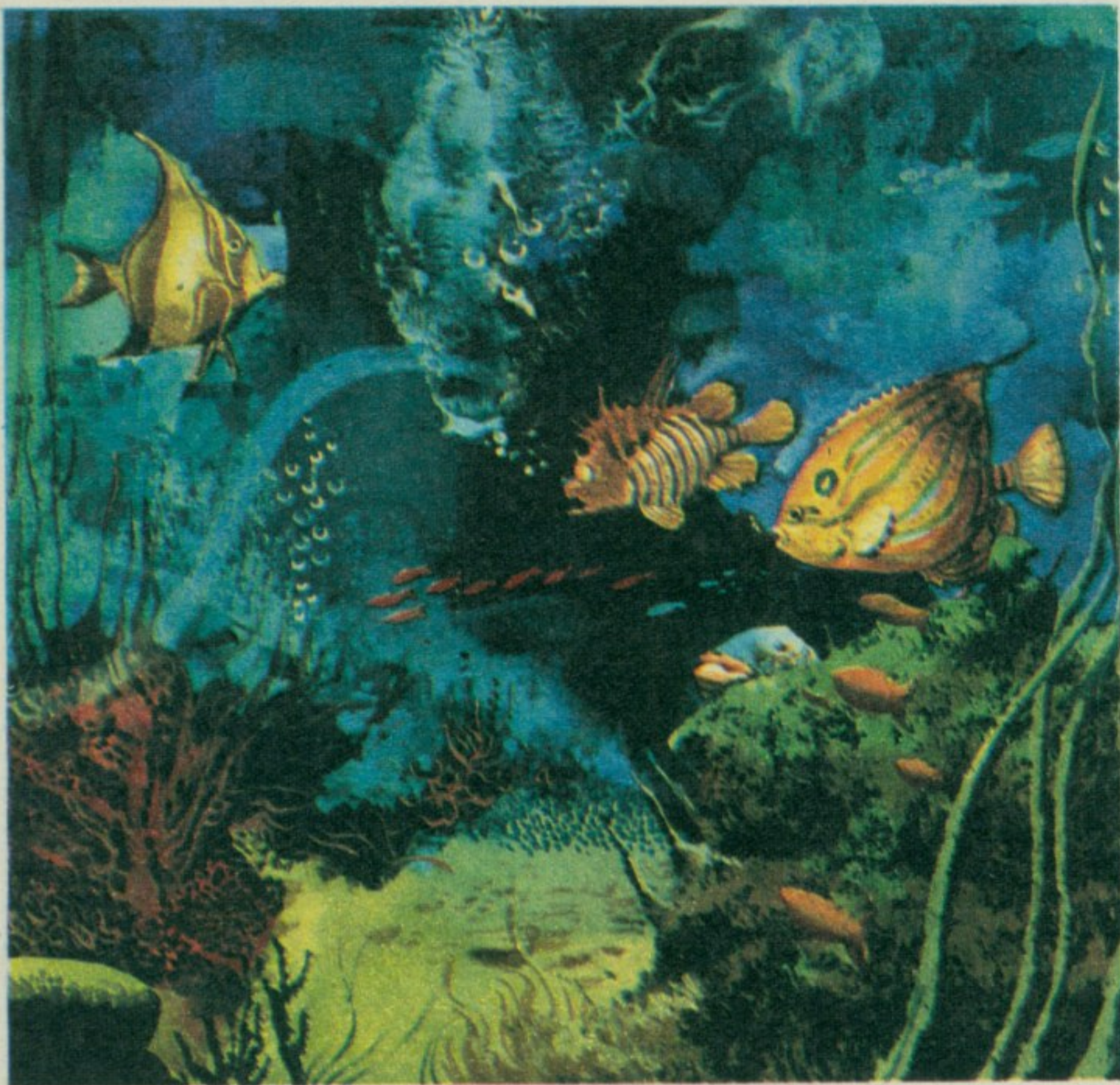
DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

ВЕЛИКИ ИСТРАЖИВАЧИ ОГИСТ ПИКАР

1 У ЖЕЛЕЗНОЈ БАЧВИ. — Тајанствене морске дубине одувек су узбуђивале машту људи и биле неодољив изазов за многе истраживаче. Забележено је да су још у старом веку учињени покушаји спуштања у море. Херодот помиње Сцилиса који је 460. године пре н.е. с неком направом вадио благо из потопљених персијских бродова, а Аристотел је оставио податке да се Александар Велики 332. године пре н.е. у ронилачком звону спустио у море код Тира. У 17. и 18. веку праве се железне бачве, а век касније појављује се низ уређаја од којих је најпознатији изум браће Хамперт. Њим се могло спустити до 250 м дубине.

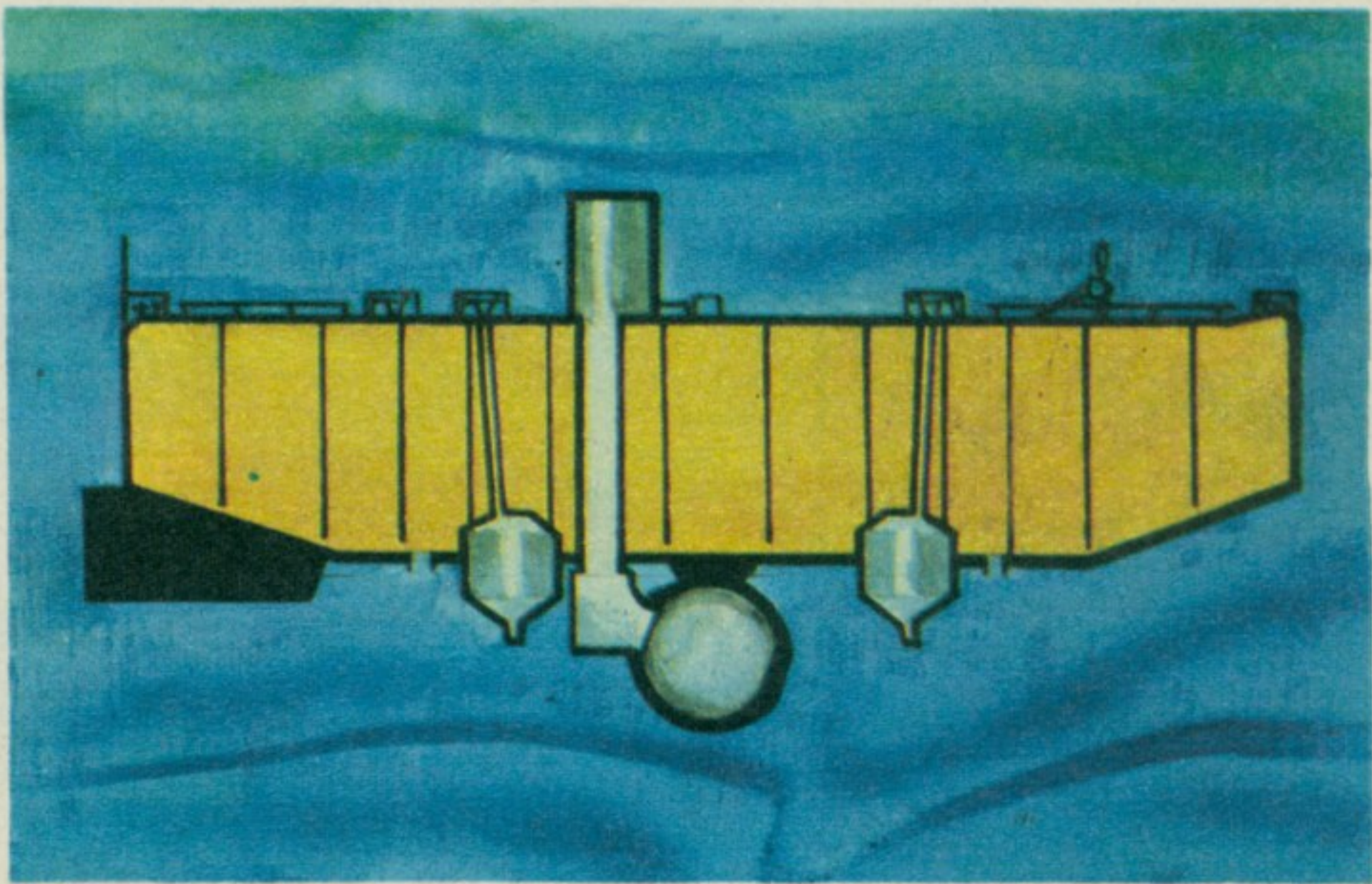

3 БАТИСКАФ ЈЕ РОЂЕН. — Огист Пикар (1884 — 1962), швајцарски физичар који је проучавао радиоактивност, атмосферски електрицитет, као и космичке зраке, извршио је први лет у стратосферу 1931. и достигао висину од 15.780 м (1934. године — 17.550 м). Од 1938. године спуштао се 48 пута у океанске дубине. Претходне батисфере везане су челичним ужетом за матични брод, а Пикар је конструисао направу која је била потпуно самостално пловило и назвао је **батискаф**. Његову изградњу прекинуо је други светски рат.

БАЛОН

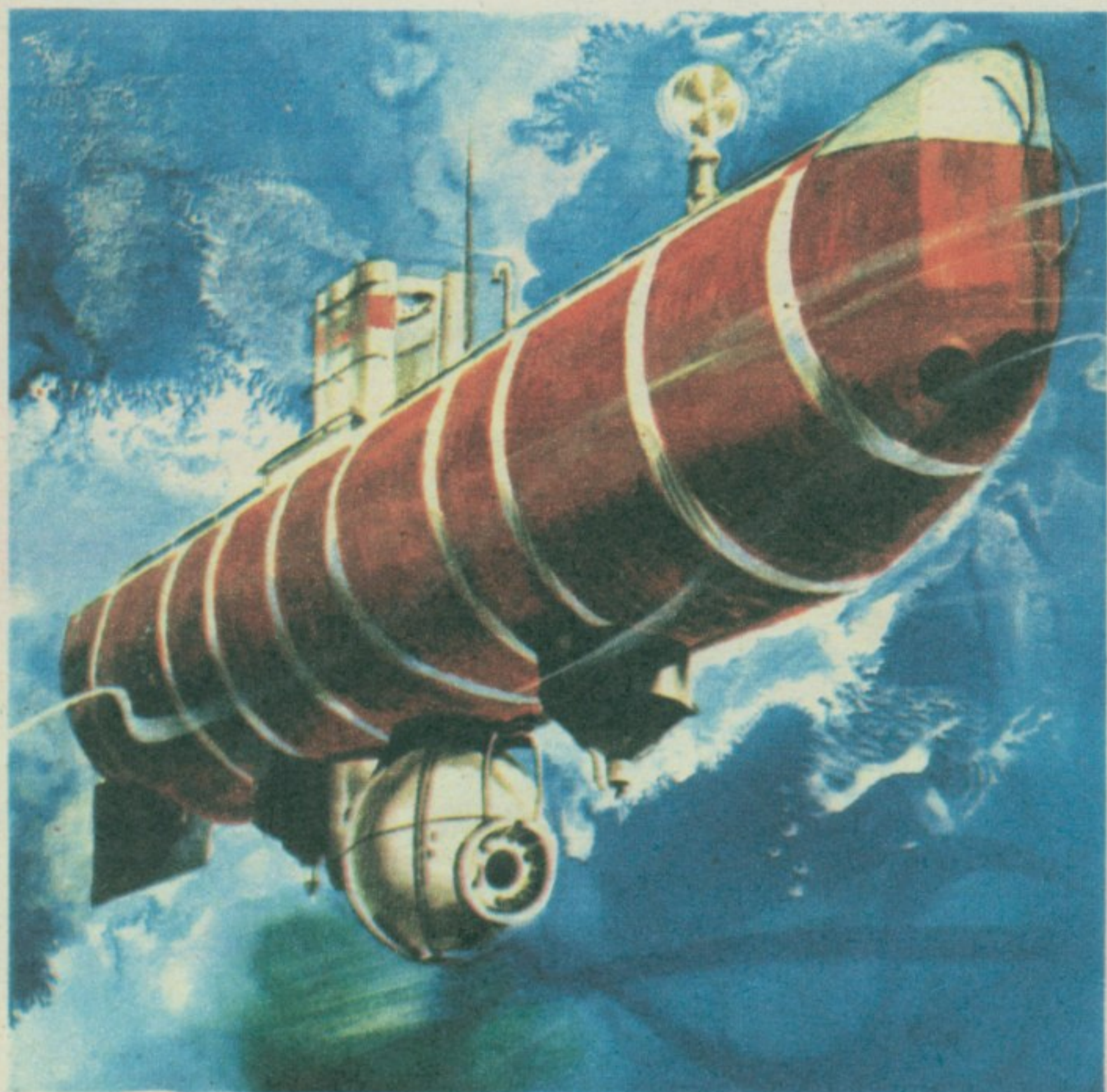

2 ПРОБИТИ МОРСКИ ЗИД. — Тек почетком овог века, захваљујући развоју науке и технике, када је решен проблем ваздуха за дисање под водом и заштите од притиска воде, постигнути су први значајнији успеси у пробијању „морског зида“. Американац Виљем Биб, зоолог, заједно са професором Отисом Бертоном конструисао је необичну направу у облику кугле од ливеног челика и назвао је **батисфера**. За осматрање под водом кугла је имала три отвора затворена кварцом и залихе ваздуха за осам дана. Код Бермудских острва Биб се 1934. године спустио 921 м дубоко.

4 ЧЕЛИЧНА КУГЛА. — Изградњу првог батискафа финансирао је белгијски Национални фонд за научна истраживања. Са-стојао се од чврсте кугле причвршћене за лаки труп-балон испуњен течномљом лакшом од морске воде како би тешка кугла могла да се дигне. За пуњење трупа коришћен је бензин. У унутрашњости челичне кугле посада је могла да обавља све потребне маневре за управљање пловним објектом, а кугла и балон спојени су тунелом за пролаз посаде с командног моста батискафа до кугле.

НА ДНУ МОРА

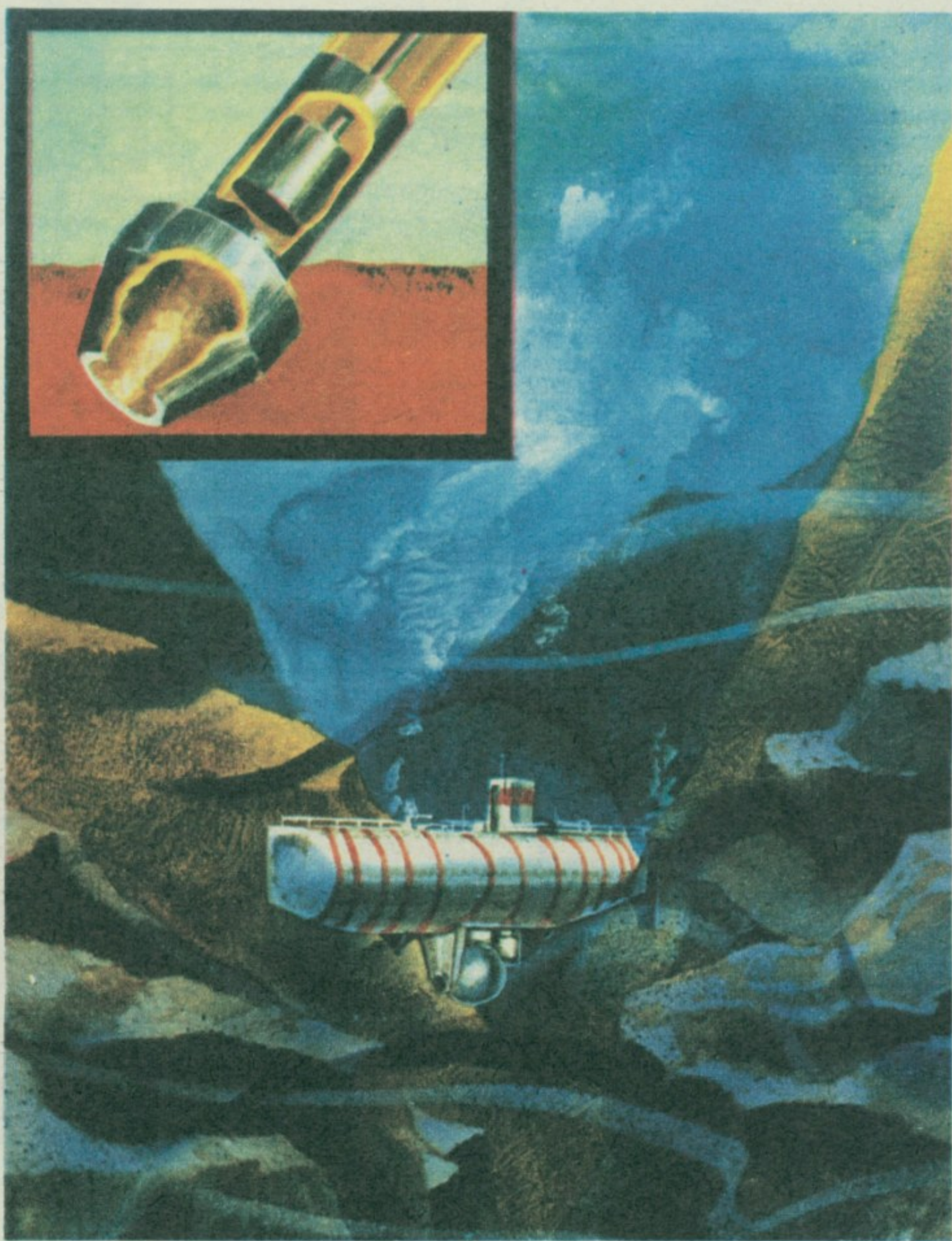
5 НАЛИК НА ПОДМОРНИЦУ. — С обзиром да се батискаф креће сам, без потребе да га води брод, може се рећи да подсећа на подморницу, с тим што је погодан за залажење до невероватних дубина, а то и јесте његова намена. Кутла има пречник око 2 м и састављена је од две полукугле од ливеног челика. Њена унутрашњост опремљена је најразличитијим уређајима и залихом кисеоника за двадесет и четири часа за два члана посаде. Укупна тежина кутле износи 11,5 т, односно шест тона у мору, а укупна тежина батискафа је 90 т.

7 КОД МАРИЈАНСКИХ ОСТРВА. — Под насловом „Нови светски рекорди у спуштању у дубине мора“ новине су 9. јануара 1960. године донели вест да су Жак Пикар и амерички поморски официр Дон Волш постигли рекорд и спустили се на дубину од 7000 м, такође у батискафу „Трст“ који је у међувремену знатно усавршен. Место овог великог успеха било је у близини Маријанских острва у Тихом океану. Објављено је да ће се велики подухват наставити.

6 ПРВИ ВЕЛИКИ УСПЕСИ. — Професор Огист Пикар и Макс Козен прекинули су јануара 1952. године сарадњу са Француском ратном морнарицом, која је преузела рад на усавршавању батискафа. Годину дана раније почела је изградња батискафа III у којој је учествовао и Пикар. Уз помоћ швајцарских и италијанских установа он је у бродоградилшту у Тржичу дао да се изгради батискаф „Трст“, сличан батискафу III. Са својим сином Жаком он је код острва Понца у Тиренском мору у батискафу „Трст“ допро на дубину од 3150 м, а крајем 1956, на истом месту, 3700 м.

8 ДО ДНА ОКЕАНА. — Изненађење се догодило кроз две-три недеље. Свет је сазнао за нови успех двојице храбрих људи који су 23. јануара зашли испод површине мора 11.034 м, што представља рекорд који до данас није превазиђен. Југоисточно од Маријанских острва, код Маријане Тренч, утврдили су тако највећу дубину Тихог океана. Науци су дали велик допринос и обогатили је многим, драгоценим подацима о мору и животу у њему. Две године касније Огист Пикар је умро.

У потрази за изгубљеним благом

ТАЈНА ОСТРВСКОГ БУНАРА

ПРЕКО СТО ГОДИНА ЉУДИ СУ ПОКУШАВАЛИ ДА САЗНАЈУ ШТА СЕ КРИЈЕ НА ОУК АЈЛАНДУ. НАЈЗАД, УСПЕЛИ СУ ДА САВЛАДАЈУ СВЕ ПРЕПРЕКЕ У КОМПЛИКОВАНОМ СИСТЕМУ КАНАЛА И — ОСТАЛИ ЗА ПРЕПАШЋЕНИ!

Странца који бродом пролази поред Оук Ајланда, у заливу Менхоун у Новој Шкотској, на изглед, нема шта да привуче, јер сем једног великог храста на њему, ту нема ничег другог што не подсећа на остала 364 острва у заливу. Ипак, Оук Ајланд већ две стотине година опчињава људе. Многобројни трагачи за благом овде су узалудно страшили милионе фунти.

ШТА СУ ОТКРИЛИ ДЕЧАЦИ

Негде у прошлости непознати људи ископали су тридесет метара дубок шахт, на чијем су дну нешто сакрили. Затим су изградили компликован систем канала којима су спровели морску воду кроз шахт, изнад његовог дна, поставили камену цев по средини, тако да почне да испушта воду при најмањој интервенцији. А онда су отпловили, да се о њима више никад ништа не сазна.

Људе који су сазнали за ово почело је да занима шта је то тако важно и брижљиво сакривено на Оук Ајланду. Око 1795. они најрадозналији, спремни на авантуру, отпочели су трагање. Од тада су на Оук Ајланд стизале читаве екипе копача и — остајале празних шака. Бунар с благом, како место за којим се трага називају острвљани, никако да се преда.

Открила су га, у ствари, три дечака. Један од њих се случајно попео на једино дрво на острву и, погледавши доле, спазео да његови другови стоје у средини круга нешто светлије боје од околине. Одмах је схватио да је на том мес-

ту некад била рупа. Сва тројица су раније слушала приче о закопаном благу, јер се знало да је њихово острво некад било пиратско склониште.

Дечаки су почели да копају и на дубини од око један метар наишли на први доказ о томе да је неко већ био на овом месту. Пред њима се налазила масивна храстова плоча, дебљине 14 цм, која је била постављена преко средине шахта. Уз много напора успели су да је покрену, али испод ње није било ничег осим земље. Разочарани, дечаки су напустили ово место. Међутим, ускоро су решили да опет покушају. Копајући, наишли су на још једну масивну храстову плочу испод које је била — само земља! Плоча се налазила на дубини од око 2 метра, односно метар испод оне коју су прву пронашли.

После напорног копања на истом растојању наишли су и на трећу испод које је опет била само земља. Године су пролазиле, а дечаки су се враћали свом бунару, копали и открили четврту храстову плочу, па пету, шесту...

Једног дана, сада већ одрасли људи, формирали су неку врсту последњег удружења решени да одгонетну тајну храстових плоча.

Испод осме копачи су на ишли на слој ђумура, па на слој кокосових влакана и онда опет на земљу. Тек испод девете открили су нешто ново: омањи пљоснат камен с тешко видљивим знаковима које нико није могао да прочита. Испод њега налазила се — земља.

Један од копача гурнуо је металну шипку кроз земљу очекујући да ће опет ударити у храстову плочу.

Још у време најранијих покушаја ископавања пронађен је пљоснати камен са знацима које нико није могао да дешифрира.

Звук је овог пута био другачији. Копачима је изгледало да су најзад стигли до циља. Али, пошто је била субота увече, прекинули су с радом.

У понедељак су нашли рупу пуну слане воде и испод ње шахт. Рачунали су да ће им поћи за руком да се, каналом с доње стране, пробију до циља. Вода их је поново онемогућила па су коначно дигли руке од свега.

ТРИ ЗЛАТНЕ КАРИКЕ

Нови озбиљан покушај да се продре у тајну бунара с благом учињен је 1849.

Овом приликом употребљена је рударска бушилица и утврђено да је испод девете платформе била земља, а затим поново 14 сантиметара храстовине. Копачи су поверовали да је то поклопац ковчега, јер је испод био слој некомпактног материјала који је зауставио бушилицу. Одмах су је повукли. Радости није било краја кад су на глави бушилице, у иловачи, угледали три танке златне карике.

Уверени да су на домаку блага, копачи су одлучили да пронађу и блокирају канал којим је дотичала вода из мора. Открили су пећину пречника око четири и по метра, стручно обрађену и претворену у велики резервоар који је спречавао отицање воде у време осеке. Међутим, оно мало злата што су нашли било је уједно и све злато које је на овом месту икад нађено.

ПОДЗЕМНА ОДАЈА

Педесет година касније једној другој групи копача није помогао ни динамит када је покушала да разори сплет подземних канала. Ипак, бушилица је овог пута открила највећу тајну бунара.

Бушењем у дубину преко 10 метара копачи су извукли на површину комадиће гвозђа и дрвета од ковчега који су открили претходници, а на око 2 метра наишли су на нешто непробојно. Извесна количина овог материјала послата је у Енглеску на анализу. Радило се о бетону. Управо, била је то бетонска одаја дубоко под земљом, висока око 2 метра и широка метар и по. Шта је било у њој нико никад није сазнао, јер је поново наишла вода и све поплавила.

Тек 1935. године учињен је најефикаснији покушај откривања тајне Оук Ајланда. Ангажоване су снажне савремене пумпе које су пуне две године радиле на чишћењу копова. Први пут после 133 године бунар је био сув. На запрепашћење свих овог пута у њему није пронађено ништа.

Један инжењер је објаснио да су копови са стране, који су се пунили водом, подрвали главни шахт, па су ковчези и бетонска одаја склизнули у дубину и више нико не може да зна где се сада налазе. Као и претходне, и ова експедиција покупила је своје ствари и напустила острво. Оук Ајланд и даље чува своју тајну.

Д. В.

МОРА У ШКОЛУ!

Ждребе у ергели код Прњавора живи са мајком до шестог месеца. Затим се одваја и, ако је мушко, одводи у другу шталу, где су смештени само млади пастуви! Ту трчи и храни се док не наврши две године, кад почиње обавезна обука. Јер, сваки одрастао липицанер из овог узгајалишта мора да се навикне на седло, узде и јахање. Најзад, липицанер не би био прави представник своје врсте ако не би умео да „гази“ свечано и елегантно. Захваљујући тој особини, липицанери су ненадмашни на парадама, у школама јахања и под циркуским шатрама.

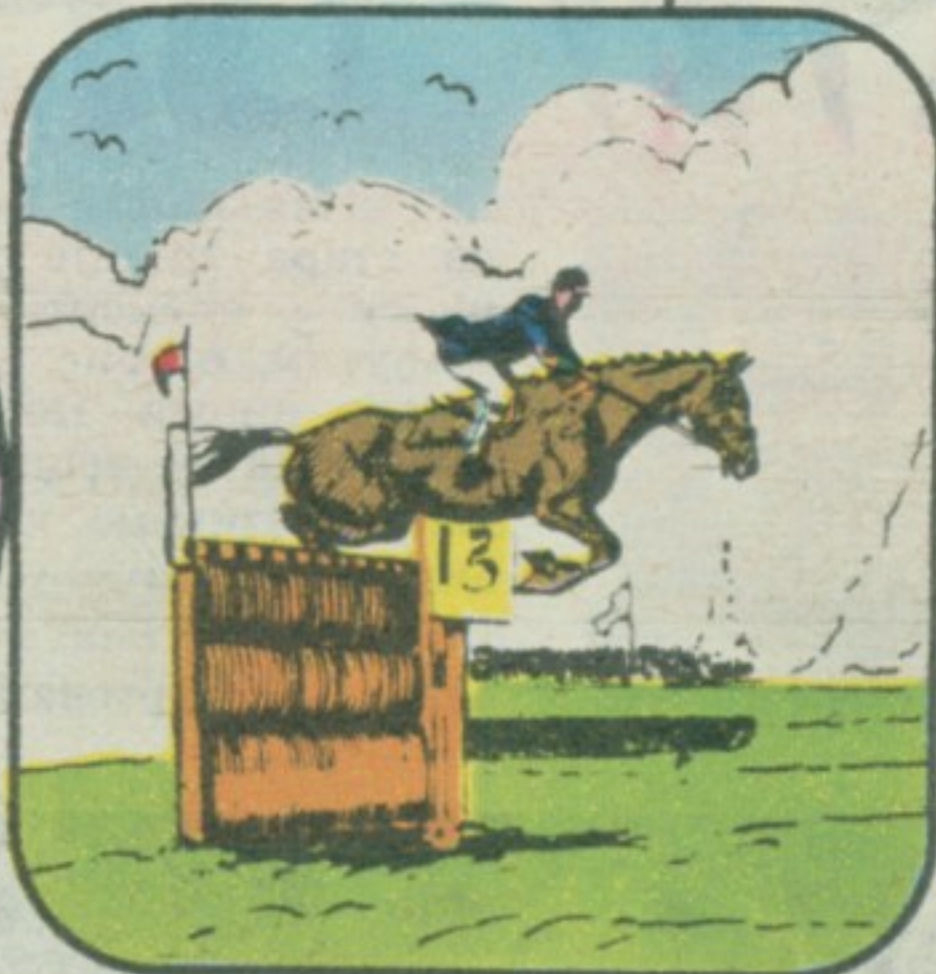
У Прњавору је прошле године основан и клуб јахања, где су најбројнији и највреднији чланови — пионири.

89

ОЛИМПИЈСКА такмичења у коњичком спорту 1956. године нису одржана у Аустралији, као све остале дисциплине, јер због изузетно строгих аустралијских закона инострани коњи нису могли бити увезени. Зато је „коњичка олимпијада“ те године одржана у Стокхолму, уместо у Мелбурну.

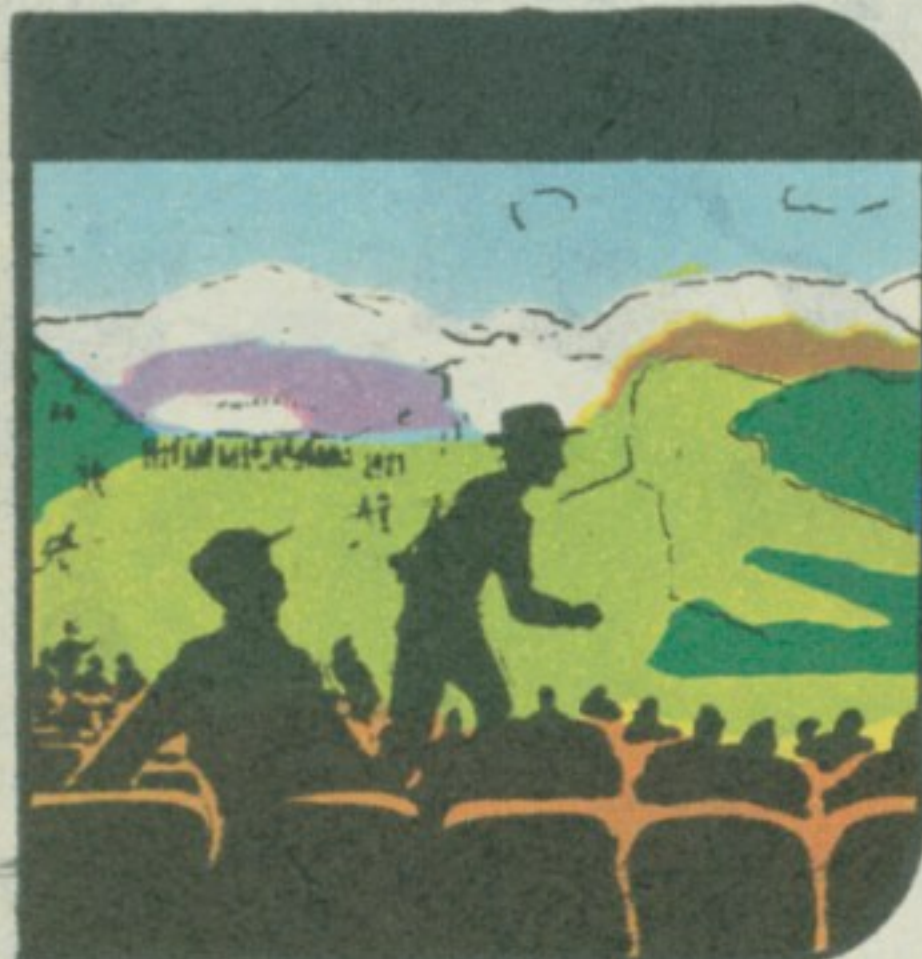
90

НА античким олимпијским играма жене нису имале право ни учешћа ни посматрања спортских борби. Оне најхрабрије — ако би биле ухваћене међу публиком — главом би плаћале своју одважност.

91

ДРУГЕ олимпијске игре модерне ере, одржане 1900. године у Паризу, нису изазвале веће интересовање публике, јер су сматране неважним догађајем. Иначе, такмичења су се отегла и трајала су више од пет месеци.

92

У финалној трци на 10.000 метара на Олимпијади 1972. године у Минхену, фински тркач Ласе Вирен пао је у 12. кругу, али је устао, стигао противнике и на крају освојио златну медаљу, оборивши светски рекорд.

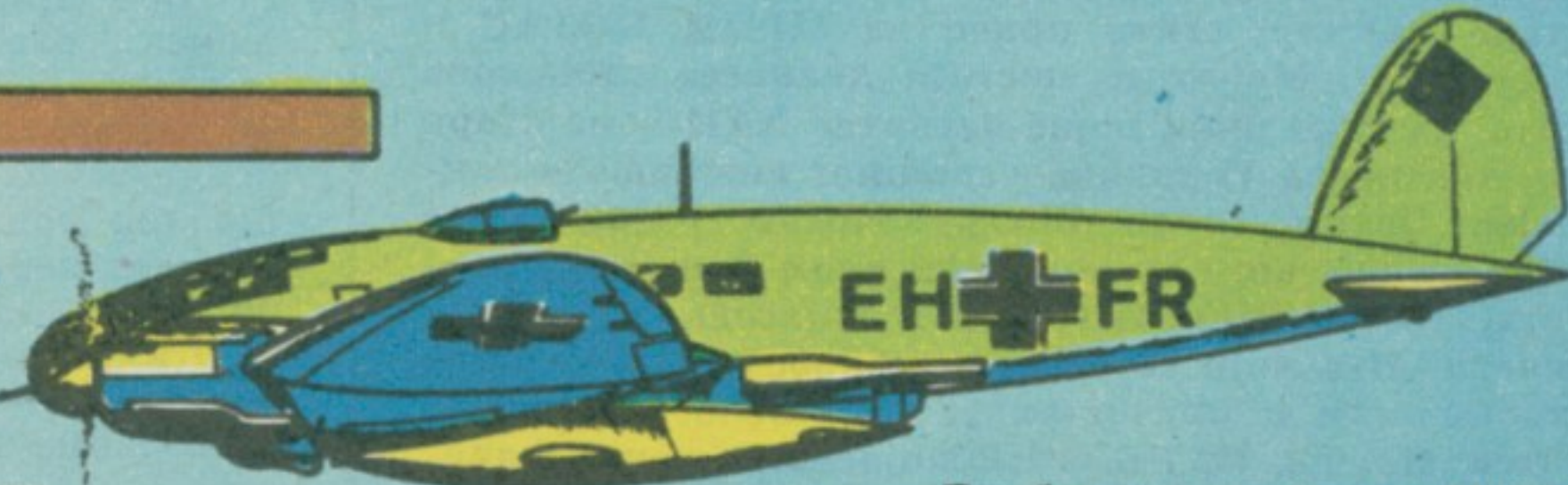
Слобода се брани и оружјем... 51

Нацистички ракетни пројектил V-1 (V од немачког Vergeltung = освета) био је мали млазни авион напуњен експлозивом, по правилу без пилота. Године 1944. лансирано је 9251 V-1 на Лондон, од тога су савезнички ловци и противавионска одбрана оборили 4261, ван циља је пало преко 2000, док је Лондон погодило око 2400 пројектила. На Антверпен је лансирано 8696 V-1, од чега је град по-

годило око 6200, док је остало оборено или пало ван циља. Неколико десетина V-1 погодило је и Брисел. Када су савезници заузели њихове рампе за лансирање, Немци су продужили да бомбардују Лондон овим пројектилима лансирајући их са авиона типа „хајнкел 111“.

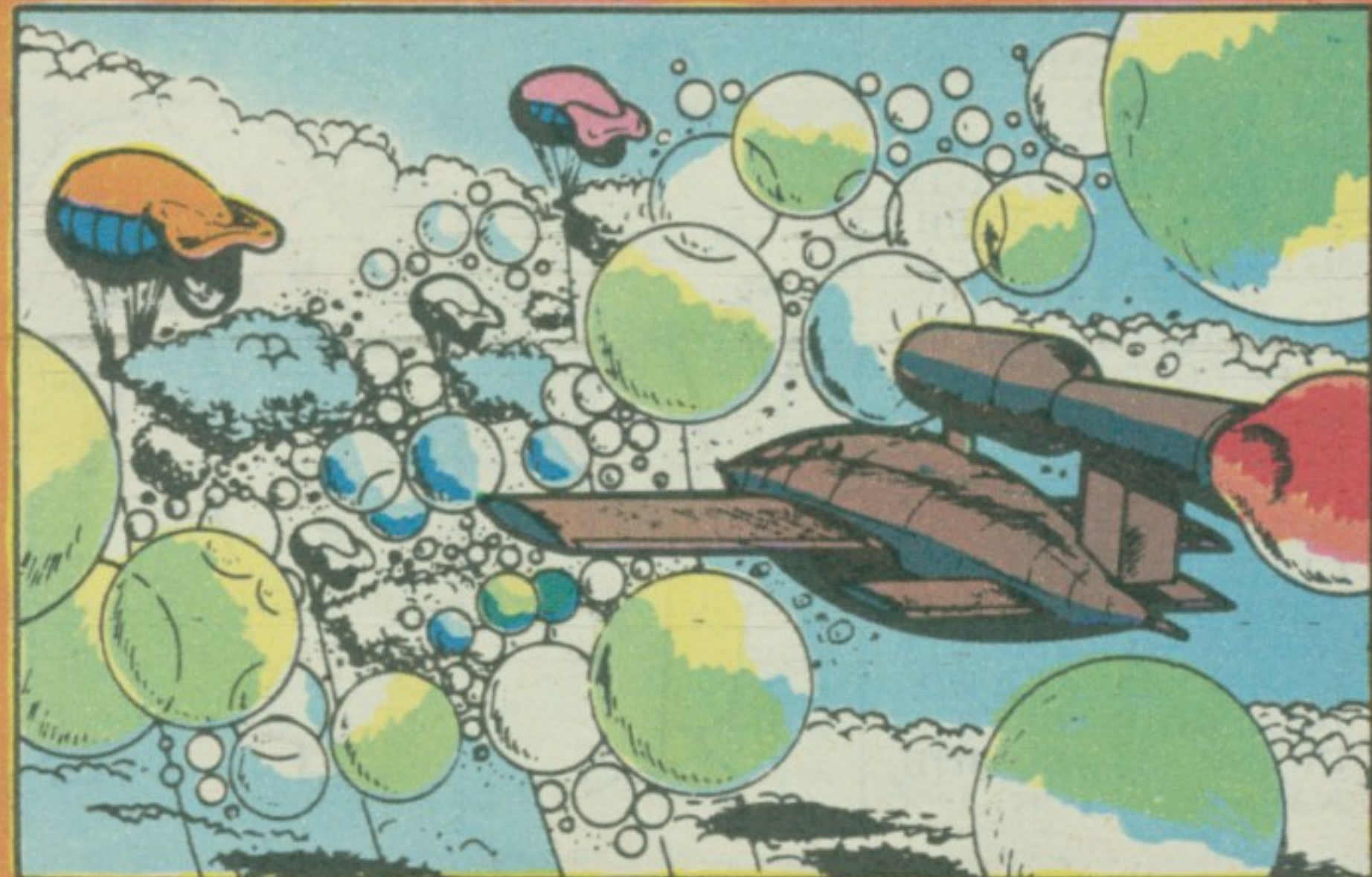
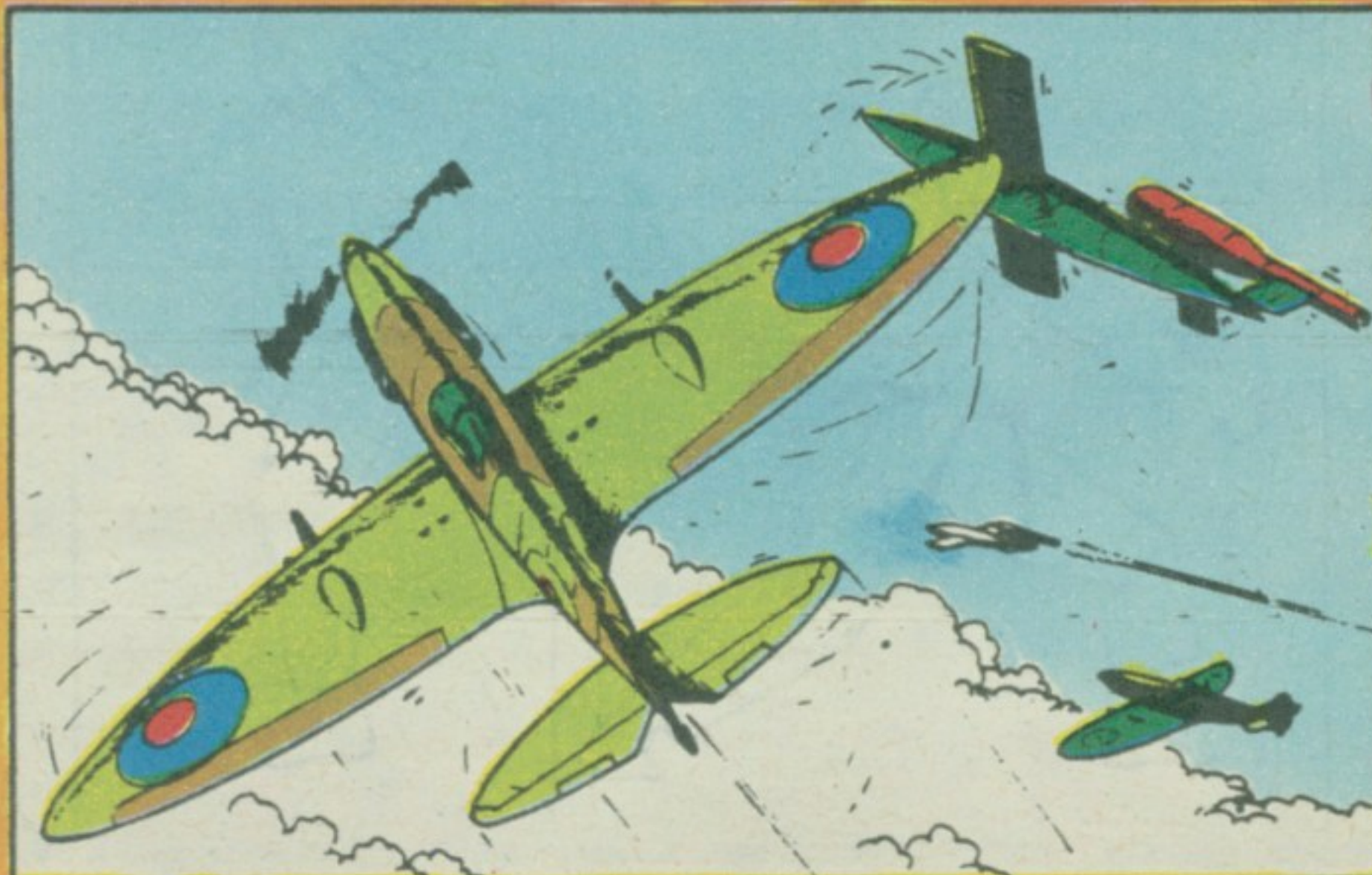
V-1 (Fi 103): тежина око 2500 кг, дужина: 7,85 м, распон крила: 5,40, домет: 150 до 370 км, брзина: 650 км на час.

Бомбардер „хајнкел 111“ опремљен за лансирање V-1.

Један од најсмелијих начина за обарање ових летећих бомби било је њихово избацивање из равнотеже лета. Употребили су га савезнички ловци тако што би својим крилом снажно потискивали крило летеће бомбе, што је било скопчано с огромном опасношћу.

Вероватно да међу најнеобичнија и никад употребљена оружја можемо сврстати и балонске бараже снабдеване уређајима за прављење мехурова од сапунице, намењене загушивању млазних мотора летећих бомби V-1 (доле на цртежу).

СПОРТОВИ ЗЕМЉЕ ИЗЛАЗЕЋЕГ СУНЦА — КАРАТЕ

НАДА ЈЕ КРАЉ ХАНШИ ШО У 15. ВЕКУ ЗАБРАНИО СЕЉАЦИМА ДА НОСЕ ОРУЖЈЕ, ОНИ СУ ПОМНО ПОЧЕЛИ ДА ВЕЖБАЈУ ЧУДЕСНУ И УБОЈИТУ ВЕШТИНУ КОЈУ СУ МОРЕПЛОВЦИ ДОНЕЛИ ИЗ КИНЕ: БОРЕЊЕ »ПРАЗНОМ ШАКОМ«.

Можда у храни или риби с Окинаве има неких изузетних састојака? — запитао се један јапански војни лекар крајем прошлог века, пошто је наишао, већ ко зна који пут, на исти случај: регрути с острваца што се као уже протежу дуж јужне јапанске обале били су неупоредиво физички и телесно спремнији од својих вршњака из осталих делова »земље излазећег сунца!«

Тајна младића с Окинаве није давала мира лекару. Одлучио је да боље испита начин живота становника малог архипелага који тек што је ушао у састав

Јапанског царства као једна од префектура. Није морао дуго да истражује: чим је сазнао да се овде одвајкада у потаји негује врста борења голим рукама и ногама, постало му је јасно зашто су млади Окинављани тако снажни и чврсти!

Своје откриће саопштио је Министарству војске и друге године овог века чудесна вештина постала је — обавезан предмет у школама Окинаве. А одатле се раширила по Јапану као грозница, као што је у годинама после другог светског рата захватила и остале делове света.

ПОЈАСЕВИ

У каратеу појасеви означавају степен у којем је борац овладао вештином, а према правилнику Европске карате-федерације, има тринаест појасева: БЕЛИ КЈУ носе почетници. ЖУТИ — ПЕТИ КЈУ носе ученици после два месеца успешног вежбања основне технике. НАРАНЧАСТИ — ЧЕТВРТИ КЈУ носе ученици после пет месеци. ЗЕЛЕНИ — ТРЕЋИ КЈУ носе ученици после 8 до 12 месеци вежбања. ПЛАВИ — ДРУГИ КЈУ ученици који већ учествују на такмичењима. БРАОН — ПРВИ КЈУ носе мајсторски кандидати који су имали успеха на такмичењима а вежбају бар три године. Када ученик постане мајстор, стиче право на ЦРНИ ПОЈАС и титулу ДАН. Међутим, постоји дванаест степенова ДАН-а, па тако црни појас четвртог ДАН-а мајстори стичу тек после 15 година успешног вежбања и такмичења. Затим следи инструкторски појас петог ДАН-а, за оне који су овладали свим финесама овог спорта, па ПУРПУРНО-ЦРНИ појасеви шестог и седмог ДАН-а који се не стичу борбом, већ су нека врста почести и признања за савршено познавање каратеа. Најзад, ПУРПУРНЕ појасеви осмог до дванаестог ДАН-а носе такозвани »академици каратеа«: оснивачи школа и дугогодишњи борци који су допринели теоријском продубљивању овог спорта.

Учитељи с Окинаве одмах су постали изузетно тражени; сви су у Јапану желели да овладају каратеом, тако се новооткривена а древна борилачка вештина називала: на јапанском језику »кара« значи празна, а »те« шака. Оно што су пре три века окинављански сељаци били присиљени да вежбају како би заштитили живот и одбранили усеје од пљачкаша, јер ношење оружја им је било забрањено, сада је постало мода, филозофија, вештина, чије је познавање изражавало престиж онога ко се њоме бавио!

Није карате измишљен на Окинави. За борење голим рукама знали су још стари Египћани и Вавилон

са многим деловима Далеког истока, па се борење »празном шаком« раширило, а нарочито погодно тле нашло је на Окинави, коју од Кине дели само Источно кинеско море.

ДА СЕ ТЕЛО ОЧЕЛИЧИ

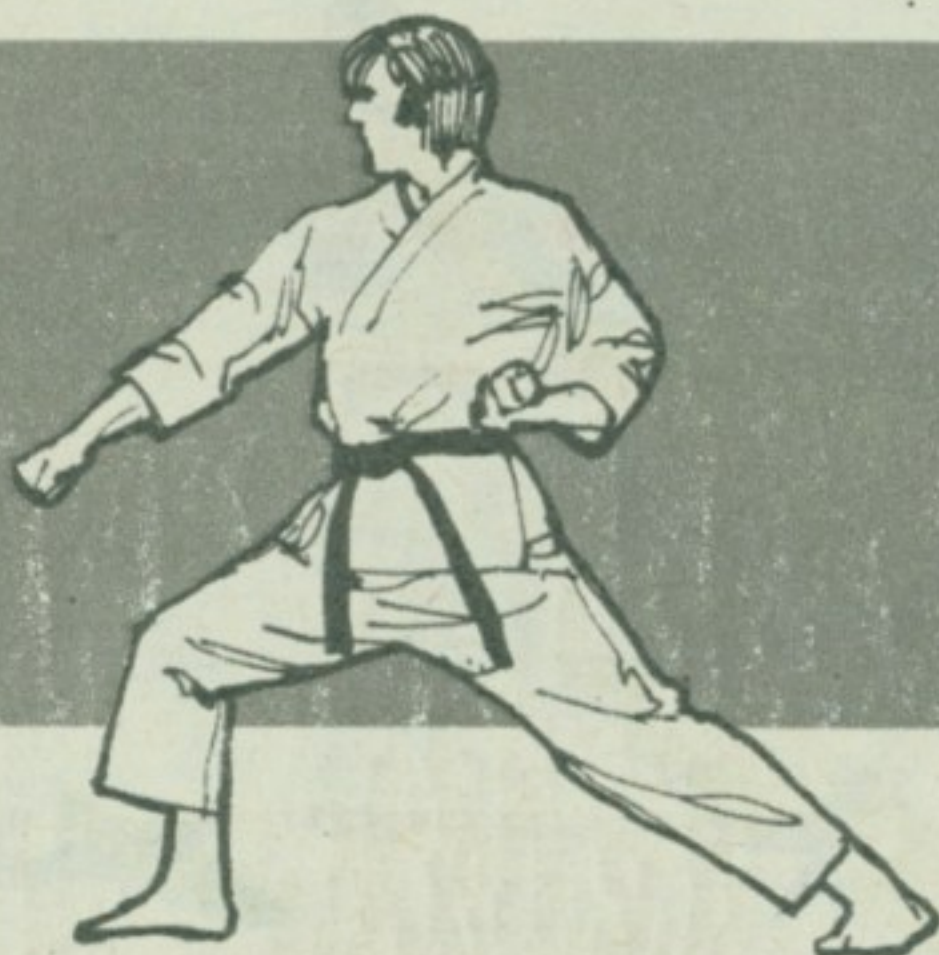
Окинављански сељаци који су од давнина живели од гајења пиринча, слатког кромпира и лимуна, често су били на удару разних одметника, лопова или усамљених самураја који нису имали господара, па су средства за живот прибављали на разне начине, не презајући ни од пљачке. Али, када је у 15. веку

Окинавом завладао краљ Ханши из династије Шо, забранио је ношење оружја свима који нису били у његовој непосредној служби! Тада су окинављански сељаци, научени да снагу за опстанак морају наћи сами у себи, почели да вежбају вештину коју су мо-

репловци донели из Кине: ударце голом шаком, али и — издржљивост свога тела да прима туђе. И оно је постајало све челичније...

Вековима стицано знање из каратеа модерни Јапан желео је у тренутку да усвоји, чим се прочуло за необичну и убојиту окинављанску вештину. Међутим, да би овладали каратеом на мајсторски начин, Окинављани су вежбању посвећивали — читаве деценије свог живота! Деценије у којима су сатима вежбали од изласка сунца до у смирај дана. Модерним Јапанцима се журило. Зато је први и највећи учитељ каратеа Фунакоши Гичин који је такође мисионарски почео да их упућује у

ОВО ЈЕ САМО ДЕО ОД УКУПНО 37 ЕЛЕМЕНАТА ЕНПИ-КАТЕ, КОЈА У ПРЕВОДУ ЗНАЧИ »ЛАСТАВИЧЈИ ЛЕТ«. ОНА ТРАЈЕ 40—55 СЕКУНДИ, А САДРЖИ ГОТОВО СВЕ БОРБЕНЕ СТАВОВЕ. ДОШЛА ЈЕ СА ОКИНАВЕ, АЛИ СЕ ПРЕТПОСТАВЉА ДА ПОТИЧЕ ЈОШ ИЗ СТАРЕ КИНЕ, ЗБОГ ТОГА ШТО СЕ У ЊОЈ ЈАВЉА САМО ЈЕДНА ВРСТА УДАРАЦА НОГОМ КОЈИ СУ ТИПИЧНИ ЗА НОВИЈИ КАРАТЕ.

ОКИНАВЕ

окинављанску вештину, потпуно изменио програм обуке: уместо десет, постало је довољно три године да ученик постане мајстор.

ЗАШТО ЈЕ ПЛЕМЕНИТ

Данас у Јапану није могуће стећи, на пример, звање међународног судије у каратеу ако се кандидат није бавио овим спортом бар 15 година као мајстор и ако није навршио најма-

ОПРЕМА

Карате се вежба у кимону од беле памучне тканине који не сме бити ни тесан, ни превише комотан. Најбоље је да дужина ногавица и рукава буде „три четврт“, то јест да сеже мало испод колена, односно лактова. Појас се два пута обавија око струка и везује на нарочит начин. Ноге су босе.

ње 45 година живота! Тако је вештина борења празном шаком, ваљда, једини спорт којим се и пездесетогодишњак може бавити — успешније од младића! Ако редовно вежба.

Како је чинио Гичин, који је био врло неугледна изгледа, а поседовао је запањујућу снагу! Тешко је поверовати како наоко крхко тело може бити снажно и издржљиво. Сам Гичин је увек говорио:

— Карате није — прсти-ма разбити гомилу цигала, као што мисле неупућени!

Наравно, у карате борби какву су, да би себе заштитили, неговали Окинављани, убојитост је била главни циљ, а ударци су били усмерени у неку од преко сто виталних тачака, места на људском телу чија повреда изазива несвест

или — тренутну смрт. Али, у спортском каратеу од свега је остало само гесло „одбрана је напад, напад је одбрана“ и то у симболичном значењу пошто се ударци — подражавају!

Неупућенима може изгледати чудно, међутим, правила спортске карате борбе налажу да се ударац мора упутити тако да се рука или нога нападача зауставе на 0 до 10 мм од противниковог тела, не да га стварно погоде! „Ударац“ се изводи у тренутку када је противник у положају нестабилне равнотеже, дакле, он би се у правој борби тада нашао на поду. То се бодује једним поеном, „ипоном“. У Јапану за победу треба убележити три поена, а у осталим деловима света довољан је — један.

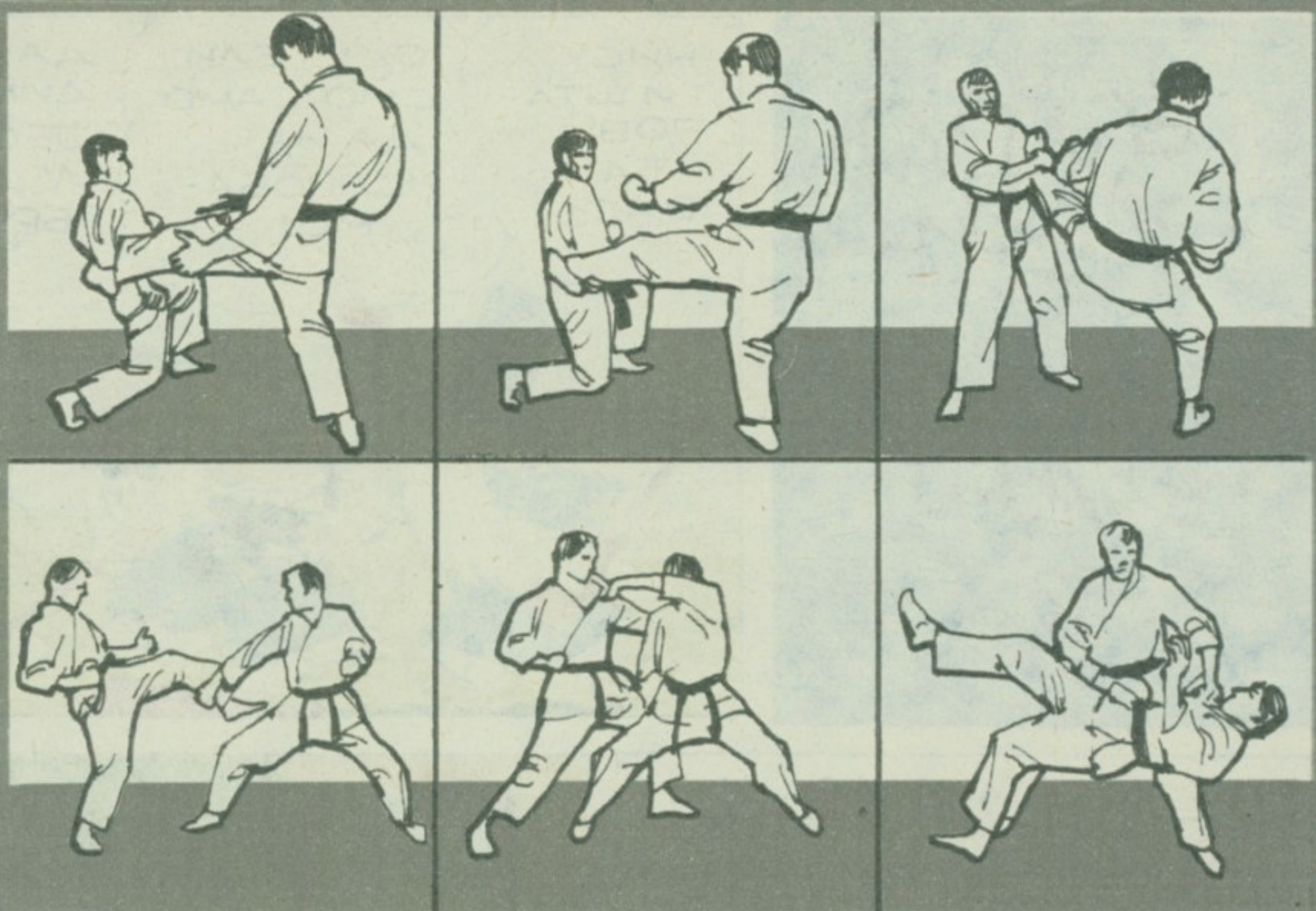
Да би овако „на милиметар“ зауставио руку или ногу испред циља, борцу је потребна велика вештина, што се постиже дуготрајним тренирањем. Али, баш то контролисање сопствене снаге чини овај спорт племенитом вештином! И по томе се аматерски карате разликује од професионалног, где су дозвољени — и чак пожељни — прави ударци. У њему има чак и смртних случајева: само у

току 1975. године три младића изгубила су живот у ринговима Енглеске и САД што од фрактура лобање, што од прскања јетре

Да би каратиста постигао висок степен управљања собом и упућивања у длаку прецизних удараца, он мора да савршено контролише своју снагу. Да никад у спортској борби не употреби сву њену количину.

БОРИЛИШТЕ И НАЧИН СУЂЕЊА

Борилиште за карате треба да је правоугаоник димензија 8 x 8 м, најбоље белом бојом нацртан на поду од паркета. Меч траје, у зависности од пропозиција 2 или 3 минута, ако ниједан борац не забележи „ипон“ — победоносни поен, или два „вазарија“, који вреде пола поена. Суди пет судија: четворица седе у четири угла борилишта и држе у рукама по једну белу и црвену заставицу, због тога што борци пре меча узимају белу, односно црвену траку и везују је око паса. Своје одлуке судије саопштавају дајући знаке заставицама. Ако је борба завршена нерешено, продужује се све док један од такмичара не забележи „ипон“ или буде проглашен победником. Пети судија прати ток борбе у самом борилишту, а поред њих постоји и врховни судија задужен за цело такмичење. Борбе се одвијају по категоријама: лакој, средњој и тешкој.

НА ОВИХ ШЕСТ ЦРТЕЖА ПРИКАЗАНО ЈЕ КАКО СЕ У БОРБИ ПРИМЕЊУЈУ ЕЛЕМЕНТИ ЕНПИ-КАТЕ. КАРАТИСТА СЕ НАЈПРЕ СПУШТА НА ДЕСНО КОЛЕНО, А ЗАТИМ ПОДИЖЕ ВУКУЋИ УЛЕВО, ДЕСНОМ РУКОМ ХВАТА ПРОТИВНИКОВУ НОГУ, ЛЕВОМ МУ ГУРА ПЕТУ ОДОЗДО И НА КРАЈУ ГА РУШИ НА ПРИНЦИПУ ПОЛУТЕ.

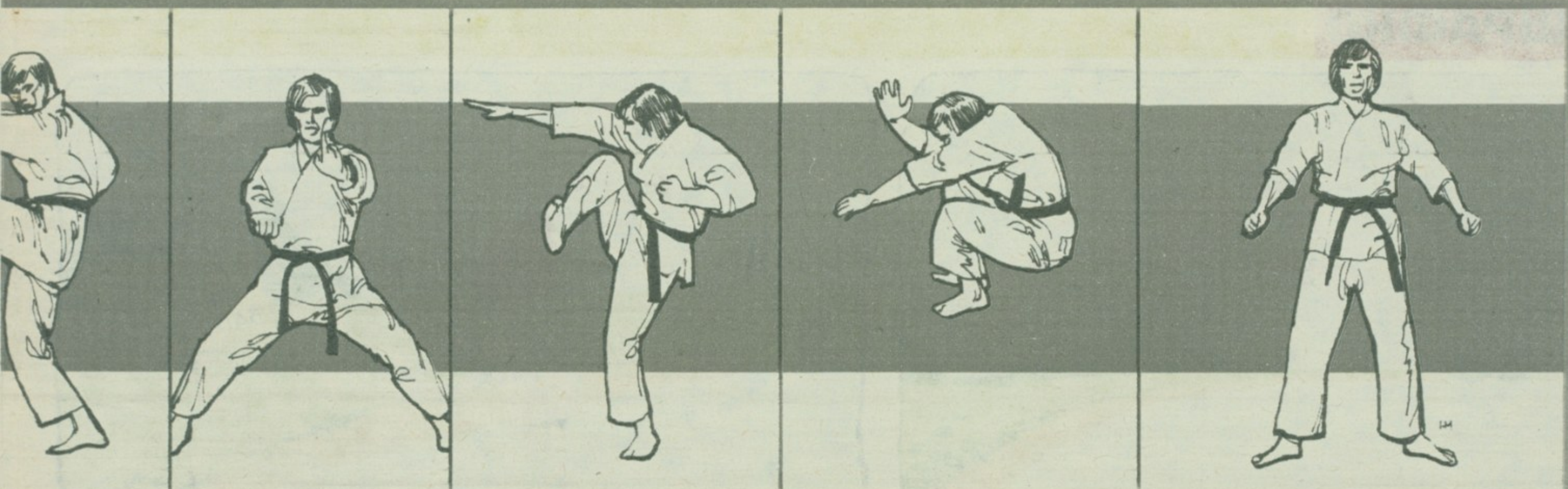
То ће чинити једино док вежба — са замишљеним противником!

Ово је још једна чаролија каратеа: борба са једним или више непостојећих противника зове се ката, а изводи се по строго одређеном редоследу. Свака ката има одређени број прописаних покрета који се морају извести у секунду тачно, иначе се сматра да је борбу добио — противник! Кате су нешто као обавезни састави, као што виртуоз на клавиру целог живота мора вежбати основне вежбе, скале и етиде, ако жели да остане у форми, тако каратиста мора стално да изводи кате. Програм обуке за стицање мајсторске титуле обухвата око 18 ката, а оне имају од 30 до 180 покрета.

Када је 1974. године присуствовао једном суперспектаклу у Токију, на којем је стотине каратиста истовремено, уз звуке музике, вежбало кате, савезни тренер југословенске карате репрезентације др Владимир Јорга, импресиониран, назвао је то „смртоно-

сним балетом“. Јер, кате се морају изводити уз максимални угрошак снаге, али обавезан услов је да каратиста на крају, кад се поклони — не буде задан, него миран као на самом почетку! То стање савршеног спокоја после телесног напора зове се заншин, а постиже се само дуготрајним вежбањем.

Ово је још један феномен карате спорта који данас занима медицину као што је крајем прошлог века заголиоцао радозналост оног војног лекара. Анкета ма је утврђено да су каратисти не само физички изузетно снажни, а њихово тело далеко отпорније на ударце и бол од тела „обичних“ људи, него међу њима готово да уопште нема — неуротика! То значи да баш тренирање овог спорта развија комплетну личност, а можда највећа његова мистерија је што се може почети — у било ком добу живота! У Јапану има људи који су почели да га тренирају са 45 година, а са 60 постали мајстори. М. К.

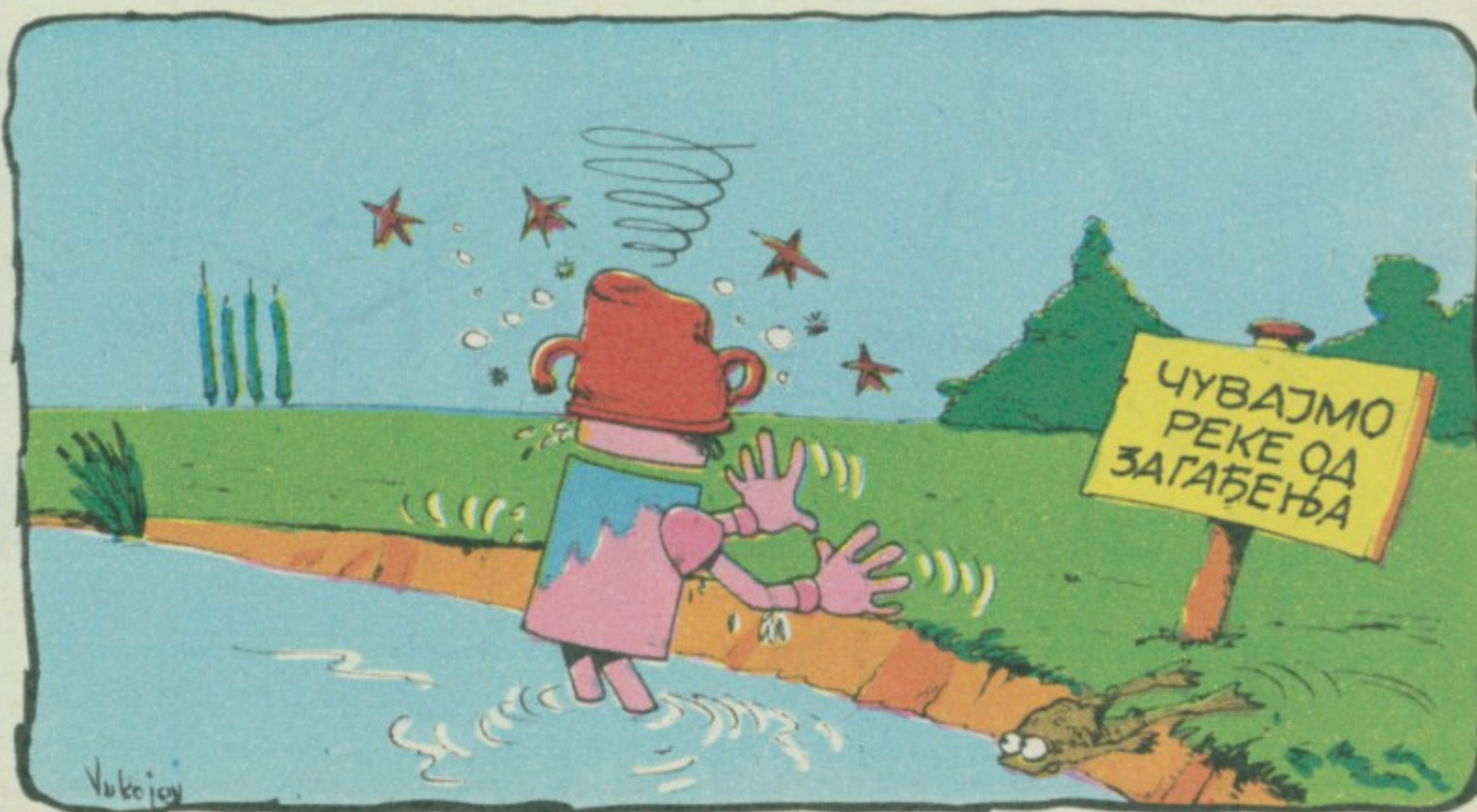
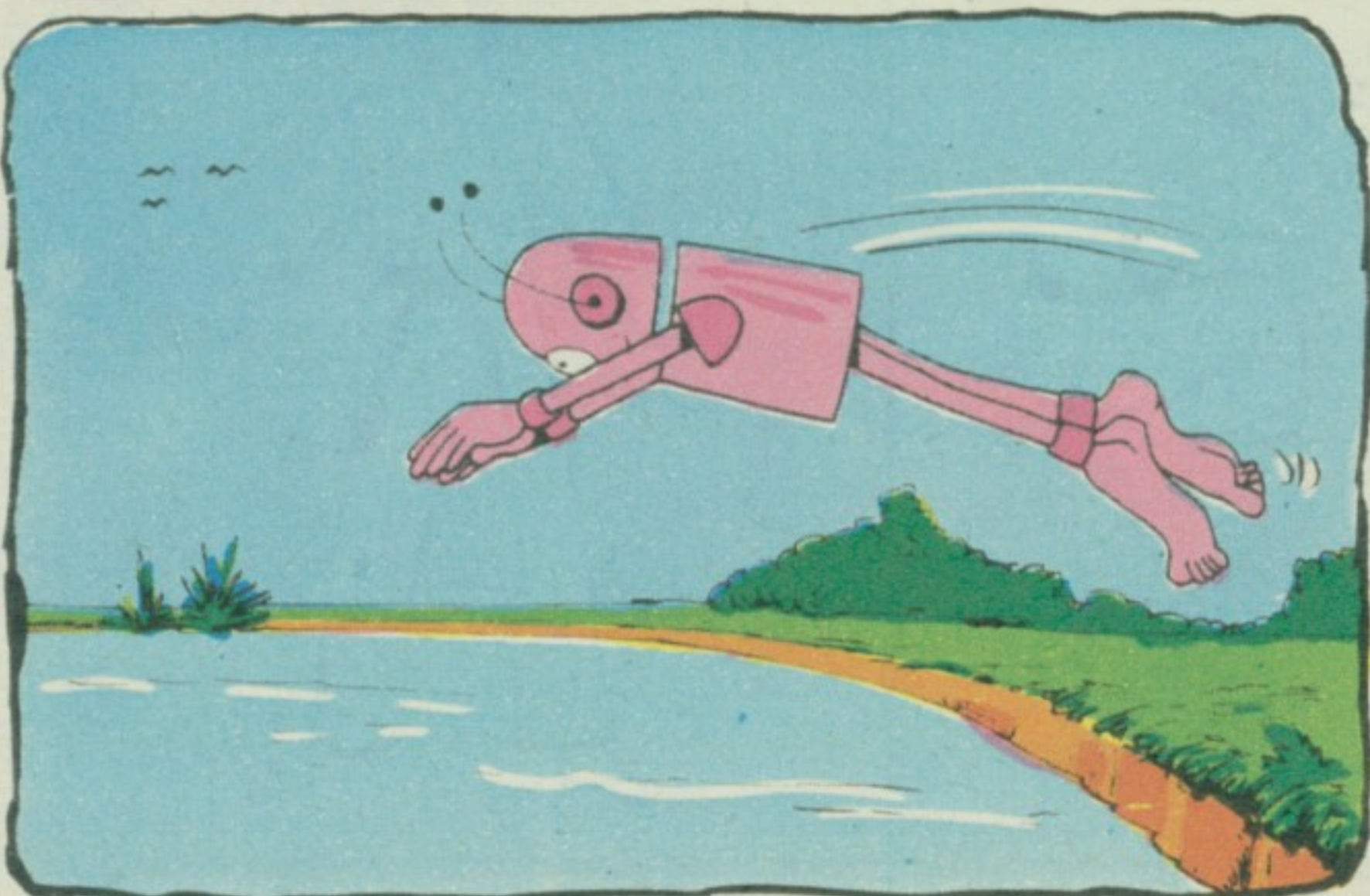

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

НАЈБОЉА
ДЕЛА
ОМЛАДИНСКЕ
КЊИЖЕВНОСТИ
У СТРИПУ

ЖИЛ ВЕРН: ГУСАРИ СА „ХАЛИФАКСА“

У
ДРУГОЈ
ПОЛО-
ВИНИ
ДЕВЕТ-
НАЕСТОГ
ВЕКА
У
ЛОНДО-
НУ...

НАЈНОВИЈЕ
ИЗДАЊЕ! ГУСАРИ
СА „ХАЛИФАКСА“
ПОБЕГЛИ ИЗ
ЗАТВОРА!

ЗАМИСЛИТЕ, ПЕТЕРСОНЕ,
СВИ СУ УСПЕЛИ ДА
ПОБЕГНУ!

ВЛАСТИ
ИМ ЈОШ НИСУ
УШЛЕ У
ТРАГ!

ТРЕБА ДА СЕ
ЧУВАМО! ТИ
ГУСАРИ СУ
СПРЕМНИ
НА СВЕ!

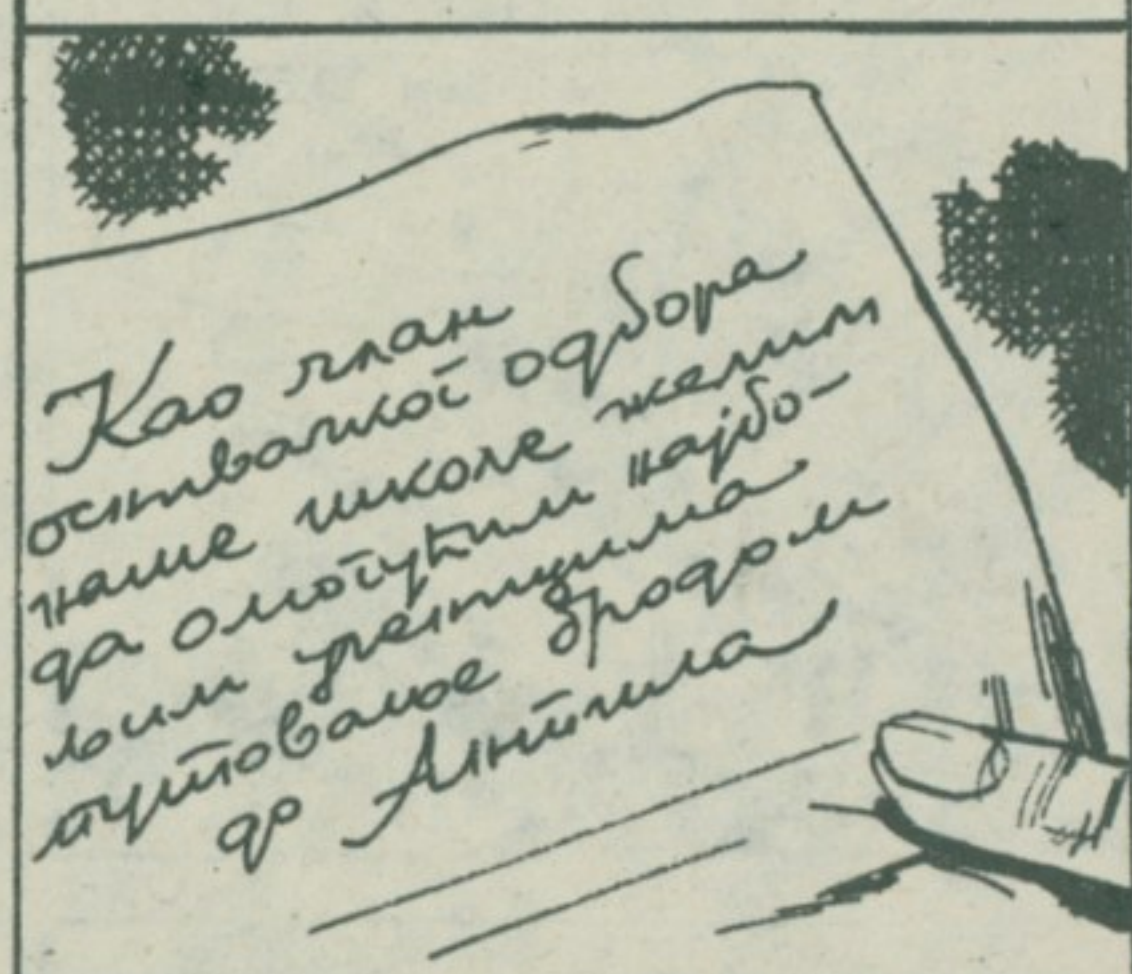
ЗНАТЕ ЛИ, ПЕТЕРСОНЕ, ДА БЕТЕ С
ГРУПОМ НАЈБО-
ЉИХ УЧЕНИ-
КА ПОКИ
НА ОД-
МОР?

ЗА-
ИСТА?

ДИРЕКТОР ШКОЛЕ ПОКА-
ЗАО ЈЕ ЈЕДНО ПИСМО
СВОМ СЕКРЕТАРУ...

Као план
оснивања одбора
наше школе желим
да олоутим најбо-
љим репутација
цитовање бродом
до Англија

„ВЕК САМ ОБЕЗБЕДИЛА
БРОД И ПОСАДУ! КАД
СТИГНУ НА БАРЕБАДОС,
ГДЕ САДА ЖИВИМ, ВА-
ШИ УЧЕНИЦИ ДОБИЋЕ
СЕДМ ХИЉАДА
ФУНТИ!“

ТА ГОСПОЂА
СИМОР ЈЕ
ЗАИСТА
ВЕЛИКО-
ДУШНА!

ИМА ПУНО
ПАРА И ЖЕЛИ
ДА ИХ НЕКОМ
УДЕЛИ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ
У ДОВЕРУ, ЧУВЕНОЈ ЕНГЛЕ-
СКОЈ ЛУЦИ...

САДА
ЈЕ ТРЕНУ-
ТАК, МОМ-
ЦИ!

КАКО ТИ НА-
РЕДИШ, МАР-
КЕЛЕ!

ТО ЈЕ ТАЈ
БРОД!

ДЕЧАЦИ СЕ УКРЉАВАЈУ
СУТРА! СВЕ МОРА ДА БУ-
ДЕ СПРЕМНО ЗА ПЛОВИД-
БУ!

ХЕЈ! ДОЛАЗЕ ПУТНИЦИ!
ПАЗИ ШТА РАДИШ ДА НЕ
БИ НЕШТО ПОСУМ-
ЊАЛИ!

ЗАР ЋЕМО
ИМ ДОЗВОЛИТИ
ДА СЕ УКР-
ЦАЈУ?

ГОВОРИШ
ГЛУПОСТИ!
ЗАР СИ ЗАБО-
РАВИО ДА ТИ
ДЕЧАЦИ ТРЕ-
БА ДА ДОБИЈУ
НОВАЦ ОД ЖЕ-
НЕ КОЈА ИМ
ЈЕ ОМОГУЋИ-
ЛА ОВО ПУ-
ТОВАЊЕ
?

КАДА СЕ ДОКО-
ПАМО ТОГ НОВЦА,
ОСЛОБОДИЋЕМО
СЕ ТЕ ДЕЦЕ!

ДА... ДА, КА-
ПЕТАНЕ!

КАКАВ
ДИВАН
БРОД
!

КАПЕТАН НАС
ОЧЕКУЈЕ?

ДОБРО ЈЕ ДА САМ
ПРОЧИТАО У НОВИНА-
МА О ТОЈ ДОБРО-
ТВОРКИ И САЗНАО
СВЕ О ОВОМ ПУТО-
ВАЊУ!

ПЕТЕРСОН СЕ УКРЦАО НА
БРОД СА СВОЈИМ ДЕЧАЦИМА...

ДОБРО
ДОШЛИ НА
БРОД!

ХОЋЕМО ЛИ
ОДМАХ ИСПЛО-
ВИТИ, КАПЕ-
ТАНЕ?

ДА! ПОБИТЕ СА
МНОМ! ПОКАЗА-
ЋУ ВАМ ВАШЕ
КАБИНЕ!

НА КОПНУ...

МОРАМО ДА
НАСТАВИМО
СА ТРАГА-
ЊЕМ!

НИСУ МОГЛИ
ДАЛЕКО ДА ПОБЕГНУ
ТИ ГУСАРИ! ПРЕТРА-
ЖИТЕ ЛУКУ И СВЕ
БРОДОВЕ!

БИЛА ЈЕ ТО НАЈВЕЋА ПОЛИЦИЈСКА ПОТЕРА
У ЕНГЛЕСКОЈ...

ЧУЛИ СТЕ ШТА ЈЕ
РЕКАО МАЈОР! ЗАВИ-
РИТЕ У СВАКИ
БРОД!

ПОЛИЦИЈА,
КАПЕТАНЕ!

ХМ! НА СРЕЌУ,
ОВДЕ МАЛО КО
ПОЗНАЈЕ КАПЕ-
ТАНА ПЕКСТОНА!
ИСПЛОВИЋЕМО
ОДМАХ!

АЛИ НЕМА
НИ ДАШКА
ВЕТРА!

САМО ТИ
ДИГНИ
ЈЕДРА!

ОВО ЈЕ ОНАЈ
БРОД СА УЧЕНИ-
ЦИМА ШТО ПЛО-
ВИ ДО АНТИ-
ЛА!

ЈЕСТЕ ЛИ
ПРОНАШЛИ ОДБЕ-
ГЛЕ ГУСАРЕ?

НЕ ТРЕБА ДА ГУБИ-
МО ВРЕМЕ С ПРЕТРА-
ЖИВАЊЕМ ТОГ БРОДА!
НА ЊЕМУ СУ САМО
ТИ ДЕЧАЦИ!

ПОЛИЦАЈЦИ
СУ ОТИШЛИ,
КАПЕТА-
НЕ!

ХОЋУ ДА
СЕ ШТО ПРЕ
ИЗГУБИМО
ОДАВДЕ!

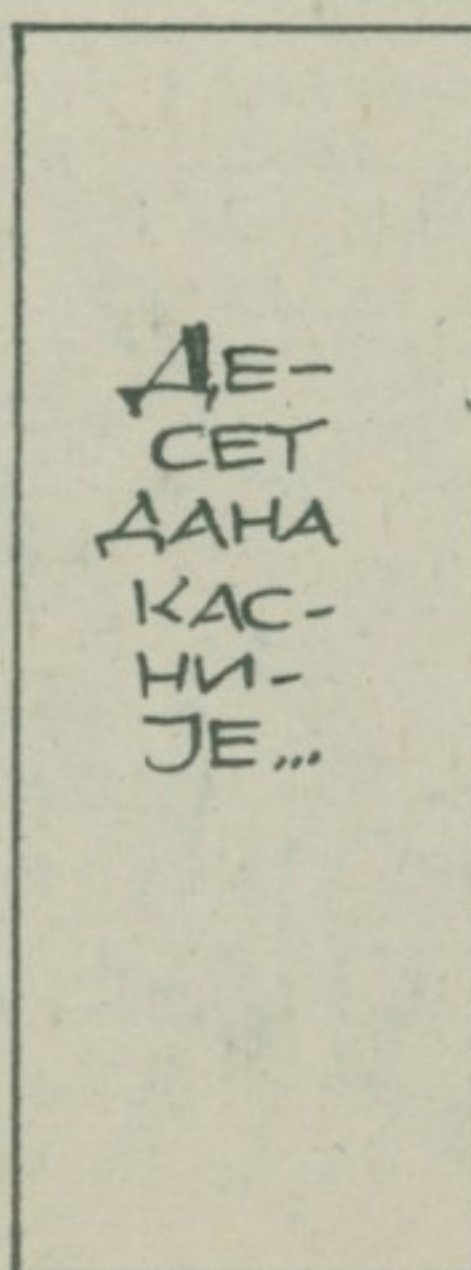

ОКО ПОНОКИ...

БРЖЕ
МАЛО!
ДИГНИТЕ
ЈЕДРА
!

ХЕЈ, КРЕНУЛИ
СМО!

ХЕЈ! ЕНГЛЕ-
СКИ РАТНИ
БРОД НА
ВИДИКУ!

ДО
ЅАВОЛА
ШТА ДА РА-
ДИМО?

КАСНО
ЈЕ ДА
БЕЖИ-
МО!

МОЖДА НЕШТО
СУМЊАЈУ! РЕЦИ СВИ-
МА ДА БУДУ У
ПРИПРАВНОСТИ!

ОНАЈ БРОД
ИДЕ ПРЕМА
НАМА!

ИЗГЛЕДА
ДА ЈЕ РАТ-
НИ!

ЈЕСТЕ!

УБРЗО...

СПУСТИТЕ
ЧАМАЦ У
МОРЕ!

ПРОПАЛИ
СМО, МАР-
КЕЛЕ!

КОЛИКО ПУТА ДА
ТИ КАЖЕМ ДА МЕ
ЗОВЕШ КАПЕТАН
ПЕКСТОН?

БУДИ ХЛАДАН! СВЕ
ПРЕПУСТИ МЕНИ!

ПРИБЛИ-
ЖАВА СЕ
ЧАМАЦ!

ШТА ЛИ
ХОЋЕ!
?

МЕНИ СЕ
ОВО НЕ СВИЂА,
КОРТИ!

НИ МЕНИ!
НАЊУШИЛИ СУ НАС,
ОЦИГЛЕ-
ДНО!

У СКОРО...

ВИ СТЕ
КАПЕТАН
ПЕК-
СТОН?

ДА...
ШТА МО-
ГУ ДА
УЧИНИМ
ЗА ВАС
?

ГОСПОЂА СИМОР
БРИНЕ ЗА ДЕЧАКЕ!
ЖЕЛИ ДА ЈЕ ОБАВЕ-
СТИМО ДА ЛИ ЈЕ
СВЕ У РЕДУ!

АЛИ, КАО
ШТО ВИДИМ,
ДЕЧАЦИ
СУ ДОБРО
!

МАРКЕЛУ И ЊЕГОВИМ ГУСАРИМА
ЈЕ ЛАКНУЛО...

МАЛО КАСНИЈЕ
ЈЕР НИЈЕ БИЛО
ВЕТРА!

СРЕЋАН ПУТ,
КАПЕТАНЕ
ПЕКСТОНЕ!

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ
„ВЕСЕЛА“ ЈЕ ДОПЛО-
ВИЛА ДО СВЕТОГ
ТОМЕ...

ОВДЕ ЋЕМО
ОСТАТИ ТРИ
ДАНА! УРААА!

ПОКАЗАЋУ
ВАМ ОСТРВО!
НЕКОЛИКО ГО-
ДИНА ЖИВЕО
САМ ОВДЕ СА
РОДИТЕЉИ-
МА!

ПАЗИ, КАРПИНТЕРЕ,
НИКО ОД ПОСАДЕ НЕ СМЕ
ДА НАПУСТИ БРОД!

АЛИ, ЉУДИ СУ СЕ
УЖЕЛЕЛИ ЧВРСТОГ
ТЛА!

У РЕДУ! ПОЗОВИ
СВЕ У МОЈУ КАБИНУ
НА РАЗГОВОР!

И ТАКО...

ДОЗВОЛИЋУ ВАМ
ДА СЕ ИСКРЋАТЕ,
АЛИ ПАЗИТЕ, УБИ-
ЋУ ОНОГ КО СЕ НА-
ПИЈЕ И ИЗБРЕЂА
НЕШТО!

НЕКОЛИКО САТИ КАСНИЈЕ...

ЈОШ СИ ЗАБРИНУТ?
ЗАР НЕМАШ ПОВЕЋЕ
У НАШЕ ЉУДЕ?

МА ИМАМ...
АЛИ, ЗНАШ
КАКВИ СУ
КАД СЕ НА-
ПИЈУ!

ИЗНЕНАДА...

КАПЕТАНЕ!
КАПЕТА-
НЕ!

КОРТИ,
ШТО ВИЧЕШ?
ГДЕ СУ
ОСТАЛИ?

СВИ СЕ
ВРАЋАЈУ
СЕМ
МОРДЕНА!

ШТА
ЈЕ СЊИМ
?

ЕНО ГА?
ДОНОСЕ
ГА У ОНОМ
ЧАМЦУ?

ПОЛИЦИЈ-
СКИ ЧАМАЦ!

ОВОГ ПУТА
СМО ЗАИСТА
ПРОПАЛИ!

ТИШЕ!
ЕВО ИХ
ВЕК НА
БРОДУ!

ВИ СТЕ
КАПЕТАН
ПЕКСТОН?

ДА...

ОВО ЈЕ ВАШ
МОРНАР, ЗАР НЕ!
ТОЛИКО ЈЕ
ПИЈАН ДА
ГОВОРИ
НЕПОВЕ-
ЗАНО

ШТА...
ШТА
ВАМ ЈЕ
РЕКАО
?

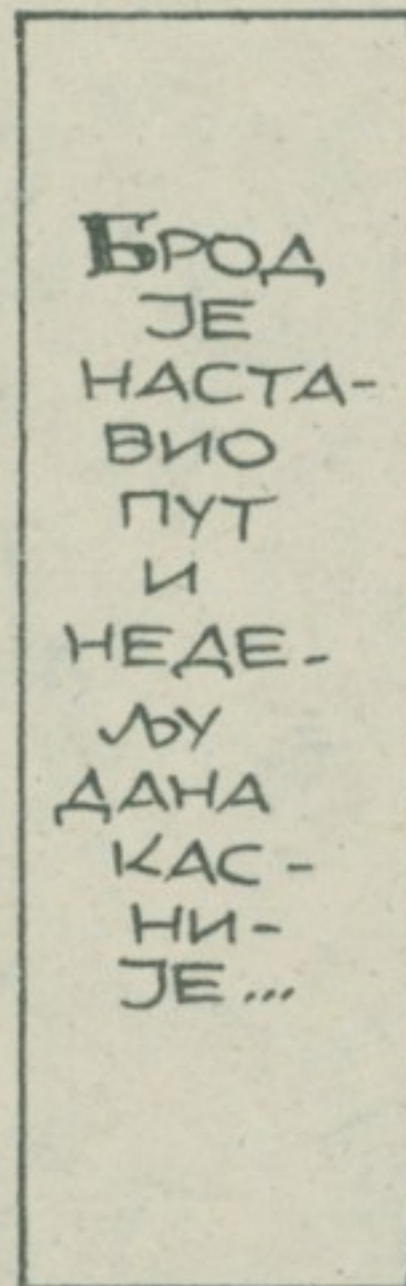

СПОМИЊЕ ОНЕ ГУСА-
РЕ СА "ХАЛИФАКСА" КО-
ЈИ СУ ПОБЕГЛИ ИЗ ЗА-
ТВОРА! СИГУРНО ЈЕ
ЧИТАО О ЊИМА У
НОВИНАМА!

МАРКЕЛА ЈЕ ОБЛИО ЗНОЈ...

ХМ! ТАЈ МОРДЕН МИ
СТАЛНО ПРАВИ ПРОБЛЕМЕ!
УВЕК СЕ ТОЛИКО НАПИ-
ЈЕ ДА НЕ ЗНА ЗА
СЕБЕ!

ДЕЧАЦИ СУ СЕ РАДОВАЛИ БОГАТСТВУ КОЈЕ СУ ИЗНЕНАДА СТЕКЛИ...

УРАА! ЗНАМ
ШТА ЋУ СА СВО-
ЈИМ НОВЦЕМ!

ЈА ЈОШ
НИСАМ
ОДЛУЧИО!

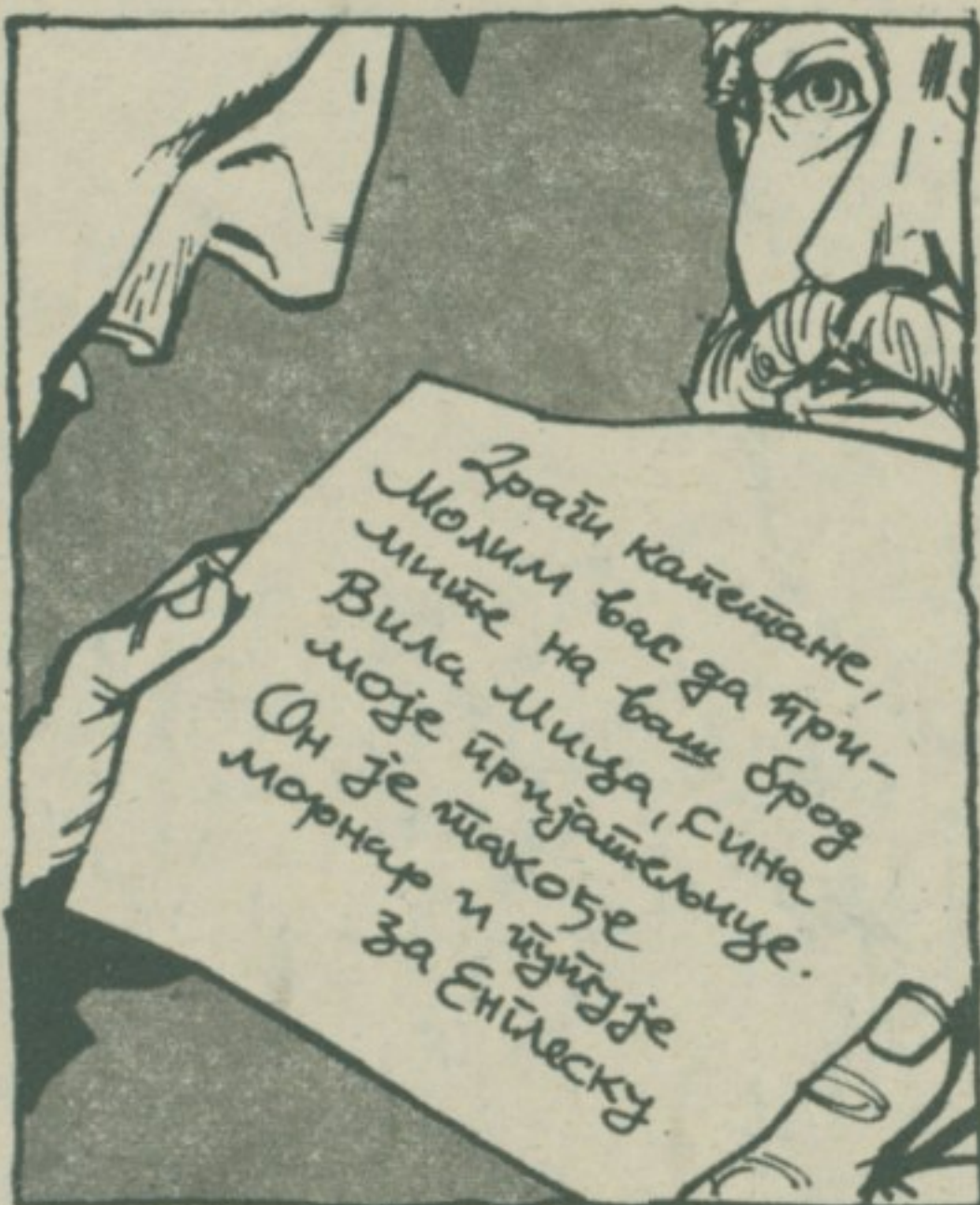
КУПИЋУ ДВА
ТРКАЧКА
КОЊА!

СМИРИТЕ
СЕ, ДЕ-
ЦО!

ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ БРОД ИСПЛОВИО ДОШАО ЈЕ УПРАВИТЕЉ ГОСПОЂЕ СИМОР...

ПИСМО
ЗА ВАС,
КАПЕТА-
НЕ!

Драги капетане,
Молим вас да при-
мите на брод
Вила Миза, сина
моје пријатељице.
Он је такође
морнар и путиће
за Енглеску

НЕМА МИ ДРУГЕ!
МОРАЋУ ДА ГА ПРИМИМ!
ОСЛОБОДИЋУ СЕ
И ЊЕГА!

У РЕДУ! НЕКА
ДОЂЕ! КРЕЋЕМО
У ЗОРУ!

ХВАЛА,
КАПЕТА-
НЕ!

И ТАКО...

ДОБРО
ДОШЛИ НА
БРОД!

ХВАЛА,
КАПЕ-
ТАНЕ!

МАРКЕЛ ЈЕ ПОЛУ-
ДЕО! САМО НАМ
ЈЕ ЈОШ ОВАЈ
НЕДОСТА-
ЈАО!

С ЊИМ СТВАР-
НО НЕШТО НИ-
ЈЕ У РЕДУ!

КАРПИНТЕРЕ,
ЦИМ ПАДНЕ МРАК
ПОВРИНИ СЕ
ЗА ПУТНИ-
КЕ!

НЕ БРИНИ,
МАРКЕЛЕ!

ПРВО ОВО...
А ОНДА ИХ БА-
ЦАМО У
МОРЕ!

ТАКО ЈЕ! САМО НЕ
ЗОВИ МЕ ЈОШ МОЈИМ
ИМЕНОМ!

МАРКЕЛ
СЕ БАШ УЖИВЕО
У УЛОГУ КАПЕТА-
НА!

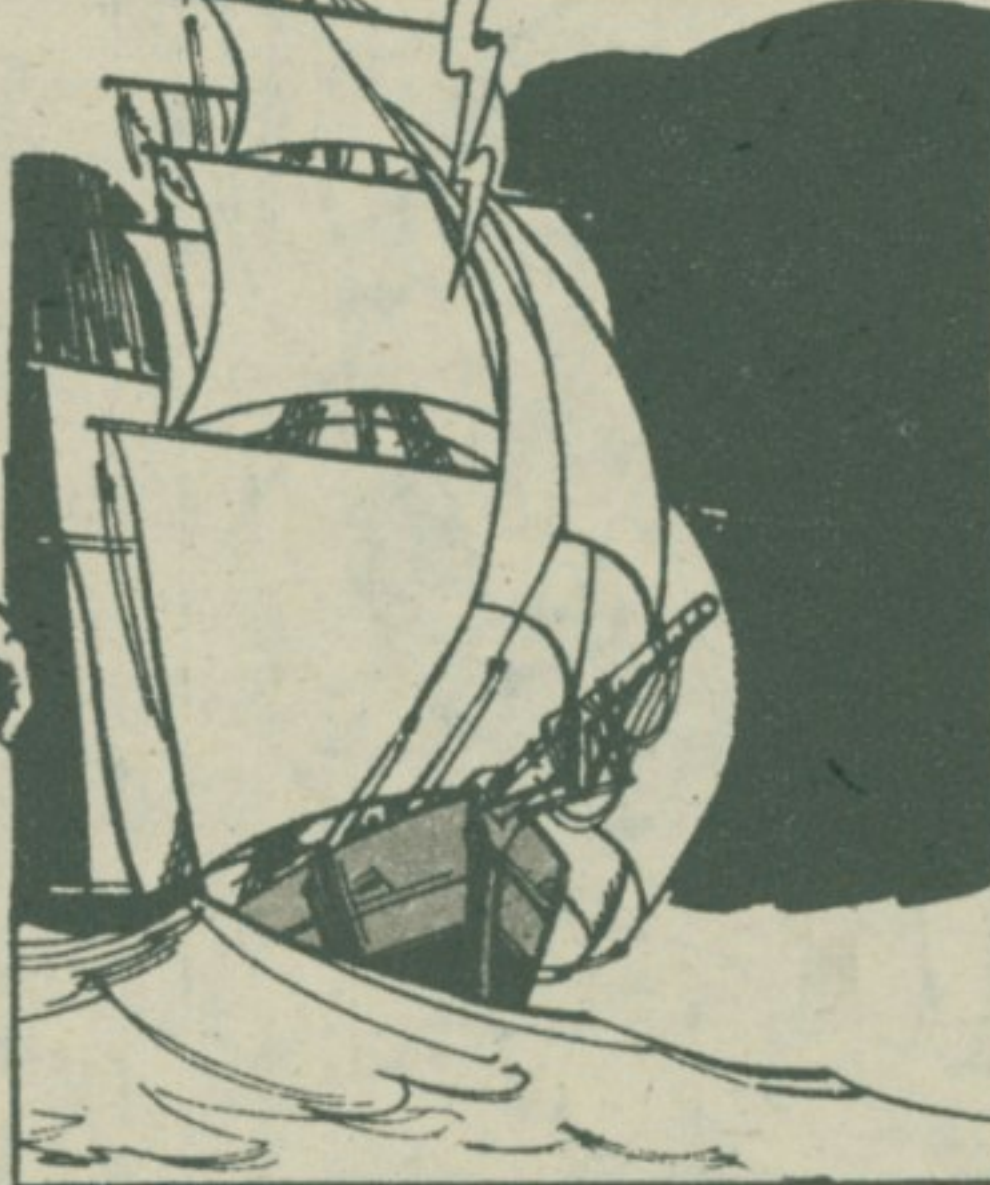

ХЕЈ, КОРТИ!
ДОБИ
ОВАМО!

ПОБИ БЕШ НО-
БАС СА МНОМ
!

ЗАР НЕ
МОЖЕШ
САМ ТО
ДА ОБАВИШ
?

НЕ МОГУ, МНОГО
ИХ ЈЕ! ПОНЕСИ
НОЖ, КОРТИ!

ВЕЋ МИ ЈЕ
ДОСАДИЛО
ОВО ПРЕТ-
ВАРАЊЕ,
КАРПИН-
ТЕРЕ!

ТИШЕ! ЈОШ
МАЛО ПА ЋЕ
КОМЕДИЈА
БИТИ ЗАВР-
ШЕНА!

ВАЖНО ЈЕ ДА НИКО НЕ
СУМЊА ДА СМО МИ ОДБЕ-
ГЛИ ГУСАРИ СА „ХАЛИ-
ФАКСА“!

ВИЛ МИЦ ЈЕ СЛУЧАЈНО
ЧУО ОВАЈ РАЗГОВОР...

ШТА?
МОРАМ
ОДМАХ
ДА ОБА-
ВЕСТИМ
ПУТНИ-
КЕ!

ГУСАРИ СА
„ХАЛИФАКСА“!

ДОБРО ЈЕ ДА
САМ ТО
ЧУО!

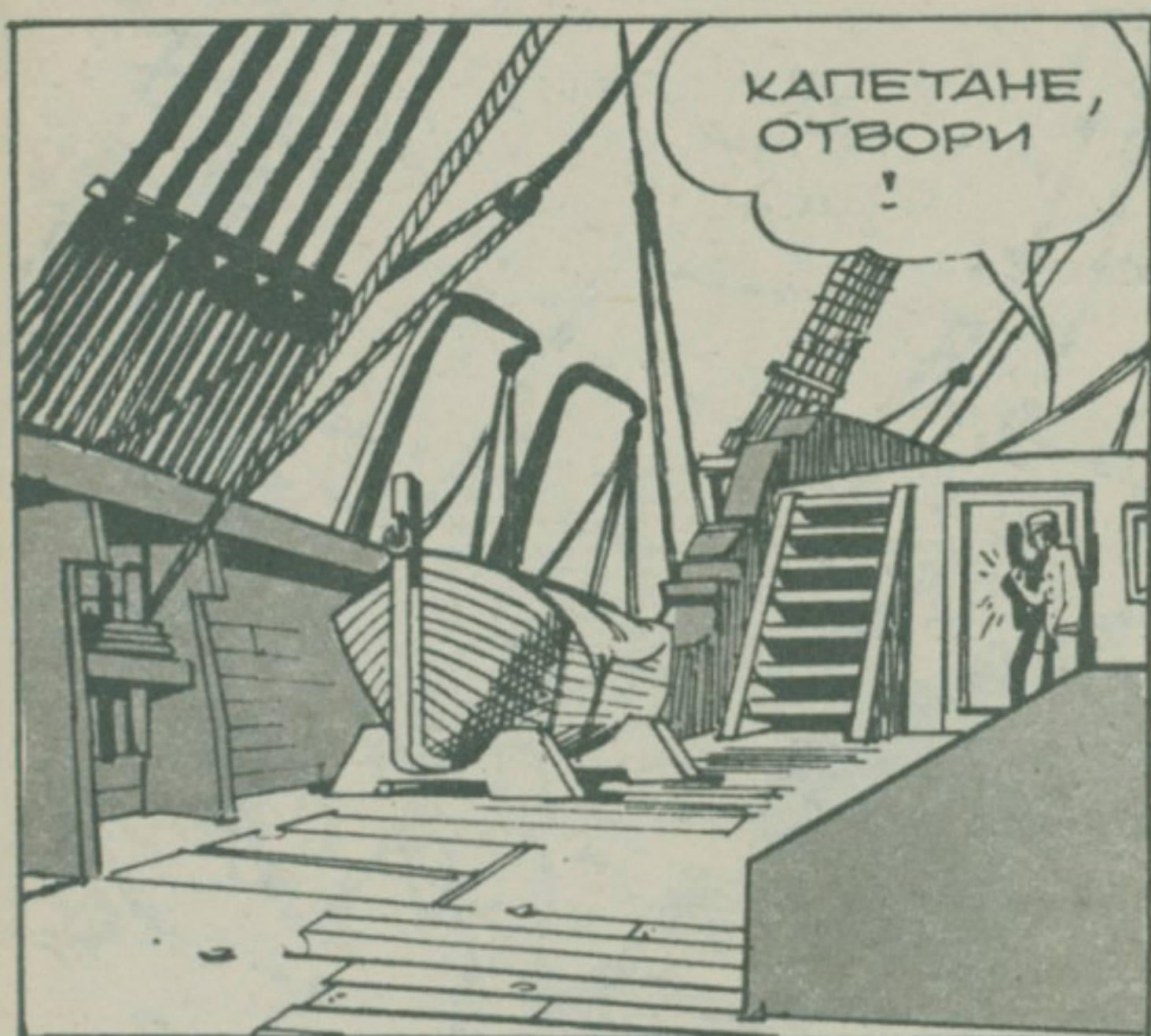
БОЈИМ СЕ ДА
НАМ ТО САЗНАЊЕ
НЕЋЕ МНОГО
КОРИСТИ-
ТИ!

ОБА-
ВЕСТИ-
МО
ОДМАХ
СЕ-
КРЕТА-
РА
ПЕТЕР-
СОНА!

ОНИ СУ СИГУРНО
НАОРУЖАНИ И
МНОГО
ИХ ЈЕ!

У ПРАВУ СИ!
ГОТОВО ЈЕ С
НАМА!

КАПЕТАНЕ,
ОТВОРИ
!

ШТА
СЕ
ДОГО-
ДИМО
?

СА МНОМ ЋЕ НОЋАС ПОЋИ И
КОРТИ! МИСЛИМ ДА НАС
ДВОЈИЦА МОЖЕМО ДА СВРШИ-
МО СТИМ ПТИЦИЦАМА!

И САМО
ЗАТО СИМЕ
ПРОБУ-
ДИО
?

НЕ! ХОЋУ ДА
ЗНАМ ТАЧНО
ВРЕМЕ КАДА
ЋЕМО ОБАВИ-
ТИ ПОСАО!

ЧИМ ЗАСПУ, ГЛУ-
ПАНЕ! ТАДА ЋЕ
СВЕ БИТИ
ЛАКШЕ...

БРИНЕ МЕ, КАРПИН-
ТЕРЕ, ШТО НЕМА
ВЕТРА!

ВОЂА ПАЛУБЕ
ПОТРАЖИО ЈЕ ОДМАХ
КОРТИЈА...

ИДИ ДА СЕ ОДМОРИШ
СА ОСТАЛИМА! ЗВАКУ
ТЕ КАД ДОЂЕ ВРЕМЕ!
МИЏ ЋЕ ТЕ ЗАМЕНИТИ!

НЕМА ВЕТРА!
БРОД СЕ НЕ
КРЕЋЕ! ДА
ИДЕМ И ЈА
НА СПАВА-
ЊЕ?

У РЕДУ!
АЛИ СА-
МО ЈЕДАН
ЧАС!

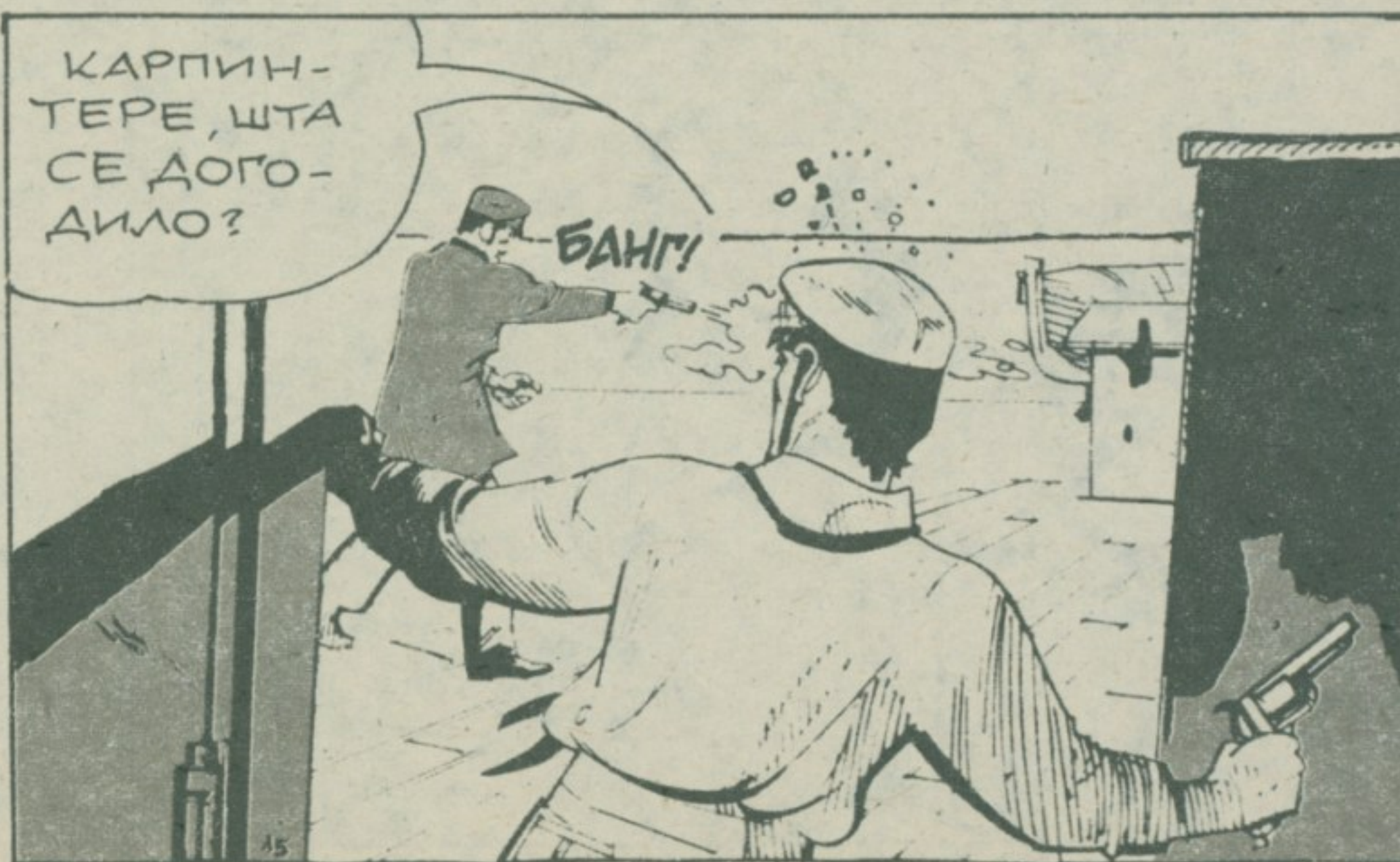

УБРЗО...

ПСССТ!

СВИ СУ СЕ
ПОВУКЛИ! БУДАН
ЈЕ САМО ВОЂА
ПАЛУБЕ!

ШТА
БЕМО С
ВОЋОМ
ПАЛУ-
БЕ?

И ЊЕГА БАЦИ-
ТЕ У КАПЕТАНО-
ВУ КАБИНУ!

ТАДА...

ОТВА-
РАЈТЕ!

ТА ДЕЦА
СУ ПАМЕТНИЈА
НЕГО ШТО СМО
МИСЛИЛИ!

ПУСТИ-
ТЕ
НАС!

ПОГЛЕДАЈТЕ!
НЕКИ БРОД НАМ
СЕ ПРИБЛИ-
ЖАВА!

ДЕЧАЦИ СУ
ВИДЕЛИ
СПАС...

ДА! ТО
ЈЕ
БРОД!

НЕ МОГУ ДА
НАС ВИДЕ
ЈЕР НЕМАМО
НИКАКВИХ
СВЕТЛОСНИХ
СИГНА-
ЛА!

НА СРЕЋУ,
УСКОРО ЋЕ ДА
СВАНЕ!

ПРЕБАЦИТЕ ВОЋУ ПА-
ЛУБЕ У КАПЕТАНОВУ
КАБИНУ ДОК СЕ
НИЈЕ ОСВЕСТИО!

УБРЗО ЈЕ ПОЧЕЛО
ДА СВИКЕ...

ПРОКЛЕТ-
СТВО! СПУС-
ТИЛА СЕ
МАГЛА!

ОНАЈ БРОД
САД НЕ МО-
ЖЕ ДА НАС
ВИДИ!

ОВО ЈЕ УБИЦАЈЕ-
НА ПОЈАВА У
ТИХОМ ОКЕА-
НУ!

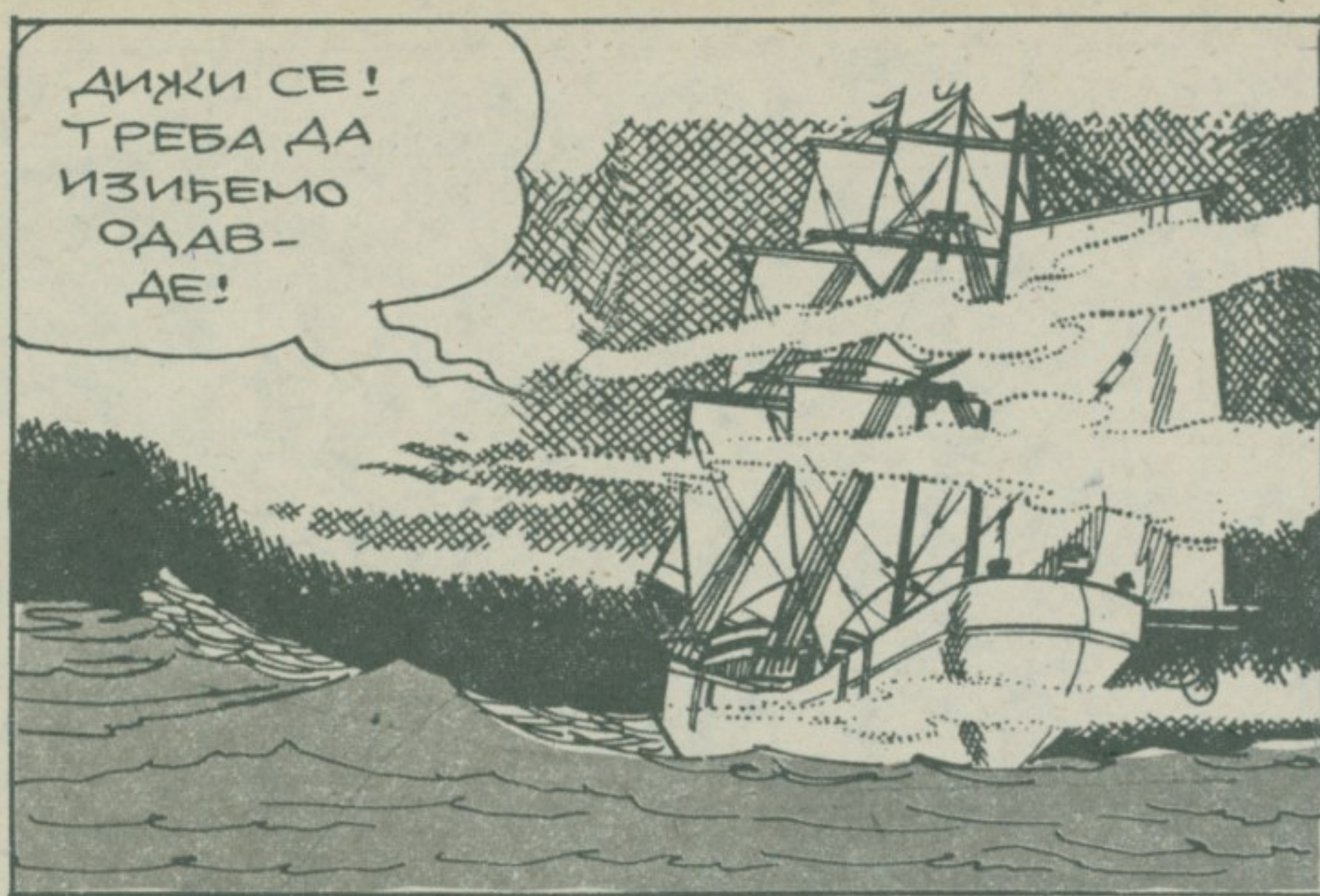
УКРЏАЋЕМО СЕ У ЈЕДАН
ЧАМАЦ И ВЕСЛАТИ ДО БРОДА!

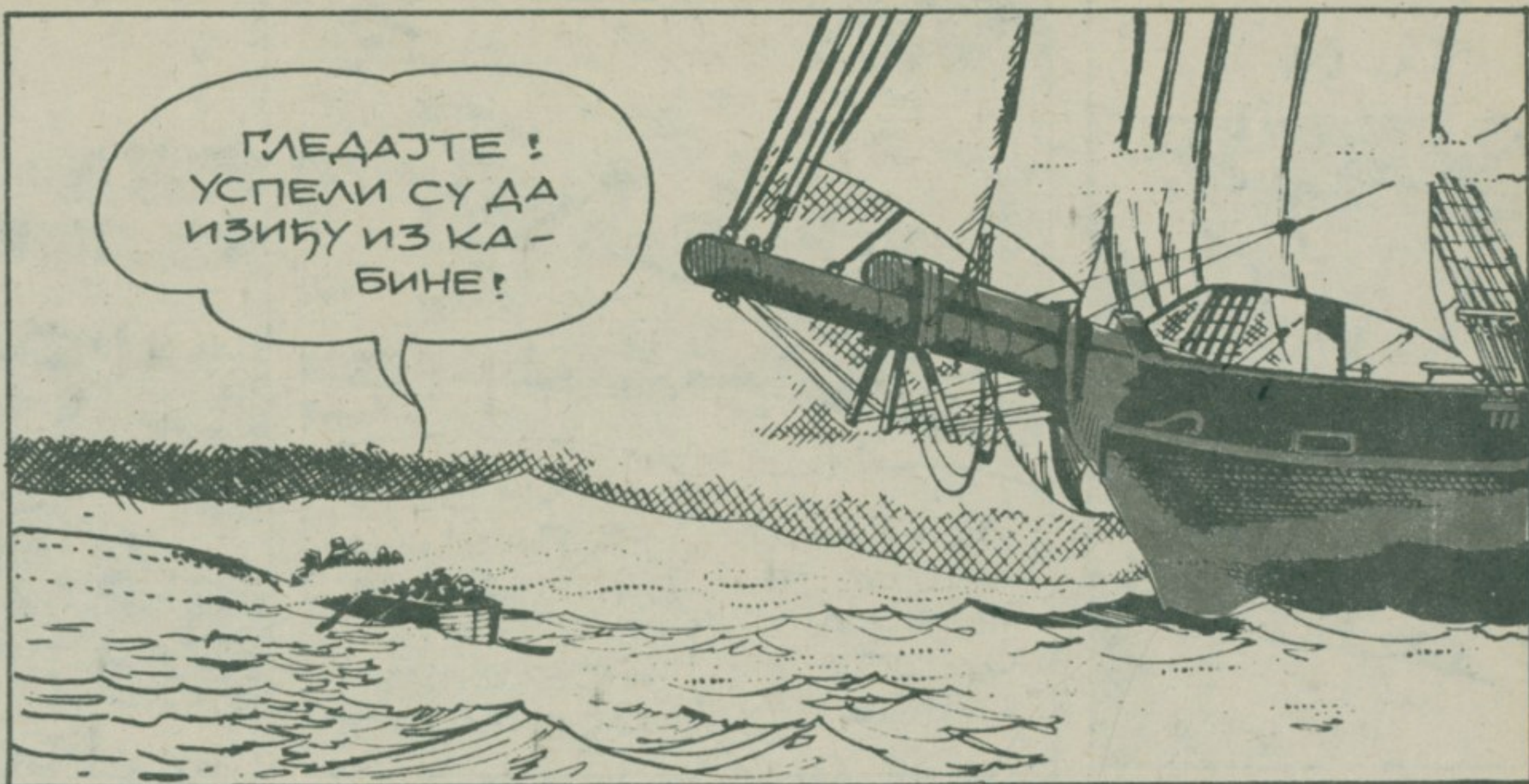
САЧЕ-
КАЈ,
ВИЛЕ!

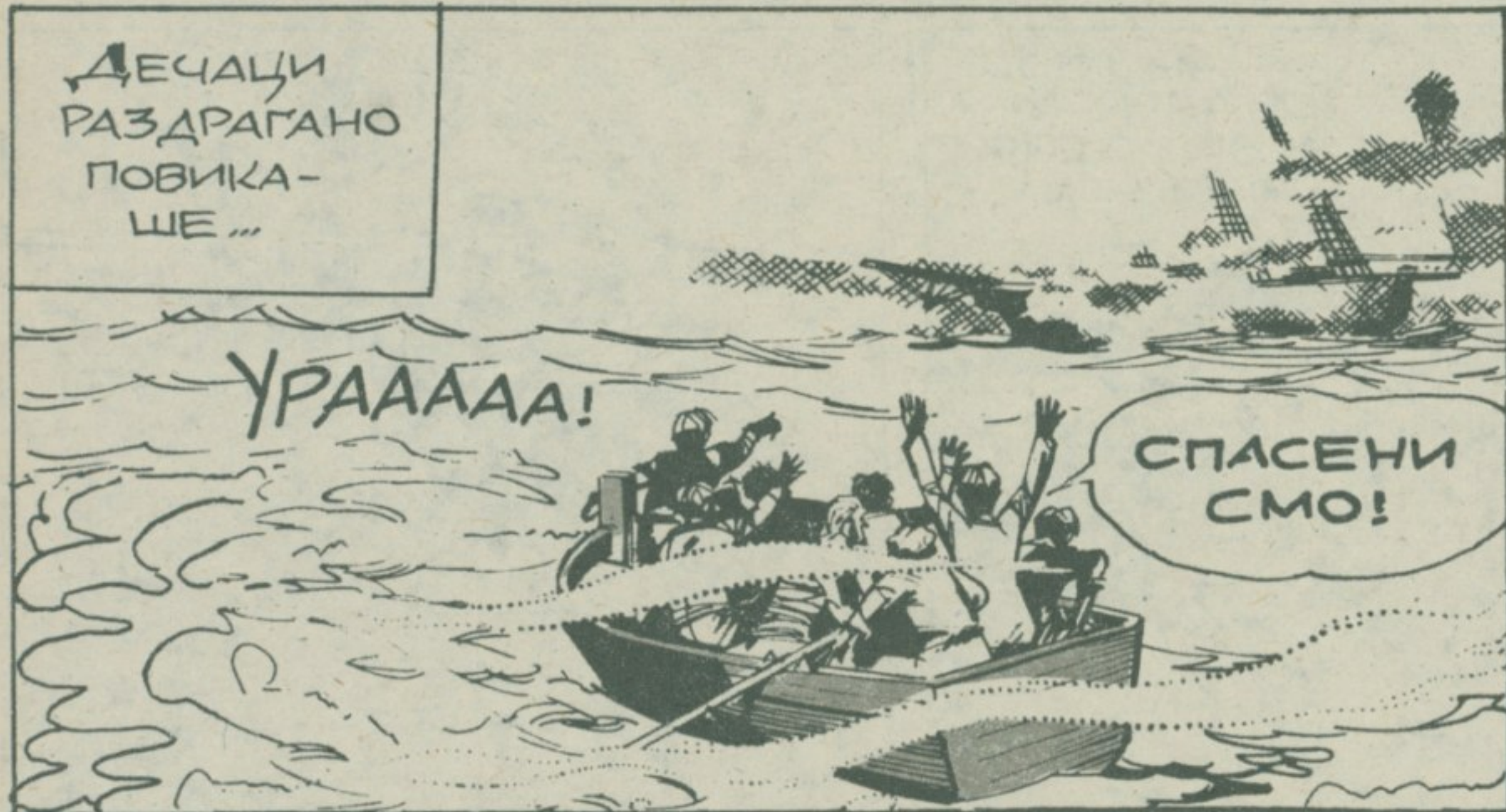

НИКО ОД НАС НИКАДА
НИЈЕ БИО НА МОРУ! ШТА
ЋЕ БИТИ С НАМА АКО
НЕ СТИГНЕМО ТАЈ
БРОД?

НЕМАМО ДРУ-
ГОГ ИЗБОРА,
ПЕТЕРСОНЕ!

ЗА
ТО ВРЕМЕ
У ШКОЛИ
У
ЛОНДОНУ...

ДИРЕКТОРЕ,
ИМАТЕ ЛИ КАК-
ВИХ ВЕСТИ
О БРОДУ

НИЈЕ ИМ СЕ,
ВАЛОДА, НИШТА
ДОГОДИЛО
?

НА
НА
ПУЧИНИ
У
ТИХОМ
ОКЕ-
АНУ...

УПОМОК! УДА-
ВИКЕМО СЕ!

ЧАМАЦ ЗА СПАСАВАЊЕ
ЈЕ ИЗГОРЕО, КАРПИНТЕ-
РЕ! ГОТОВО ЈЕ С
НАМА!

УПОМОМООК!

УСКОРО ВИШЕ НИШТА НИЈЕ ОСТАЛО
ОД „ВЕСЕЛЕ“...

ПОТПУНО ИСЦРПЉЕНИ, ДЕЧАЦИ, ПЕТЕР-
СОН И МИЦ ИЗГУБИЛИ СУ СВАКУ
НАДУ У СПАСЕЊЕ...

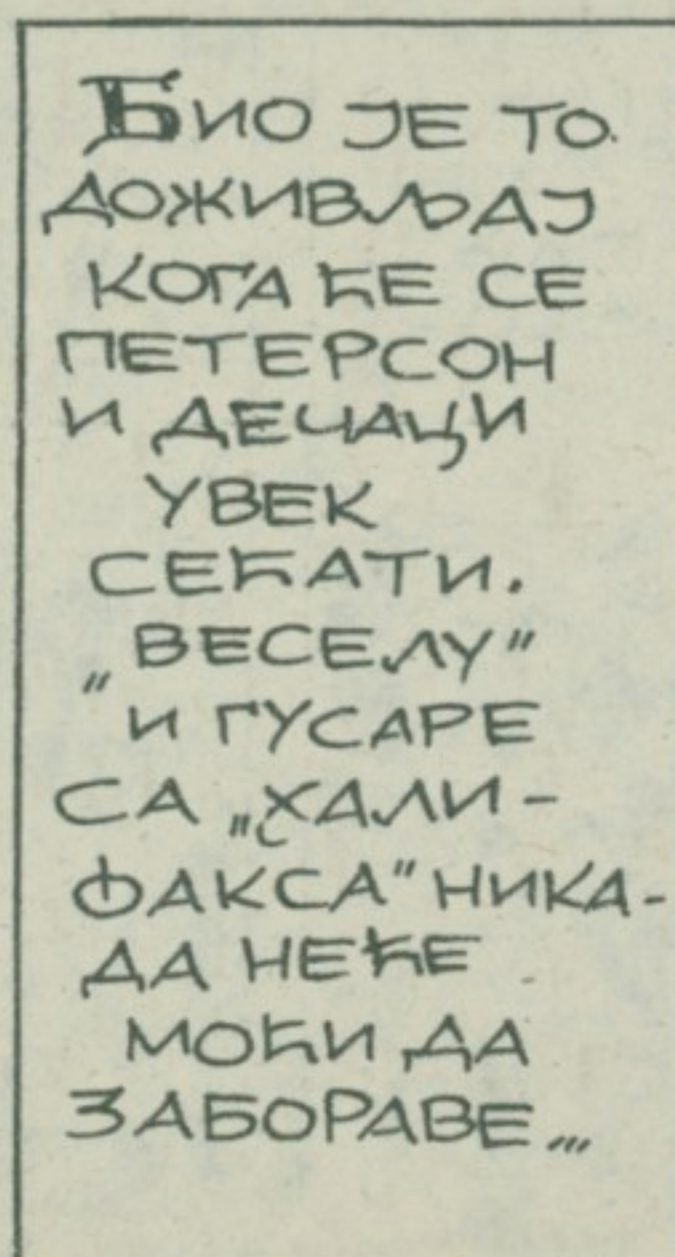

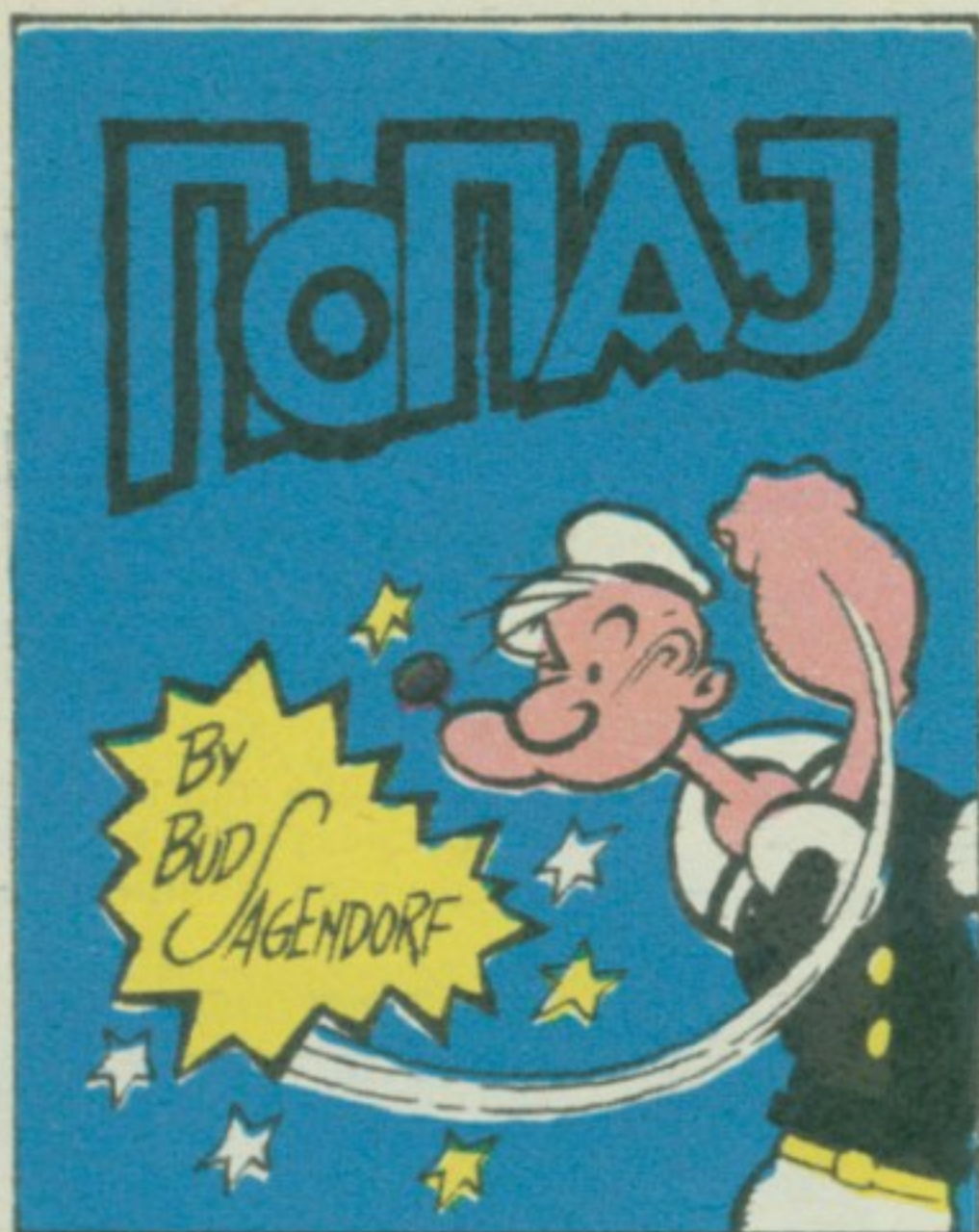
ИЗНЕНАДА...

ГЛЕДАЈТЕ!
БРОД!

Старцу је задрхтао глас: »Умреће чим га ухватиш а с њим и дечак Мболо, наш будући поглавица!«

син нашег поглавице, разболео се чим си ти дошао! Боји се за белог носорога! Одлази, буана!

Разљутио сам се. Помислио сам да је неки други ловац послао старца и два ратника да ме неким лукавством одврате од плена.

— Какве везе има син твог поглавице с белим носорогом? — викнуо сам. — Дошао сам да ухватим тог носорога и ухватићу га!

— Мболо је одређен да постане највећи поглавица нашег племена, буана! — старац ме је гледао право

— Чим га ухватиш — он ће умрети, а умреће с њим и дечак Мболо! То зна и онај ко те је довео да хваташ белог носорога! Он је издајница и кукавица! Он жели да Мболо умре, јер сам жели да постане поглавица. Али, нема храбрости да убије дечака и његовог оца. Размисли о томе шта си чуо, буана!

Старац се окрете и оде, а за њим и два снажна ратника!

Два дана сам пратио пут белог носорога до појила. Трећег дана са ловцима из

ПРОКЛЕТСТВО БЕЛОГ НОСОРОГА

Афрички ловац Фред Вебстер радио је причао о ловачким доживљајима пуним свакојаким узбуђења.

— Моје гесло увек је било: „Ухватити их живе“! Никад нисам без крајње нужде пуцао на неку звер. Ловим их живе, за циркусе и зоолшке вртове. Пушка је за мене нужно зло и њом сам се служио само у изузетним приликама: кад је требало спасавати главу пред неком побеснелом звери или спасавати неко црначко село од звери-људождера.

Сви Вебстерови познаници знали су да је он доживео нешто врло необично у лову на једног белог носорога, али је дуго избегавао да о томе говори.

— Не бисте ми веровали! — одговорио је. — И сам не бих поверовао у такву причу да је нисам лично доживео. Боље да ћутим о томе.

Најзад, једне вечери у Најробију, није више могао да се одбрани од знатно жељених пријатеља.

— Знам да ћете се смејати! — поче пошто је неко време замишљено зурio пред себе. — рећи ћете да сувише дуго живим у Африци, да су ме моји црначки пријатељи заразили празноверјем, да ме је неки урфењички врач хипнотисао. Све ово што ћу вам испричати истина је, ма колико невероватна била...

БЕО И СА ПЕТ РОГОВА

У мој логор на северу Килиманџара дође једног јутра висок и снажан ловац из племена Масаи.

— Буана, колико ћеш ми платити ако ти помогнем да ухватиш белог носорога? — запита ме на доста добром енглеском језику.

Знао сам да црнци сиве кржљаве албине називају белим носорозима. То су обично јадне животиње без вредности у нашем послу. Слушао сам да у пространим Кеније живи неколико правих белих носорога, али дотада нисам ни једног видео.

— Тај твој бели носорог сигурно је сив и има црвене очи! Не интересује ме!

— Буана, тај носорог је бео као врхови Килиманџара и има плаве очи! — Масаи је гледао у мене. — Колико плаћаш?

Двоумио сам се. Масаи је био отресит човек поносног држања. Зашто би ме лагао? А и срећа у лову није ми одавно била склона. У кавезу сам имао само две антилопе. Бели носорог — то би већ нешто значило. Поверовао сам му и почео да се ценкам око награде.

— Па и ако је бео, сигурно је то нека стара, слаба животиња без вредности! — одмахнуо сам руком.

— Буана! — црнац је упорно покушавао да ме придобије. — Тај бели носорог је млад, здрав и има три рога! Колико ћеш платити?

Више нисам сумњао.

— Сто долара! — рекох. — Под условом да је бео, да има плаве очи и три рога, да је млад и здрав и ако га ухватим! Где живи тај носорог?

— Чекај, буана! — црном ловцу су лукаво заискриле очи. — А ако тај носорог има пет рогова? Колико ћеш ми онда дати?

— Три стотине долара! — рекох као из пушке, уверен да бели носорог са пет рогова не може постојати. — Где је тај носорог?

— Код воде коју ви зовете Рудолфово језеро! — рече ловац. — Одвешћу те тамо!

Да моја мала експедиција од два камиона, једног „ландровера“ и десет најмљених ловаца стигне до боравишта белог носорога на обалама Рудолфовог језера било је потребно недељу дана. Чим смо поставили први шатор, наредих високом Масаи ловцу:

— Поведи ме да видим тог носорога!

Сачекај буана, док суце псчне да запада за планину! — ловац испружи

руку према белим висовима Килиманџара. — Тада он долази да лије из језера!

Кад је минуло подне Масаи ме је повео кроз високу траву, местимично прошарану ниским дрвећем, до једне узвисине иза које је пуцао гидик на језеро.

— Чекај и видећеш га! — рече црни ловац и завуче се у густичи.

Наоружан догледом нисам чекао дуго. Најпре сам чуо потмули топот, а затим крчкање грана. После неколико тренутака на пет стотина метара од себе угледао сам највеличаственију животињу коју сам икада срео. Стао ми је дах.

Носорог је био млад, снажан и велик. Тело му је под сунцем на залазу заблистало као најфинија слоновача. На огромној глави штрчало је пет рогова, а највећи је био дуг најмање 75 сантиметара. Спустио сам доглед, протрљао очи. Не, нисам сањао! Преда мном је била животиња какву човек може само замислити!

ЧУДНА БОЛЕСТ ЦРНОГ ДЕЧАКА

Бели носорог је полако отишао према језеру. Узбуђен као никад дотада вратио сам се у логор. Тамо ме је чекало друго изненађење.

Пред мојим шатором између два горостасна Масаи ратника, који су у рукама држали овалне штитове и дуга копља а на главама имали раскошне уресе од шареног перја, стајао је згрбљени старац с лицем као осушена крушка, огрнут црвеним огртачем.

— Је ли истина, буана, да си дошао да уловиш белог носорога? — упита старац.

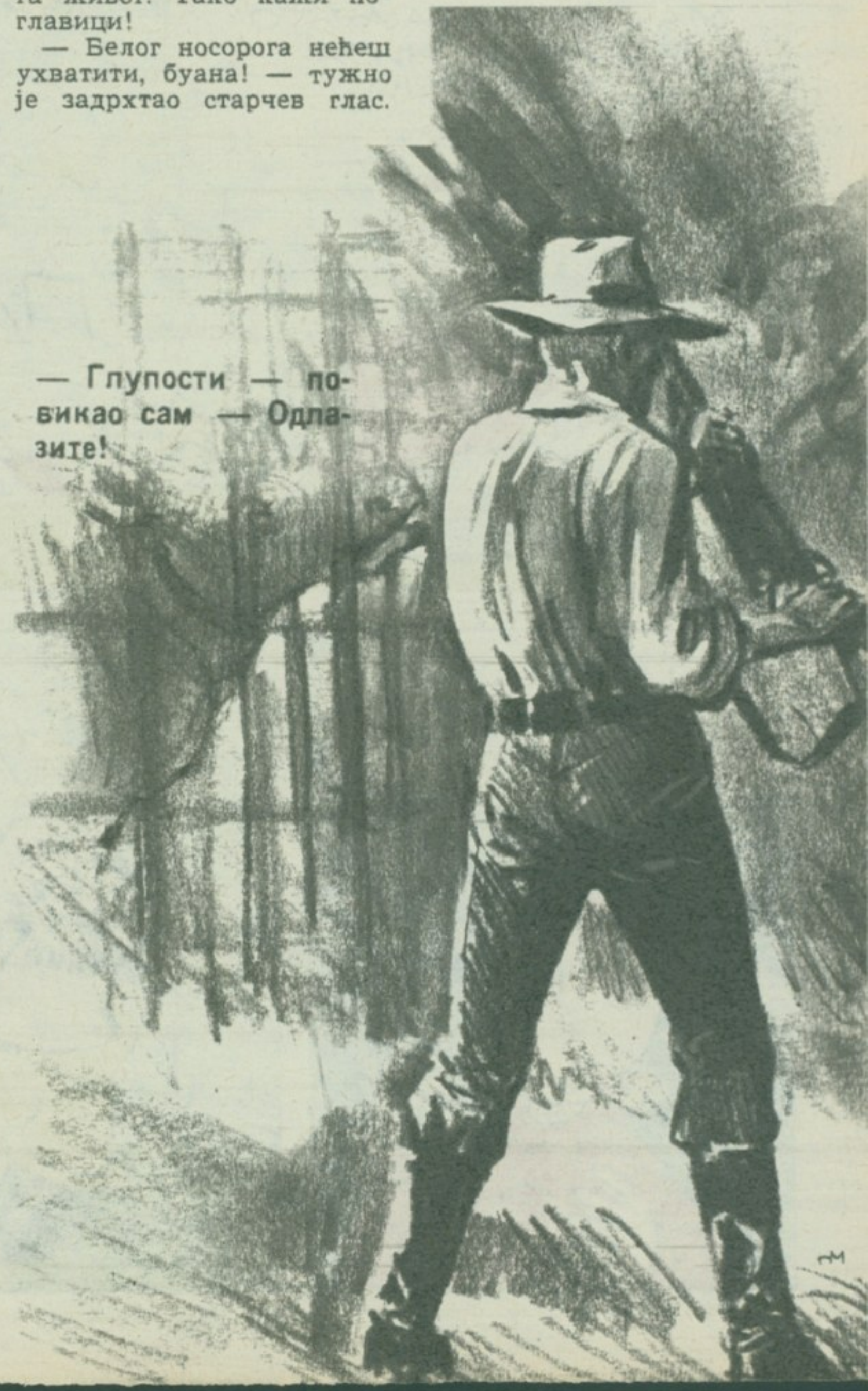
— Остави носорога, буана, и врати се! — настави старац кад сам потврдио климнуо главом. — Мболо,

у очи. — Од рођења је судбина Мбола везана са судбином белог носорога. Родили су се у исто време и умреће у исто време. Ако ухватиш белог носорога Мболо ће умрети! Тако је одредила судбина!

— То су све глупости! Предрасуде! — није ми било јасно зашто сам изгубио нерве, викао, махао рукама. — Сем тога бели носорог неће умрети! Ухватићу га живог. Тако кажи поглавици!

— Белог носорога нећеш ухватити, буана! — тужно је задрхтао старчев глас.

— Глупости — повикао сам — Одлазите!

цом. На моју команду четири црнаца су у истом трену пресекла ужад и мрежа се спустила на носорога. Узалуд се батргао. Замка је била сувише јака.

НЕ ВЕРУЈЕМ У ВРАЏБИНЕ

Није било лако довући у мрежи заробљеног гороста са до тора, али је то ипак била ствар рутине. Био сам врло задовољан. Бели носорог је представљао чита- во богатство.

ТВО ОГА

Поставио сам два стражара да пазе на дебелокошца, а ја сам се вратио у логор. Пред шатором ме је очекивао стари Масаи с црвеним огртачем, а поред њега је стајао црнац атлетски грађен који је на рукама држао малишана од пет-шест година. Дечакова глава немоћно се клатила

на омлитавелом телу, а очи су му биле полуотворене и замагљене.

— Погледај, буана, шта си учинио! — рече старац. — Мболо је тешко болестан! Ти си ухватио белог носорога. Учинио си зло! Обојица ће због тебе умрети! Бели носорог и Мболо!

Запрепашћено сам зурio у дечака. Чинило ми се да ме његове замућене полусклопљене очи преклињу за милост. Затим ме, изненада, обузе јарост.

— Одлазите! — викао сам. — Глупости! Враџбине! Шта ме се тиче Мболо? Бели носорог је мој! Мој! Одлазите!

Наборано старчево лице је било непомично, а његов глас му је био сасвим прибран, готово љубазан кад је рекао:

— Имаш још времена да поправиш зло, буана! Пустите белог носорога и Мболо ће постати највећи поглавица нашег племена!

Затим се без поздрава удаљи с човеком који је носио болесног дечака.

Читаве ноћи ока нисам склопио. Обливао ме је зној. Чуо сам чудне звуке из саване. Нека непозната птица крештала је језиво у гранама стабала са којих се мрежа спустила на носорога.

У зору сам пожurio према тору и скаменио се. Бели носорог је лежао на боку. Шиштећи, тешко је дишао, а очи су му биле мутне и полузатворене, као очи болесног дечака.

Читаваог дана нисам се одмицао од носорога. Наредио сам да га поливају во-

дом, да му доносе свежу траву, чак сам му поред главе испалио метак из пушке. Ништа! Животиња је лежала на боку, подрхтавала, све теже и убрзаније дисала.

Кад је сунце почело да се клони западу у логор је дошао један Масаи украшен ратничким знацима. Обема рукама побо је копље пред себе и рекао ми одсечено:

— Мболо и бели носорог ће умрети чим зађе сунце! Ако се то догоди, умрећеш и ти! Нећеш жив стићи до велике слане воде! Али још имаш времена, буана! Пустите на слободу белог носорога!

Отишао је не сачекавши одговор.

Пожurio сам према белом носорогу. Очи су му биле сасвим затворене, крупно тело му је дрхтало у ситним трзајима, а дах му је био нечујан.

СЛОБОДА ЈЕ ЖИВОТ

Не знам шта сам осећао. Да ли ме је обузео страх од освете Мболовог племена? Или сам био болестан од грознице, па је све што се збивало било само плод мојих халуцинација?

Знам само да сам зурio у сунце које је тог смрача залазило брже него икад раније, тако ми се бар чинило. У часу кад је сунчани диск дотакао беле врхове Килиманџара учинило ми се да чујем болни јавк дечака Мбола.

— Руши ограду! — крикнуо сам. — Руши! Пустите носорога!

Моји црни помоћници су то једва дочекали. За два-три минута на огради је зјапио пет метара широки отвор.

Бели носорог је одједном фркнуо. Покренуо је тешке незграпне ноге. Тетурајући, прошао је кроз отвор на огради. Затим су му кораци постајали све бржи и лакши. Потрчао је према језеру и нестао иза жбуња.

Био сам нерасположен и љут на себе што сам подлегао мистичним утицајима, али сам истовремено био свестан да се осећам боље, грозница је нестала, пожелео сам да једем, запалио сам лулу.

Дуго сам пушећи седео пред шатором посматрајући велике сјајне звезде на небу црном као зифт. Одједном, као сена, пред мном се појави старац у црвеном огртачу. Чучнуо је крај мене и ставио ми руку на колено.

— Мболо је оздравио, буана! — рече. — Поправио си зло! Уместо Мбола и белог носорога умро је издајица који те је овамо довео. Тако је хтела судбина! Хвала ти, буана!

Нестео је као авет.

Не, нисам сањао! Не тражим да ми верујете, али ипак, све што сам вам испричао о белом носорогу, чиста је истина. Погледајте!

Завршивши причу Фред Вебстер је показао фотографију великог белог носорога са пет рогова.

А. Р.

МОЗАИК

С.О.С.

Универзални радио-телеграфски позив за помоћ S. O. S. у поморским везама не значи оно што се често цитира: Save Our Ship (спасите наш брод) или Save Our Souls (спасите наше душе). У ствари, он не значи ништа. Изабран је зато што се најлакше памти и најлакше преноси морзовом азбуком: три тачке, три линије, три тачке.

ПРАЗНИКОМ—БЕЗЦИГАРЕТЕ

„Понедељнични синдром“ — тако је назван скуп поремећаја који се јављају код деце из породице пушача, јер су приморана да проводе суботу и недељу у просторијама пуним дуванског дима. Поремећаји који најчешће букну у току ноћи између недеље и понедељка су: црвенило очних капака, повећано лучење из носа, ринофарингитис, синуситис, јаке главобоље, астматични напади...

ЗА ТУЂЕ УЖИВАЊЕ

У главној кухињи њујоршког хотела Валдорф Асторија један човек има задужење да по читав дан цеди сок поморанџи, други скува дневно више од 3.500 литара кафе; четвртица су задужена да не престано чисте посуђе и прибор од сребра, а само двадесеторица брину о томе да се дневно опере 75 хиљада тацни од порцулана, 10 хиљада чинија, 25 хиљада чаша и 75 хиљада тањира.

МОЉАЦ НИЈЕ КРИВ

Кад угледате мољца како излеће из ормана већ је исувише касно да заштитите своју одећу. На супрот веровању, мољци не једе штоф. Неки од њих, кад одрасту, чак уопште не једу а сасвим тога, имају врло кратак животни век. Штеточине су њихове ларве.

УЗРОЦИ ЗЕМЉОТРЕСА

У последњих десет година развила се геолошка теорија која покушава да осветли узроке земљотреса на нов начин. Према њој Земљина кора састоји се од око десетак „груменова“ или плоча каменог састава дебљине од око 110 километара које плове на кашастом омочу језгра и подстакну-

те непознатим силама стално се померају. При сусрету бивају блокиране силом трења која изазива сакупљање огромне енергије на ивицама. Стене се угибају, а затим пуцају па грумене може да настави своје кретање. Изненадно ослобађање нагомилане енергије изазива земљотресе.

БРАНКО В. РАДИЧЕВИЋ
ДЕВЕТАЦИ

БРАНКО В. РАДИЧЕВИЋ
написао је најновију књију за децу

ДЕВЕТАЦИ

Уни, назови добар дан,
лепо поздрави, одмах
ће те погостити. И ти
ћеш се сасвим лепо осла-
дити. Такво је то бапче,
такво је то бакуласто баче.
Иди ти по свету, трагај, прет-
ражуј, нећеш наћи такву баку.
Тако бакасту. Тако бакуласту. Та-
ко добру баку. Тако шећерасту баки-
цу. И малу, малену. И сасвим белу
бакицу. Танко, танушно бапче. Тако
напасту нану. Милену. Свилену. Нану-
ласту. Немој ми сада рећи да је и твоја
бака тако мило нануласта. Немој ми се хва-
лити. Немој претеривати. Знам ја каква је

ТРИДЕСЕТ ПРИЧА ЗА ДЕЦУ И ОДРАСЛЕ
ПРИЧЕ ВЕДРЕ И СЕТНЕ,
ПОДРУГЉИВЕ И НЕЖНЕ,
НЕСТАШНЕ И ПОУЧНЕ
ПРИЧЕ КОЈЕ СЕ САМО НА УВО ШАПУЉУ
ТРИДЕСЕТ ПРИЧА „БРАНКОВСКИХ“
РУГАЛИЦЕ, ПОЛАГИЦЕ, СВАКОЈАКЕ ЗГОДЕ

Прича о
МОРЕ, МАКНИ СЕ

Прича о
ЧОВЕКУ КОЈИ ЈЕ БУДИО БУДИЛНИКЕ

Прича о
ИД' ОТОЛЕ

Прича о
ЧОВЕКУ КОЈИ РАСЦВЕТА ЛИВАДЕ

Прича о
МАЈСТОРИ ЧЕШЉА И МАКАЗА

НАДГОВАРАЊА ЗА МАЈЧИЦУ,
НАДГОВАРАЊА ДВА ЉУДИЋА,
НАДГОВАРАЊА ЗА БАКУ,
НАДГОВАРАЊА ЗА ДРУГАРЕ
ПРИЧА О ЗАБРИНУТИМ ЉУДИМА
ПРИЧА О НАЈВЕСЕЛИЈИМ ЉУДИМА
КАКО СУ СЕ НАДГОВАРАЛИ ЖЕТЕОЦИ
КАКО БРЗАЈУ БРЗАЛИЦЕ... И ДРУГЕ...

Ову сасвим необичну књигу
илустровала је за вас Босилјка Кићевац
ДЕВЕТАЦИ — ЗЛАТНО ПЕРО БЕОГРАДА ЗА
ИЛУСТРАЦИЈУ

ДЕВЕТАЦИ ЈЕ КЊИГА ЗА ДЕЦУ И ОДРАСЛЕ.
ЈЕР „БРАНКО ЈЕ ПРОНАШАО ТАЈНОВИТ
ИЗВОР ПРАДЕДОВСКОГ КАЗИВАЊА, ПА
КРИОМИЦЕ С ЊЕГА ДОНОСИ ВОДУ И
УКРШТА ЈЕ СА СВОЈОМ, ПЕСНИЧКОМ,
ДОМИШЉАТОМ, ДАНАШЊОМ“

Ћирилица, 108 страна, тврди повез, формат
18x20 см.

Велики број дивних илустрација.
Купци из Београда могу подићи књиге сваког
радног дана до 15 часова у предузећу
„Вук Караџић“, Краљевина Марка 9.

НАРУЧБЕНИЦА

Издавачко предузеће „Вук Караџић“, Београд, Краљевина Марка 9.

Овим неопозиво купујем књигу „ДЕВЕТАЦИ“ по цени од 80.— динара ЗА
ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ (плаћање поштару приликом преузимања књига)
а по одбитку попушта од 5%.

Име и презиме _____

Поштански број и место _____

Адреса стана _____

Потпис купца _____

ЗГАЗИО МЕ АВИОН!

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ

Када сам почетком фебруара 1917. године стигао у Прву чету Трећег батаљона 14. пешадијског пука Тимочке дивизије, која се налазила на Црној чуки крај Кожух планине, одмах се наши борци окупаше око мене.

— Хајде, Француз, да нам нешто објасниш! — тако су ме звали јер сам претходних неколико месеци провео у Штабу 156. француске дивизије на Крфу као тумач између наших и француских војника. — Стигле нам неке чудне справе, веле да помоћу њих бомбе могу да се баце и читав километар. Али, не знамо како да их употребимо!

Чим сам их видео схватио сам да су то тромблони, уређаји за лансирање бомби који се причвршћују на цеви пушака, а већ си се употребљавали у француској војсци. Одмах сам почео да подучавам наше војнике како да их користе.

Недалеко од наших ровова налазила су се бугарска утврђења одакле је сваке ноћи из једног митраљеза непријатељ гађао наше складиште са храном. Пошто сам већ био искусан бомбаш, једне вечери месец два касније отишао сам до поручника Ступаревића и рекао му:

— Са двојицом добровољаца покушао бих да ноћас уништим бугарско митраљеско гнездо.

Поручник се сложио с мојим предлогом. Око поноћи истог дана, са Радојицом Петровићем и Јованом Караматром провукао сам се кроз жице које су окруживале наше ровове и пузећи кренуо према рововима непријатеља.

Са бомбама о пасу и пушкама на леђима, пузали смо бирајући сенке букава. Нека стрепња ме спопала: а шта ако нас Бугари примете на тој „ничијој“ земљи? Осуше на нас паљбу, погинућемо улудо.

Стигли смо пред бугарско утврђење, тачно испод узвишења где се налазио митраљез. Сео сам под једну букву и чекао погодан тренутак да издам наређење за напад.

Али, изгледа да се то чекање одужило мојим друговима, јер приметих како се Радојица мешкољи и нешто мрмља. Наједном скочи, хитро се попе уз оно узвишење и несташе у непријатељском рову. Следећег тренутка већ је био испред нас двојице: испод једне мишке држао је непријатељски митраљез, а испод друге — заробљеног Бугарина!

— Што да правимо буку кад може и овако!

НА КРИЛИМА ШКЛОПОЦИЈЕ

После овог догађаја Сава Микић, који данас има 85 година, одлучио је да се више не излаже таквим опасностима. Отићи ћу у неку јединицу где ћу се мање суочавати са смрћу, мислио је. Некако у то време расписан је конкурс за авијатичаре па се са још 1.200

Сава Микић

српских војника одмах пријавио. Пошто је испуњавао сва три услова — знао један страни језик, имао одлично здравље, због неустрашивости у претходним борбама добио Орден за храброст — заједно са још двадесет једним младићем примљен је као авијатичарски питомац. Одмах је послат у најбољу пилотску школу која је основана у Шартру, недалеко од Париза, где је учио пилотирање у авиону двоседу типа „фарман 13“, не претпостављајући тада да ће касније још чешће гледати смрти у очи.

— Тек данас схватам да је „фарман 13“ био најобичнија школица — каже Сава. — У ваздуху се много тресао и шкрипао, а управљач је био повезан са репом помоћу челичне сајле. На командном пулту налазила су се само четири инструмента, а испред седишта биле су две педале. Поред десне руке пилота стајала је дугачка шипка са изгравираним подеоцима: ако се црвена казаљка пењала по њој, значило је — авион се уздиже, ако је подрхтавала на најнижим подеоцима, био је то знак да нагло губимо висину. „Фарман 13“ био је бомбардер и летео је брзином од 100, док је „фарман 14“ летео чак и 180 километара на час. Могао је да се попе на висину од 1.000 метара и готово три часа остане у ваздуху.

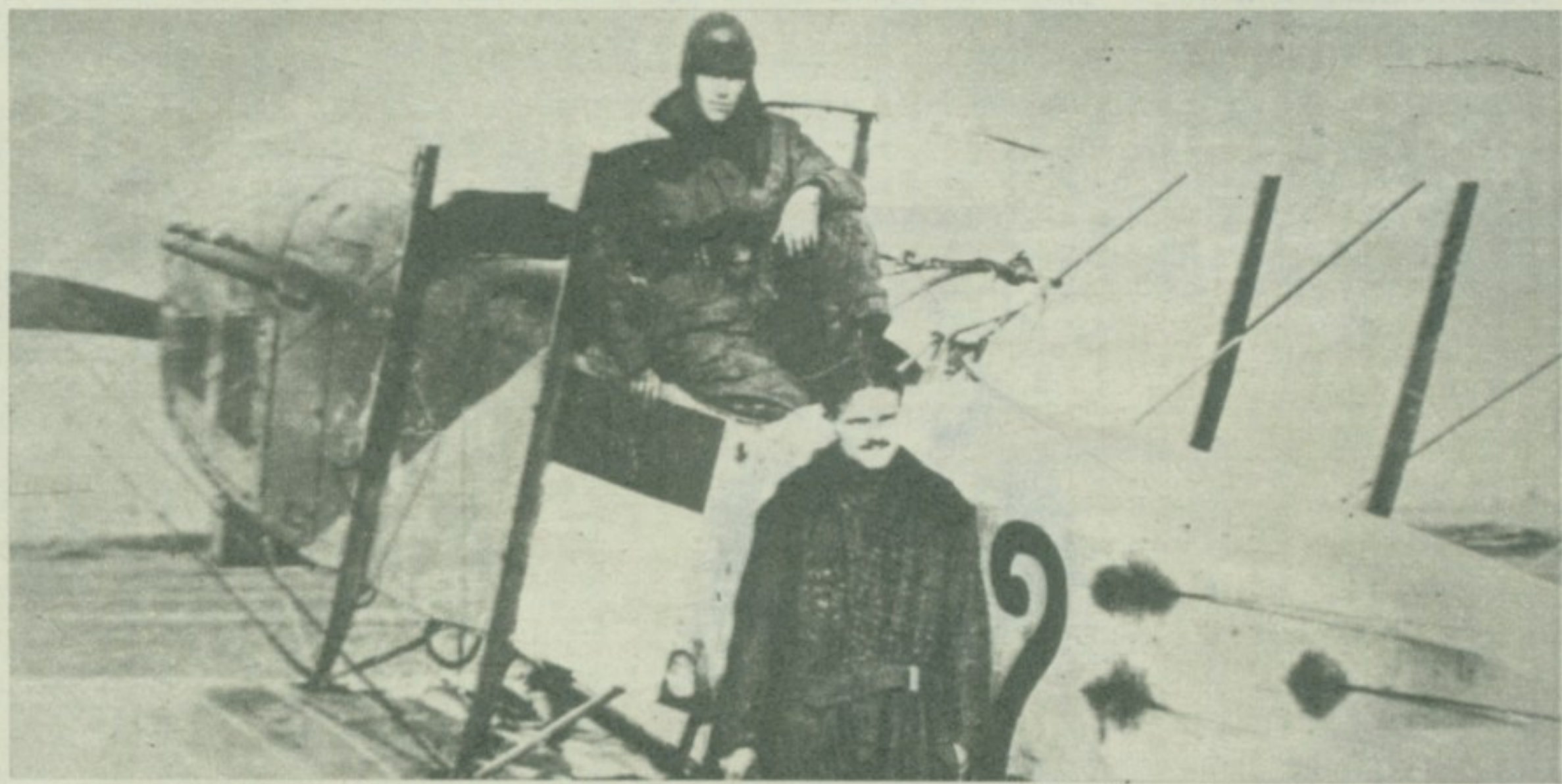
Сава Микић је завршио пилотску школу 22. септембра 1917. године, а већ 14. октобра у авиону „АР“ стигао је на Солунски фронт. У Другој српској армији под командом Степе Степановића извршавао је најодговорније задатке, бомбардовао непријатељске положаје, снимао њихове логоре, извиђао...

Једног дана, крајем новембра 1917. године, док је седео на аеродрому у Вертенопу, крај Солуна, приђе му неки француски поручник и рече:

— Хајде да у мом авиону направимо једну туру по фронту.

Одмах је пристао иако никада до тада није видео тог човека. Вероватно је он искусан пилот, мислио је док се смештао на задње седиште, на овом лету могу штогод и да научим.

Винули су се у небо и после сат и по лета изнад самих непријатељских утврђења одлучили су да се

На аеродрому у Вертенопу 1918. Сава Микић (стоји) и Драгош Адамовић поред бомбардера типа „АР“

врате на аеродром. Али, уместо да одузима гас приликом спуштања, Француз је несмањеном брзином летео према писти.

— Шта то радите? Погин... — повикао је Сава, али је већ следећег тренутка страшан тресак заглашио његове речи. Осетио је ужасан бол у цеваницама и несносан притисак у глави и грудима.

Француски пилот остао је на месту мртав, а Сава се шест недеља опорављао у енглеској болници недалеко од Солуна, јер су му приликом пада биле поломљене вилице, избијено неколико зуба, а читаво тело угрувано.

БОМБАРДЕР У КУКУРУЗИМА

Већ у фебруару 1918. године поново се вратио фронту и бомбама. А када је при Првој армији основана 524. ескадрила, у којој су били само српски пилоти, 3. јула 1918. у њу је примљен и ту остао до пробоја Солунског фронта.

ИСКАЧУЋИ ИЗ КАБИНЕ, ПИЛОТ ЈЕ СЛУЧАЈНО ПОВУКАО РУЧИЦУ ЗА ГАС. ЛЕТЕЛИЦА ЈЕ ПОСКОЧИЛА НА ЊИВИ, ОКРЕНУЛА СЕ У МЕСТУ И ПОЈУРИЛА ПРЕМА БЕСПОМОЋНОМ ЧОВЕКУ.

Двадесетак дана касније, 31. јула, Микић је сазнао да већ два пута његове колеге нису успеле да бомбардују непријатеља због квара на моторима.

— Чувши за то, одлучио сам да извршим задатак — прича Сава. — Заједно са руским капетаном Сахаровом полетео сам према непријатељским положајима. Међутим, када смо се после пола сата нашли изнад неког села недалеко од Борешнице, у Могленској низији у Грчкој, мотор одјед-

Наш бомбардер дуго је поскакивао и вртео се на њиви. Зауставио се тек када му је потпуно нестало горива.

НЕКА, ХВАЛА!

„Задатак успешно обављен. Обе бомбе погодиле су циљ“... За време првог светског рата Сава Микић је стотињак пута записао те речи у своју летачку књижицу, сада већ жуту и похабану. А за ратне заслуге добио је око 30 ор-

дена, медаља и плакета, проглашен је за почасног грађанина града Париза, а недавно му је уручено и највише француско одликовање — Легија части.

Иако данас често путује авионом, никако не може да се начуди докле је „та техника догурала“ и чему служе сви они инструменти у кабинама пилота. Приликом једног лета, на 10.000 метара изнад Алпа, у кабину га је позвао капетан „боинга“ Стева Милетић.

— Чика Сава — рекао је капетан — да ли бисте смели и овим авионом да управљате.

— Не, дете! — искрено је одговорио стари ратник. — Не бих смео за тај управљач ни на земљи да седнем, а камоли... Али, да ми даш мој „фарман 13“ и овако стар бих се у њему вино и мало те провозао.

— Нека, хвала! Ја у њега не бих смео сести — одговорио му је капетан Стева помно мотрећи на све оне „сатове“, казаљке и лампице испред себе.

Уто, онако из блата, угледах неколико француских војника како трче према нама и вичу:

— Гле, авион без пилота спрема се да узлети! Зар је и то чудо већ направљено?

ПИТКЕ КУГЛИЦЕ

ПРВЕ КРАВЕ — Рачуна се да је прошло 6000 година од када је човек припитомио дивљу животињу (касније названу Aurochs), од које воде порекло различите врсте домаће краве. Она је имала дуге танке роге са тамним врхом и била смеђецрвене боје. Сматра се да све врсте наших крава потичу од два изумрла дивља говечета: европског тура (или ура) и сојеничког папкара. Иако човек и данас у неким крајевима света користи краву при обављању пољских радова, он хиљадама година од када је припитомио дивљу женку Aurochos-a узгаја краву само због млека.

НЕЗАМЕЊИВА ХРАНА — И кравље млеко, као и млеко женки других сисара, производ је млечних жлезда. Младунчету сисара у првим данима живота млеко служи као једина храна: осигурава на нормалан развој јер садржи све потребне састојке, и то у односу који најбоље одговара потребама младог организма. Рачуна се да је до сада из млека издвојено више од 130 различитих састојака. Основни састојци млека су: вода, масти, беланчевине, угљени хидрати, витамини, минералне материје и заштитне материје (антитела). Квалитет, односно састав млека зависи од врсте краве, као и од хране коју крава узима. У млеку се лако размножавају штетне бактерије, па су потребне строге хигијенске мере при преради и транспорту. Од кварења може да се сачува на више начина, као што су пастеризација и стерилизација, а последњих деценија значјна је производња кондензованог млека и млека у праху.

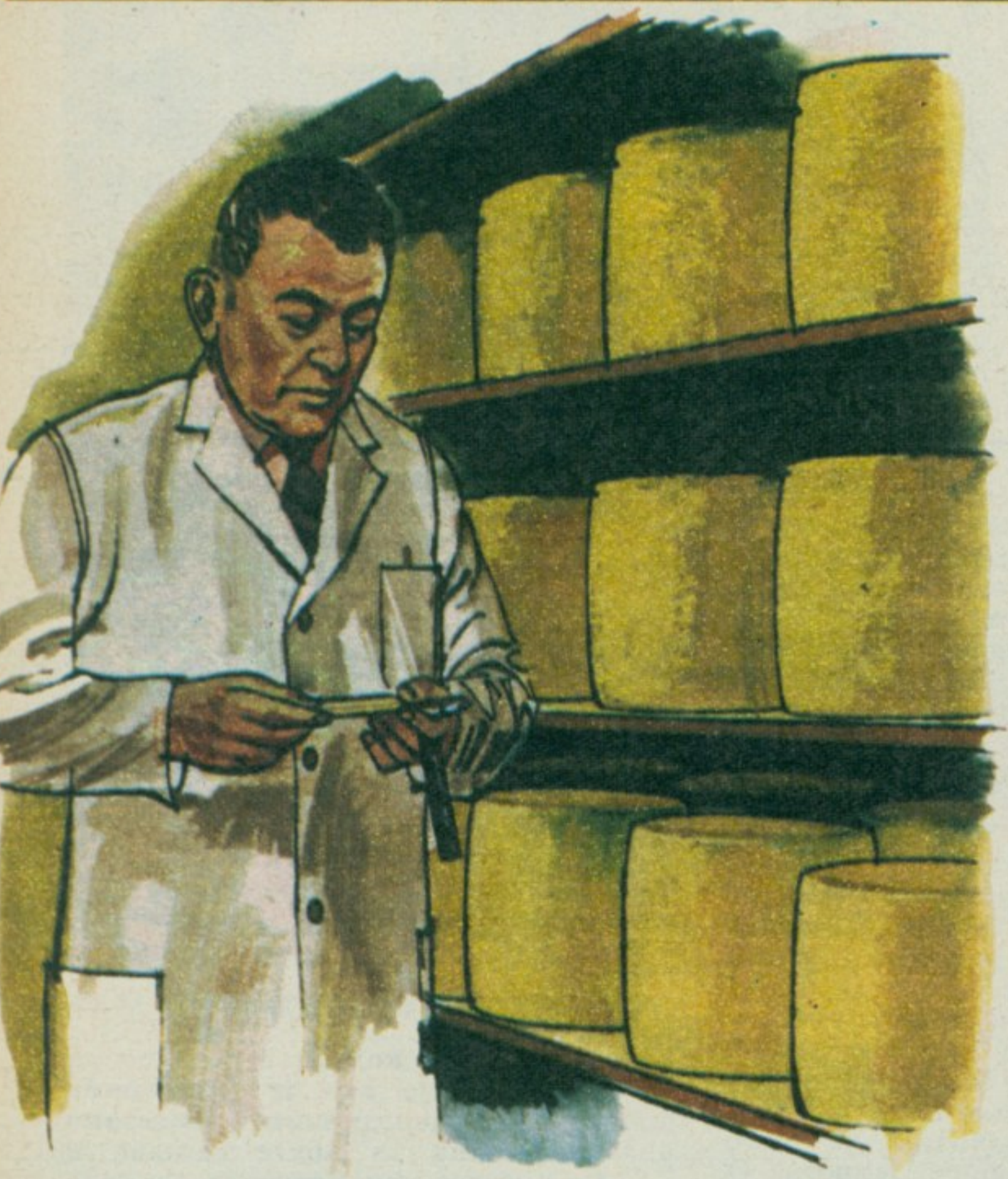

СТАРИНСКЕ МЛЕКАРЕ — У прошлости је једно домаћинство држало само једну краву што је било довољно да задовољи потребе укућана за млеком. Тада се млеко припремало у кухињи као и остала храна. Али развојем градова, када су поједини одгајивачи крава почели да снабдевају цела насеља, припрема млека морала је да се обавља у посебним просторијама у којима су се чак кориштили апарати за прераду. Развојем саобраћаја знатно је олакшано снабдевање млеком.

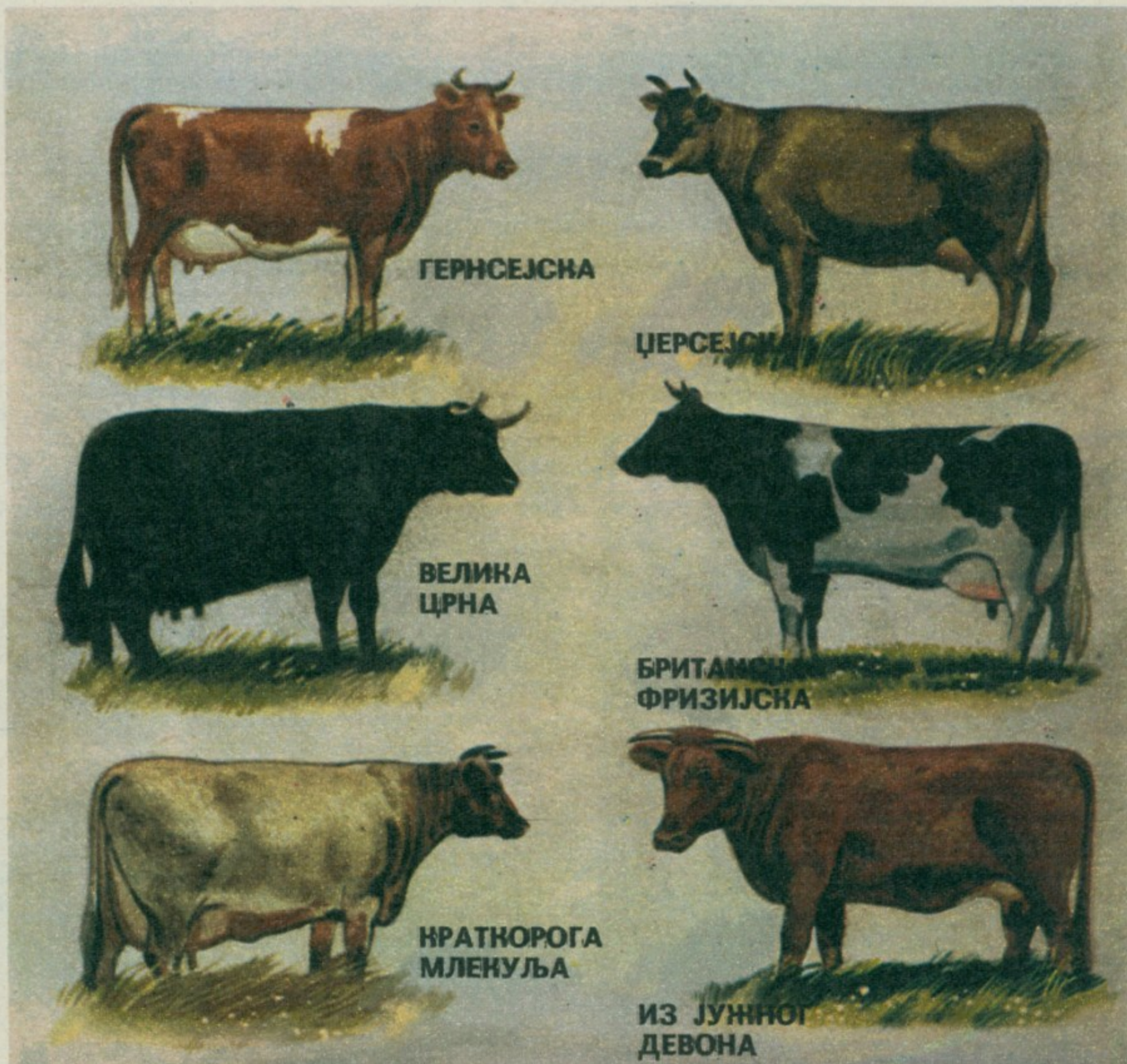

МЛЕКАЦИЈЕ НЕКАД И САД — Дуго времена у Европи су за разношење млека употребљавана специјална кола са уграђеним местима за повеће канте из којих је продавац директно сипао млеко у посуде купаца. У првим послератним годинама сељаци су у већим градовима наше земље тако продавали млеко на пијаци или нудећи га од врата до врата. Данас се млеко обично испоручује у стакленим боцама, које се у одговарајућим условима пуне у модерним млекарама. Млеко се такође „пакује“ и у специјалну картонску или пластичну амбалажу.

БОГАТА БЕЛА ТЕЧНОСТ — Два врло значајна састојка млека су масти и беланчевине. Маст се у млеку налази у облику емулзије — врло ситне куглице масти пливају у течности — један кубни сантиметар млека садржи око два милиона ових куглица. Ако се млеко остави да стоји на неком хладнијем месту, онда ће куглице као специфично лакше испливати на површину — зато се на млеку разливеном у карлице нахвата скоруп или кајмак. Други значајан млечни производ, који је највећим делом састављен од масти је путер (путер или маслац поред масти садржи воду, беланчевине, минералне соли, млечни шећер, витамине). Данас се путер у модерним млекарама добија центрифугирањем.

СТОТИНЕ ВРСТА СИРА — Врло велике количине млека користе се за добијање сира који је највећим делом згущана млечна беланчевина — казеин. Данас се у свету производи врло велики број различитих врста сирева, које се међу собом разликују по садржају масти, тврдоћи, мирису и укусу. Врста сира зависи у првом реду од начина припреме, од процеса дозревања сира, од краја у коме се сир производи и, наравно, исхране крава.

СИМЕНТАЛКЕ — У свету се гаје различите врсте крава. У сваком крају обично преовладава једна врста краве која најбоље одговара том поднебљу. Природним условима наше земље највише одговарају краве сименталске расе (домаће шарено говече). Рачуна се да овој врсти припада једна трећина свих говеда у Југославији.

ПЕСМА за ову недељу

ПО ЧИТАВЕ НОЋИ

(DES NUITS ENTIERES)

Музика и текст: Карис Пауер и Карин Шмит
Изводи: Ромина Пауер и Ал Бано

J' aime ce bonheur
Qui remplit la chambre
J' aime ton regard
Qui vient me caresser
J' aime voir tes yeux
Quand tu t' abandonnes
J' aime ta chaleur
Et je voudrais rester
Des nuits entières
A t' empêcher de dormir
Seul au monde avec toi
J' aime la chanson
Qui court dans ma tête
Pleine de frissons
Dans le petit jour
Même quand le drap
Cache ton corps tendre
J' aime t' embrasser
Encore après l' amour
Des nuits entières
Seul au monde avec toi
Même si le temps
Sur nous passe vite
Même dans longtemps
J' aurai besoin de toi
Laisse-moi rêver
Goûter le silence
Laisse ton visage
Caché entre mes bras
Des nuits entières
A t' empêcher de dormir
Des nuits entières
Seul au monde avec toi

НОВЕ ПЛОЧЕ
У ИЗДАЊУ НА-
ШИХ ДИСКО
— КУЋА
ПГП

SUCCESS

SUCCESS је назив велике плоче на којој су се нашли најпознатији хитови групе SILVER CONVENTION, односно њихових чланица Линде Томпсон, Рамоне Вулф и Пе ни Мек Лин. Данас, када група наступа у другој постави, ова плоча може представљати занимљив примерак у дисотеци.

STEVE HILLAGE

Стив Хилиџ, гитариста и изузетно обдарен музичар, мало је познат нашим дискофилима. Мада још млад, до сада је променио неколико група. Увек је тежио неком савршенству које је, можда, и постигао овом плочом која се недавно појавила код нас и коју би неизоставно требало набавити.

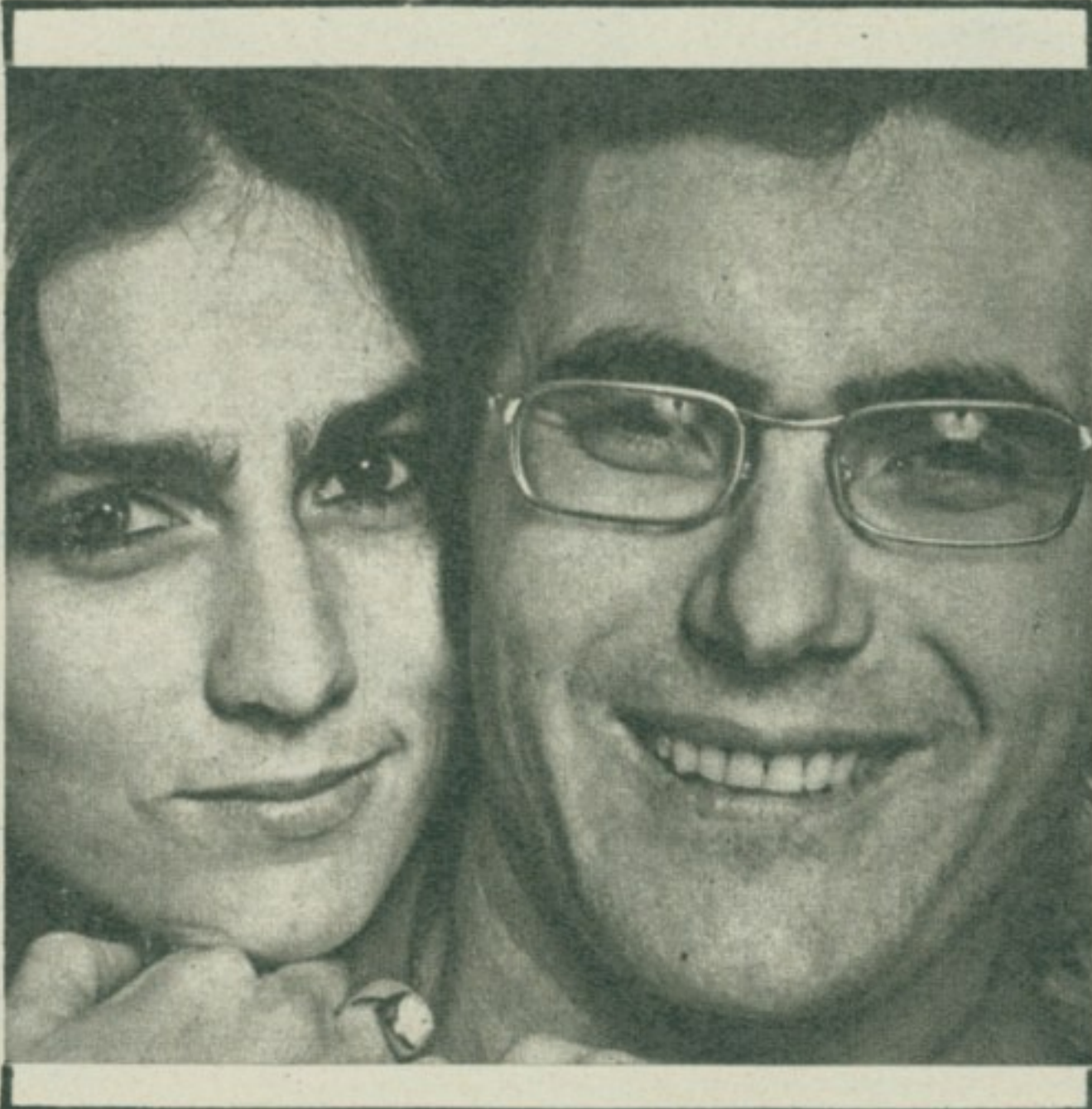

РОМИНА ПАУЕР И АЛ БАНО

Један од најсимпатичнијих певачких парова свакако је брачни пар Ромина и Ал Бано који већ неколико година не силазе с листе најпопуларнијих у Италији. До сада су снимили велик број хит-нумера и веома често учествују у програмима италијанске телевизије.

Почетак Ромининог рада био је везан за филм. То је и разумљиво јер је одрасла поред оца, славног глумца Тајрона Пауера, који јој је у првим покушајима много помогао. Ромина је снимила неколико филмова и када су продуценти почели озбиљно да се заузимају за њу и да је позивају — одједном се повукла. Новинари скандалозних рубрика дуго су трагали за узроком да би најзад установили да се млада глумица, која је тада живела у Швајцарској, толико заљубила у италијанског певача да је каријера на филму више није интересовала. У то време је Ал Бано, Сицилијанац родом, био је један од водећих италијанских интерпретатора забавне музике. Учествовао је неколико пута на фестивалима у Сан Рему и италијанској Песми лета и, као по неком правилу, освајао награде и стручних жирија и публике. Гостујући једном на швајцарској телевизији упознао се са Ромином, која је била гошћа у његовом програму и убрзо после тога одлучио је да се ожени и створи породицу.

Ова симпатична уметничка породица која данас има двоје деце (дечака и девојчицу) веома је популарна код омладине због свог неконвенционалног начина живота и напредних идеја. Поједине њихове песме и говоре о њиховим опредељењима мада је већи део мелодија, из чисто комерцијалних разлога, посвећен заљубљенима и лепоти живота. О свом животу Ромина и Ал Бано кажу: „Веома смо срећни и не бисмо могли да замислимо живот једно без другог и наше дивне деце. Живимо доста повучено. Немамо много пријатеља јер смо у Риму, где данас живимо, дошљаци.“

КОРНЕЛИЈЕ КОВАЧ

КОРНЕЛИЈЕ КОВАЧ, свакако највеће композиторско име у свету домаће музике, има ових дана пуне руке посла. Наиме, одлучио је да после дуге паузе поново оформи своју групу са којом би, како он каже, покушао да створи вансеријску музику. А да би се такав састав оформио, било је потребно пробати са великим бројем музичара који би се својим талентом и знањем успели уклопити у Ковачеву концепцију. У току протеклих месеци Корнелије је разговарао с многим инструменталистима али на његову жалост већина од

Чишћаоци јављају...

ВЕСТИ ИЗ НОВОГ ПАЗАРА

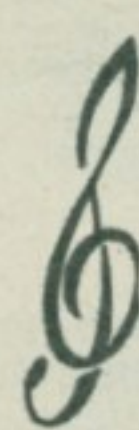
Вокално-инструментални састав ЛА-УРУСИ већ шест година забавља својом музиком младе Новог Пазара. Свој дугогодишњи и самопрегорни рад крунисали су великим успехом на последњој гитаријади „Зајечар 77“. За сопствену композицију „Без тебе“ освоји-

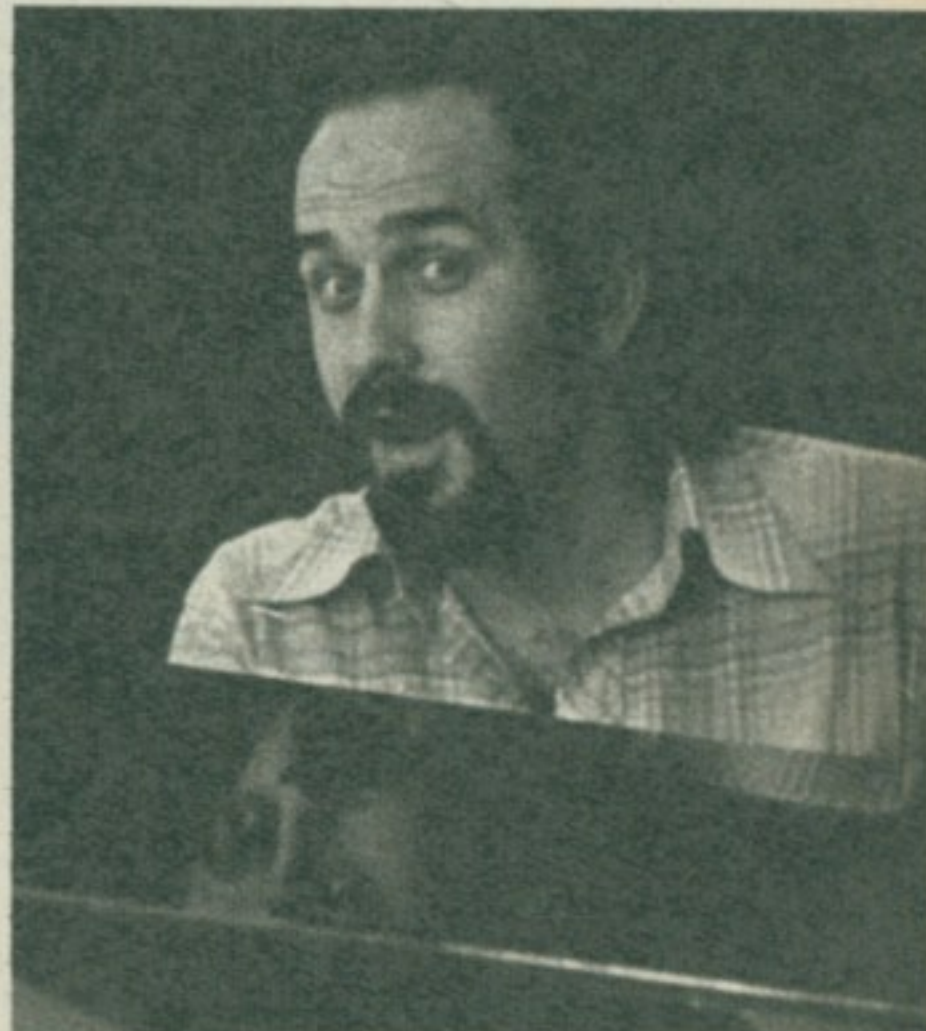
ли су прву награду стручног жирија, као и прву награду стручног жирија за композицију на тему из ОРА. Своје музичке квалитете доказују и тиме што теже сопственом начину музицирања. У сарадњи Дома омладине из Новог Пазара ускоро ће снимити своју прву сингл-плочу.

Чланови групе су: Ферид Ђосовић (23) — бас-гитара и вођа групе, Енвер Никшић (22) — прва соло-гитара, Ђорђе Поповић (22) — вокал и друга соло-гитара, Хакија Хафузи (19) — бубњеви и Тихомир-Бата Радовић (23) — оргуље.

Енес Зогинић,
Ул. 1. маја бр. 90
36300 Нови Пазар
(Хон. 100 дин.)

оних с којима би желео да сарађује већ је уговорима или породичним обавезама везана за друге саставе и живот ван Београда. За сада се једино зна да ће гитариста бити стари корнијевац Јосип Бочек, о коме је Ковач и до сада увек говорио у суперлативима. Вокални солиста ће, највероватније, бити бивши певач „Посебног паковања“, док се о осталим члановима састава још само нагађа.

РЕЗОНАНСА

После осам месеци РЕЗОНАНСА је снимила нову плочу. То је сингл са песмама „Ено авиона“ и „Не знам где ћу сад“. Аутор је Брано Ликић који је написао и текст за прву песму. И даље је присутан фолклор, али је рок још присутнији.

Дискографија: „Немој мени бранит, моја нано“; „Трчи чуле, невен чуле“; „Немој мени“; „Хајде, душо, да играмо мало“; „Ено авиона“.
Контакт адреса: Б. Ликић, Милоша Обилића 71а, телефон 24-970. 71000 Сарајево.

МУЗИЧКИ КВИЗ

1) Здравко Чолић најпопуларнији певач југословенске забавне музике почео је своју музичку каријеру у једном вокално-инструменталном саставу. Ком?

- а) Indexi
- б) Чичци
- в) Амбасадори

2) Да ли је нови бубњар групе БИЈЕЛО ДУГМЕ Милић Вукашиновић до сада наступао са Гораном Бреговићем?

- а) да
- б) не

3) Хит-нумеру „Освета“ изводи састав:

- а) Поп машина
- б) YU група
- в) Корни група

4) Даворин Поповић, вокални солиста ансамбла INDEXI, пре почетка рада са групом активно се бавио спортом. Којим?

- а) кошарком
- б) рукометом
- в) стоним тенисом

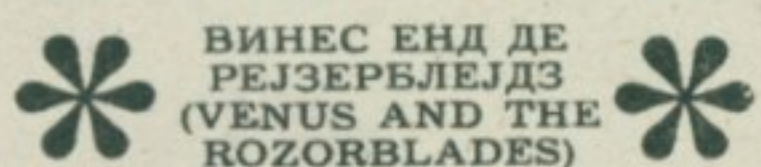
5) Назив LP-плоче Даде Топића је:

- а) Дадо Топић
- б) Дођите на шоу
- в) Живот у чизмама са високом петом

ОДГОВОРИ:

1) Амбасадори; 2) да; 3) YU група; 4) кошарком; 5) „Живот у чизмама са високом петом“.

ГРУПЕ КОЈЕ ДОЛАЗЕ

„Ми смо права деца Холивуда и свирамо панк-рок, оштар као жилет“, каже плавокоси соло-гитариста Винес (Venus) који чак ни ноћу не скида тамне наочари. РЕЈЗЕРБЛЕЈДЗ — у преводу „Оштрица бријача“ је име својевремено смишљено за садашњу групу РАНЕВЕЈЗ (Runaways). „Међутим, ја мислим да то име више одговара нама и нашој музици, која је направљена за стадионе. Сматрам да још нисмо довољно увежбани, али морамо бити стрпљиви и ми и они који воле ову музику“.

У групи се налазе и три девојке с којима, како кажу двадесетогодишњи бубњар Џајл Рејвен (Gyle Raven) и Винес, одлично сарађују. „Да није тако не бисмо ни свирали са њима“.

А шта кажу девојке — гитариста Рони Ли (Ronnie Lee), певачица Вики Рејзерблејд (Vicky Razorblade) и басиста Данијел Феј (Danielle Faye)? „Мислимо исто као и наши младићи. Пре извесног времена запазио нас је Ким Фаули (Kim Fowley; открио је и групу Раневејз) и пошто он зна шта је тренутно најбоље, ми смо постали веома самоуверени!“

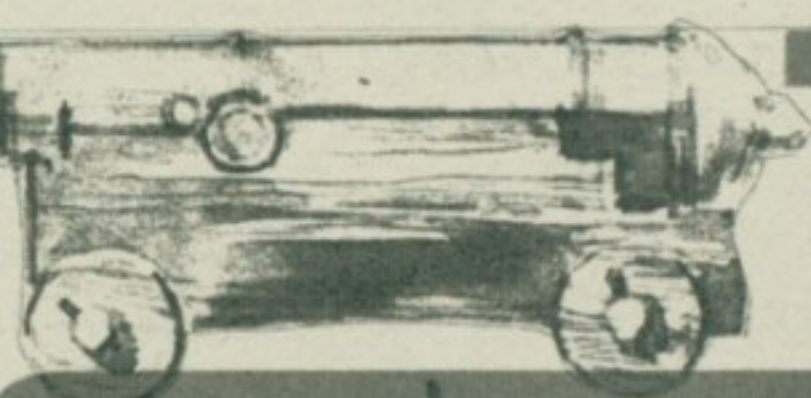

ЗЕБРА

О групи ЗЕБРА познатог београдског бубњара Раше Белмиша већ смо писали у нашем листу. Поново их помињемо због тога што ће се ускоро у издању Продуцентске куће РТВ Љубљана појавити и прва плоча овог састава. Снимљене су четири нумере од којих ће једна „Игра“, највероватније, постати велики хит. Плоча ће се појавити у продаји следећег месеца, а у њеној реализацији, поред Белмиша, учествовали су још и Анка Лазаревић — вокална солисткиња, Ана Мерлини — гитара и вокал, Мирослав Стаменковић — труба, Карољ Боран — саксафон, Бата Радовановић — инструменти са клавијатурама и басиста Душан Лазаревић. Сви чланови су школовани музичари.

ТОП 3х

1. Домаћа листа

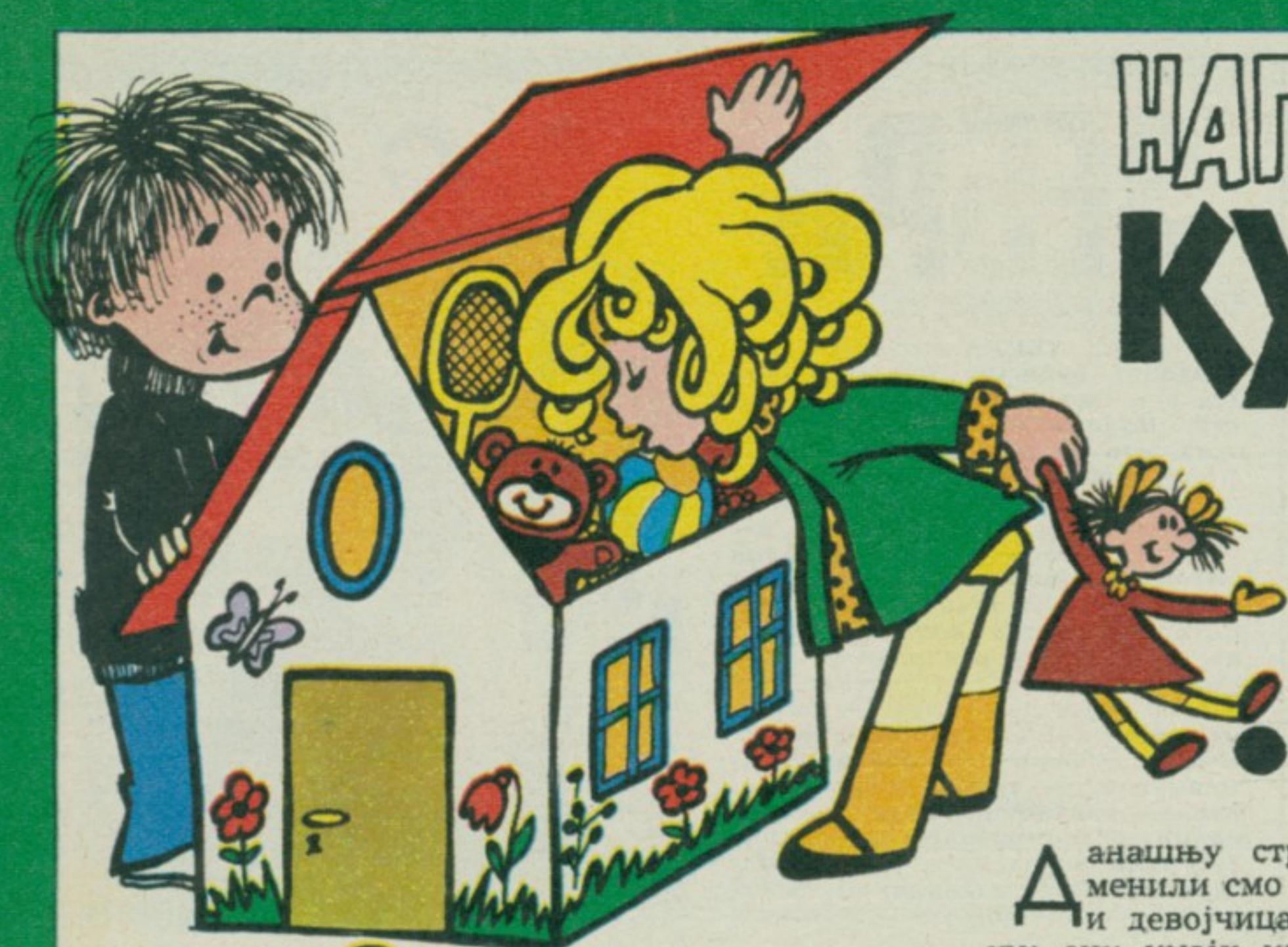
1. САМО ЈЕДНОМ — Indexi — ЈУГОТОН
2. ЛОШЕ ВИНО — Бијело дугме — ЈУГОТОН
3. ДОЋИТЕ НА ШОУ — Парни ваљак — ПГП РТБ
4. НИКОЛА ТЕСЛА — Тешна индустрија — ЈУГОТОН
5. ЕНО АВИОНА — Резонанса — ПГП РТБ
6. ШАЛВАРЕ — Неда Унраден — ЈУГОТОН
7. ОСТАЛА ЈЕ САМО ЈЕЉА — Крунослав Слабинац — SUZY
8. ТИ СИ БИЛА, УВИЈЕ БИЛА — Здравко Чолић — ЈУГОТОН
9. НОВИ ШТОС — COD — ЈУГОТОН
10. АХА-АХА — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. MONEY, MONEY, MONEY — Abba — ПГП РТБ
2. GOOD VIBRATION — Beach Boys — ЈУГОТОН
3. EUROPA — Santana — SUZY
4. MISSISSIPPI — Pussy-cat — ЈУГОТОН
5. BEACH PARTY — Love Generation — РТВ ЉУБЉАНА
6. BLUE JEANS BLUES — ZZ TOP — ЈУГОТОН
7. MOVIN' — Brass Construction — РТВ ЉУБЉАНА
8. STILETTE HEELS — Sailor — SUZY
9. SANDOKAN — Oliver Onions — ЈУГОТОН
10. DANCE, LITTLE LADY, DANCE — Tina Charles — SUZY

3. Француска

1. WIND AND WUTHERING — Genesis	THE SAME — Led Zepelin
2. LOW — David Bowie	7. MADE IN EUROPE — Deep Purple
3. ANIMALS — Pink Floyd	8. SONGS IN THE KEY OF LIFE — Stevie Wonder
4. ROCKS — Aerosmith	9. WINGS OVER AMERICA — Wings
5. BLACK AND BLUE — Rolling Stones	10. A TRICK OF THE TAIL — Genesis
6. THE SONG REMAINS	

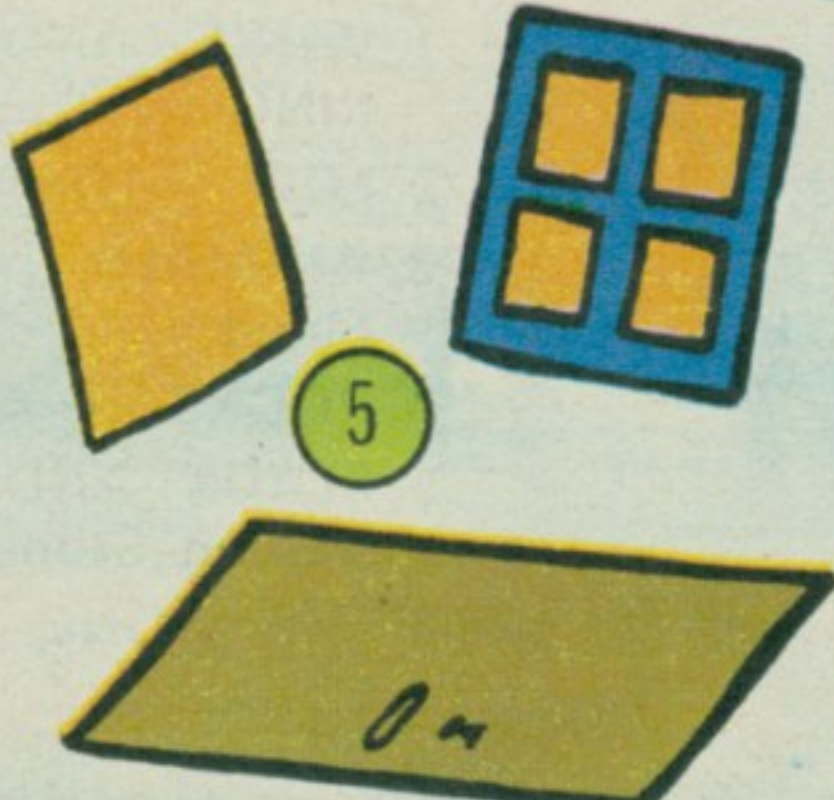
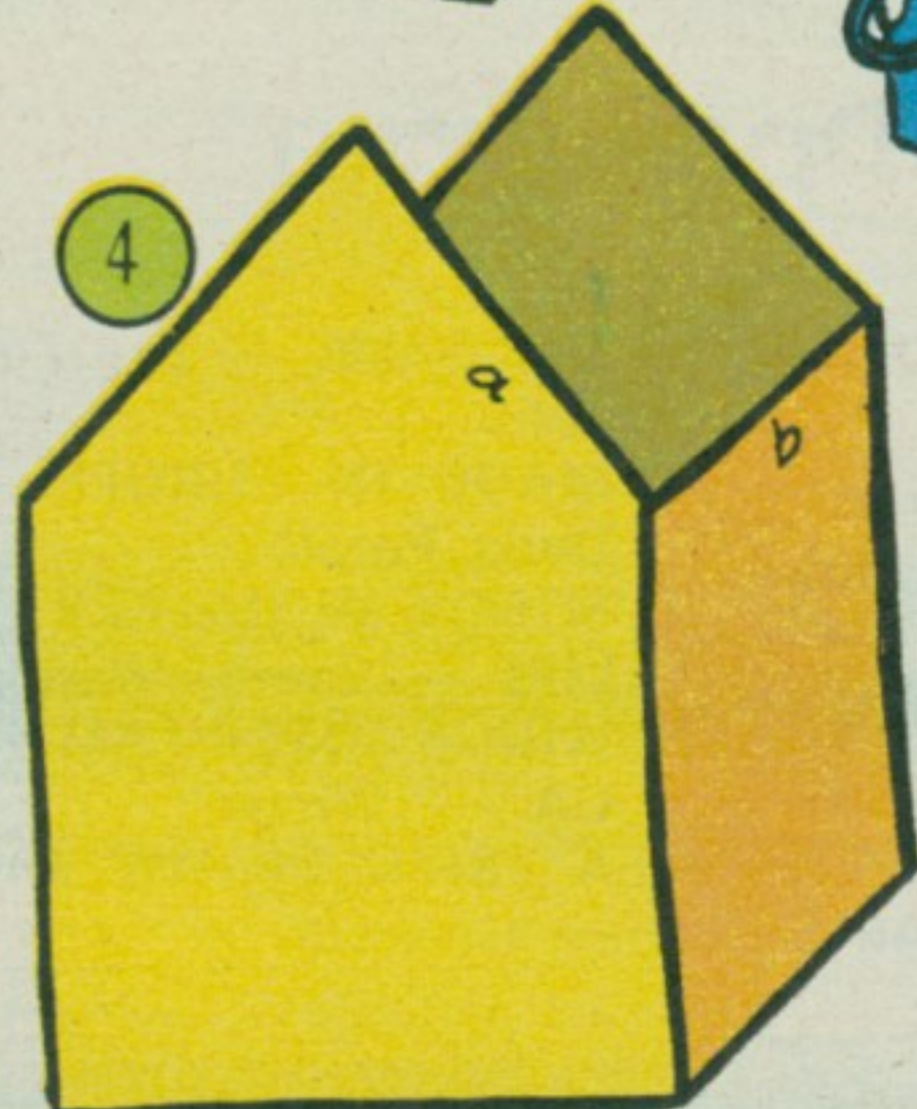
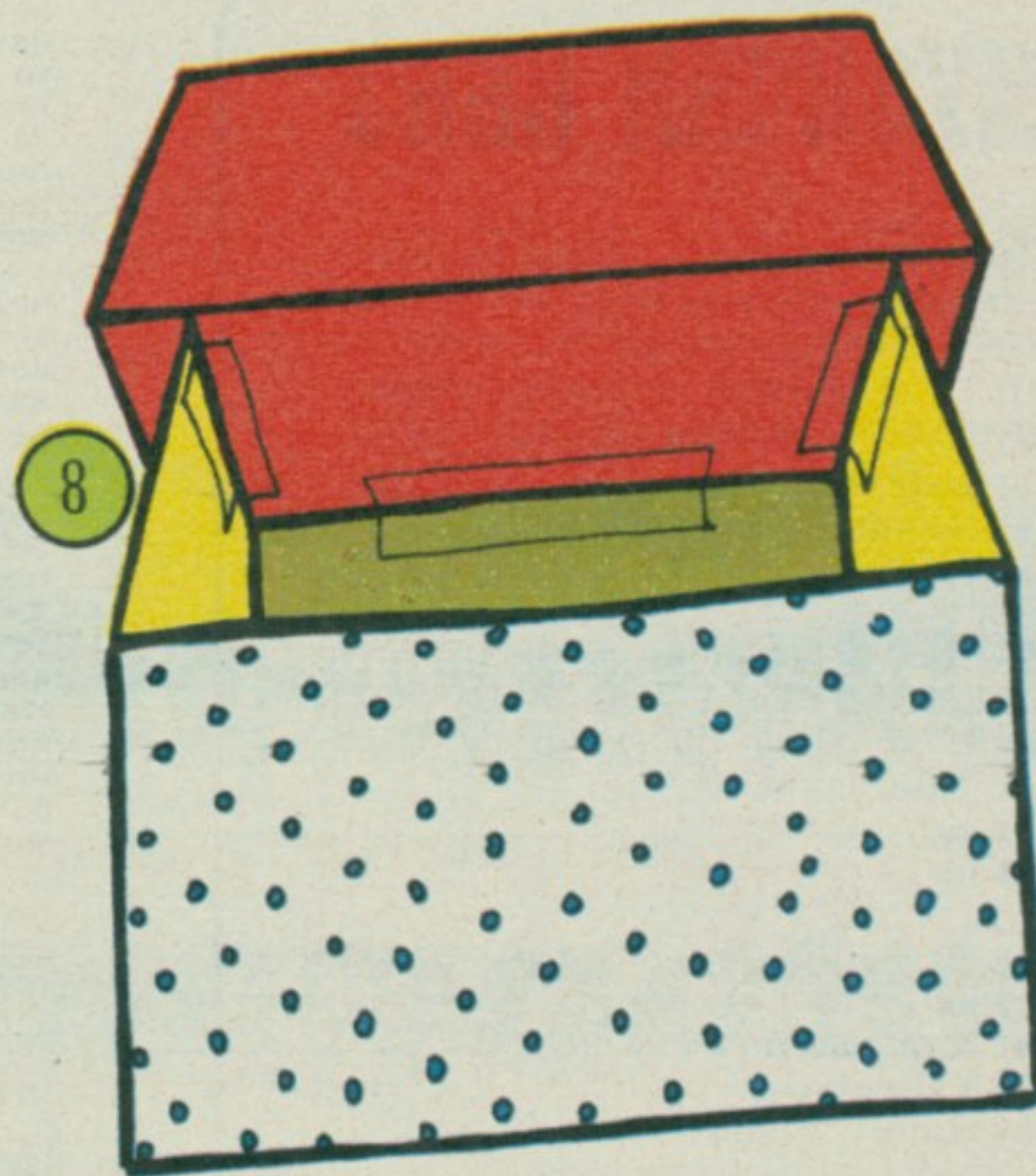
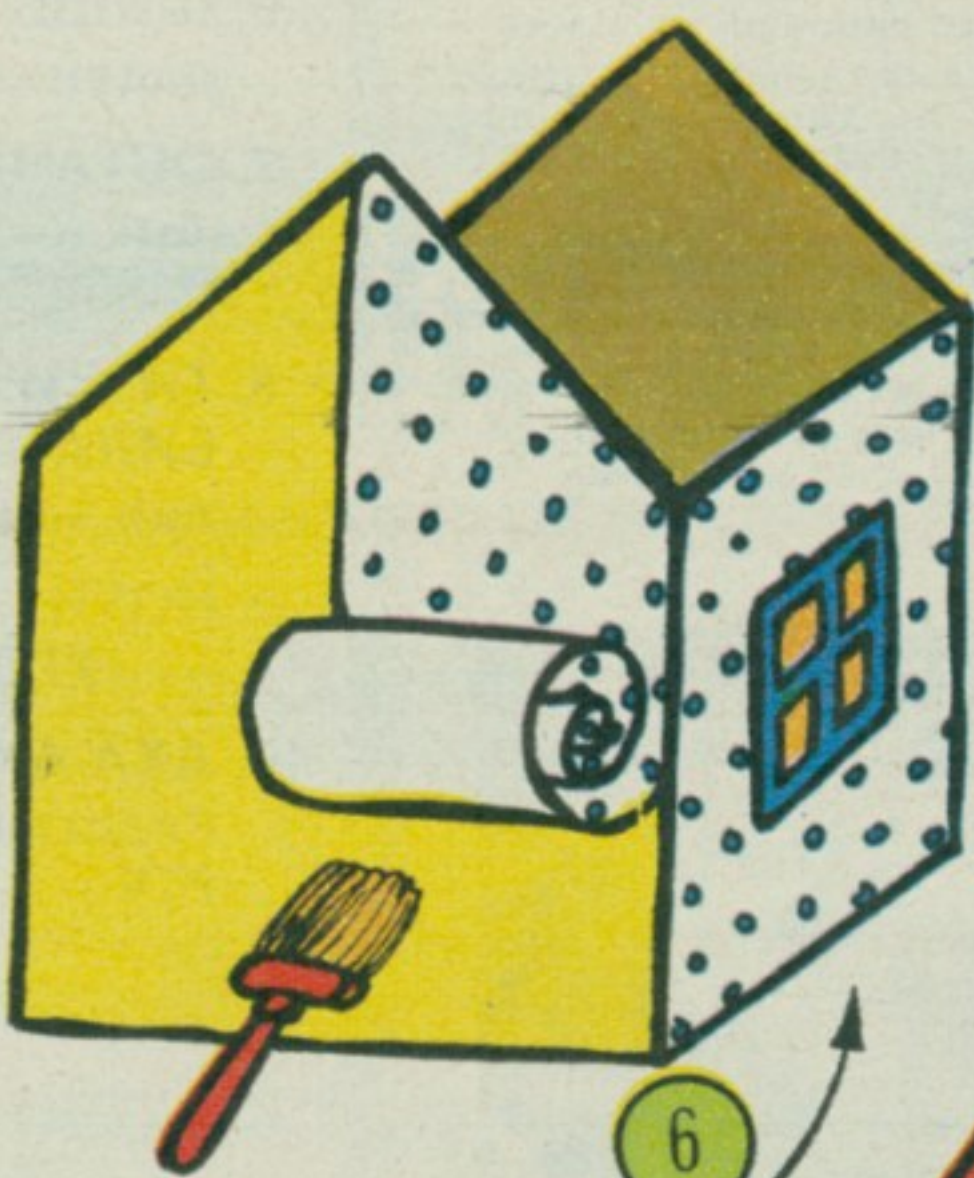
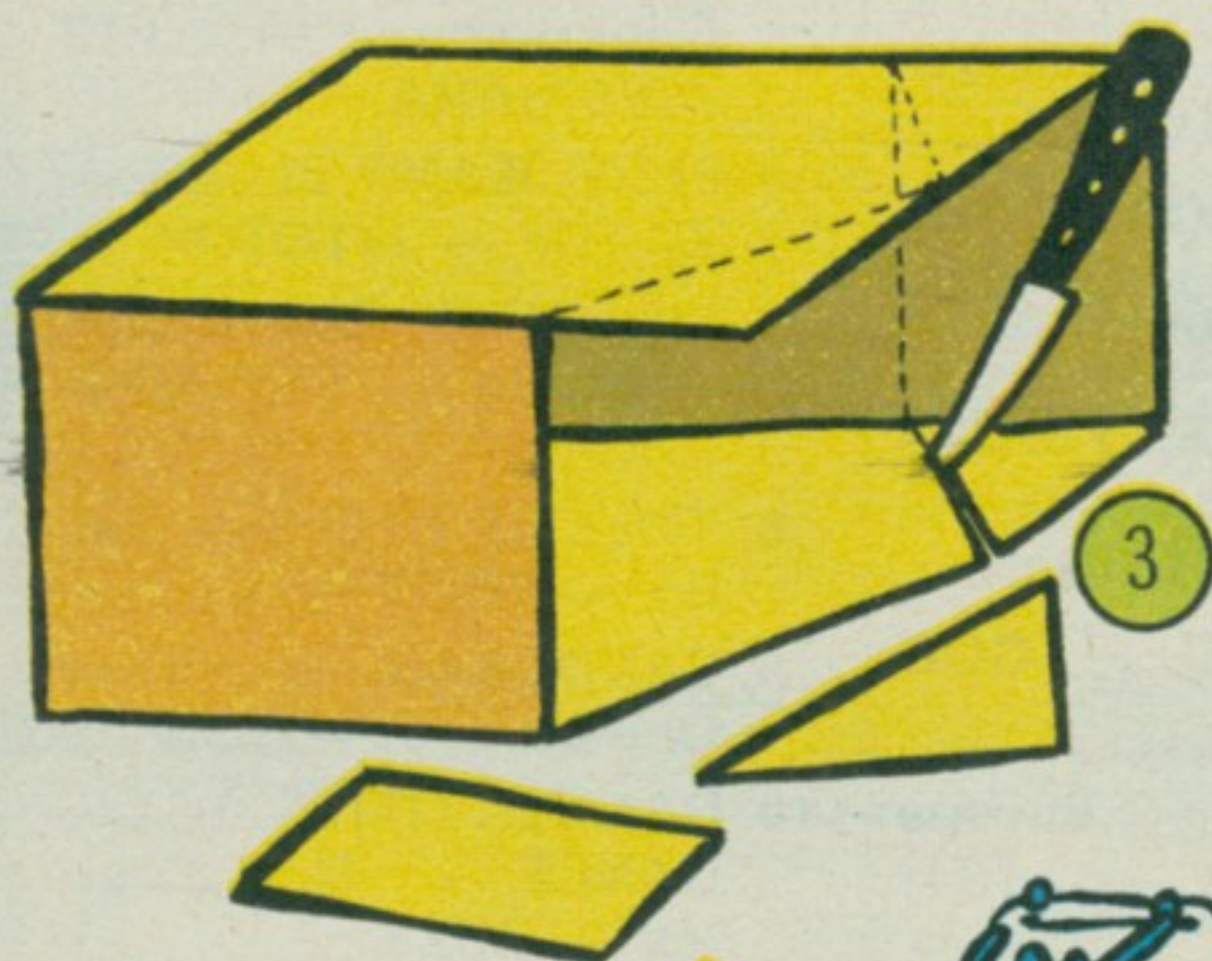
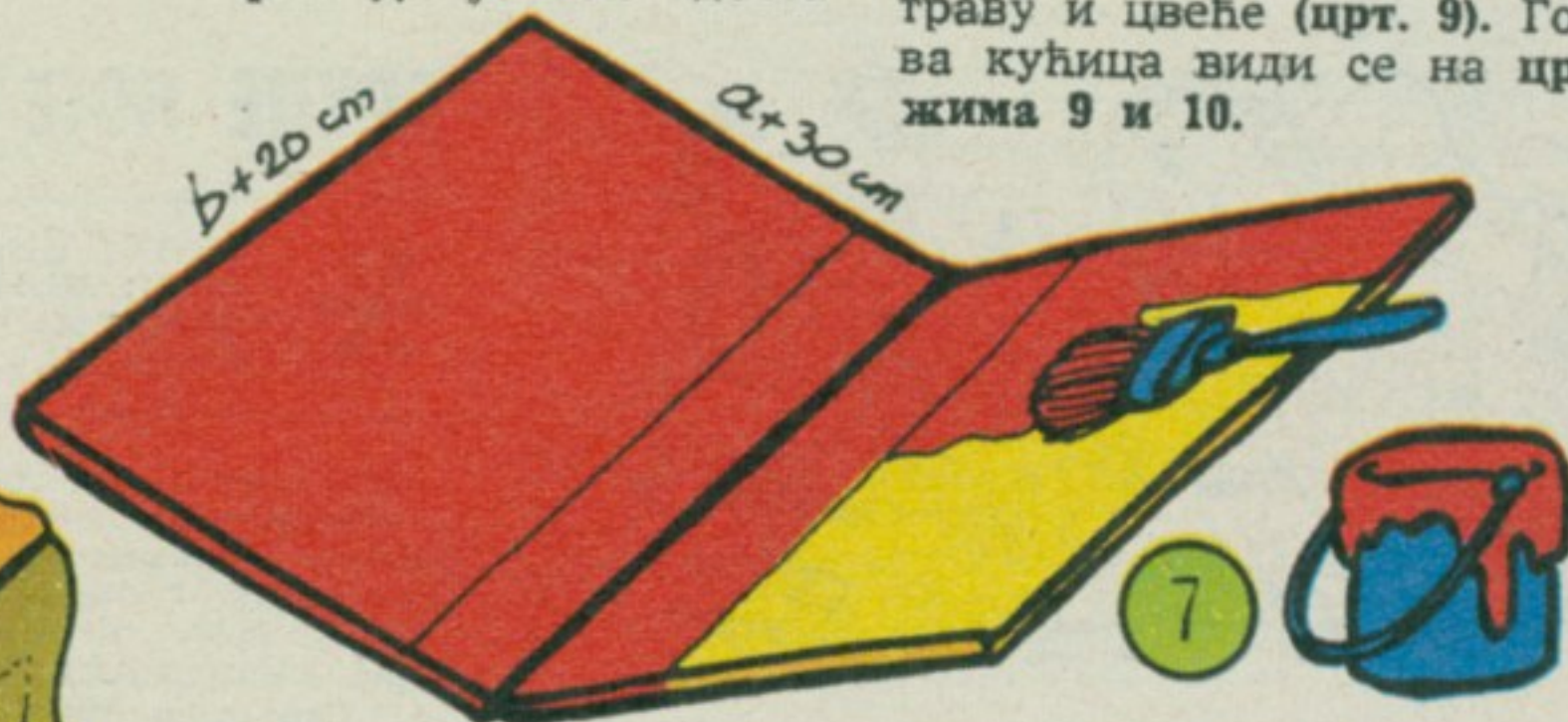
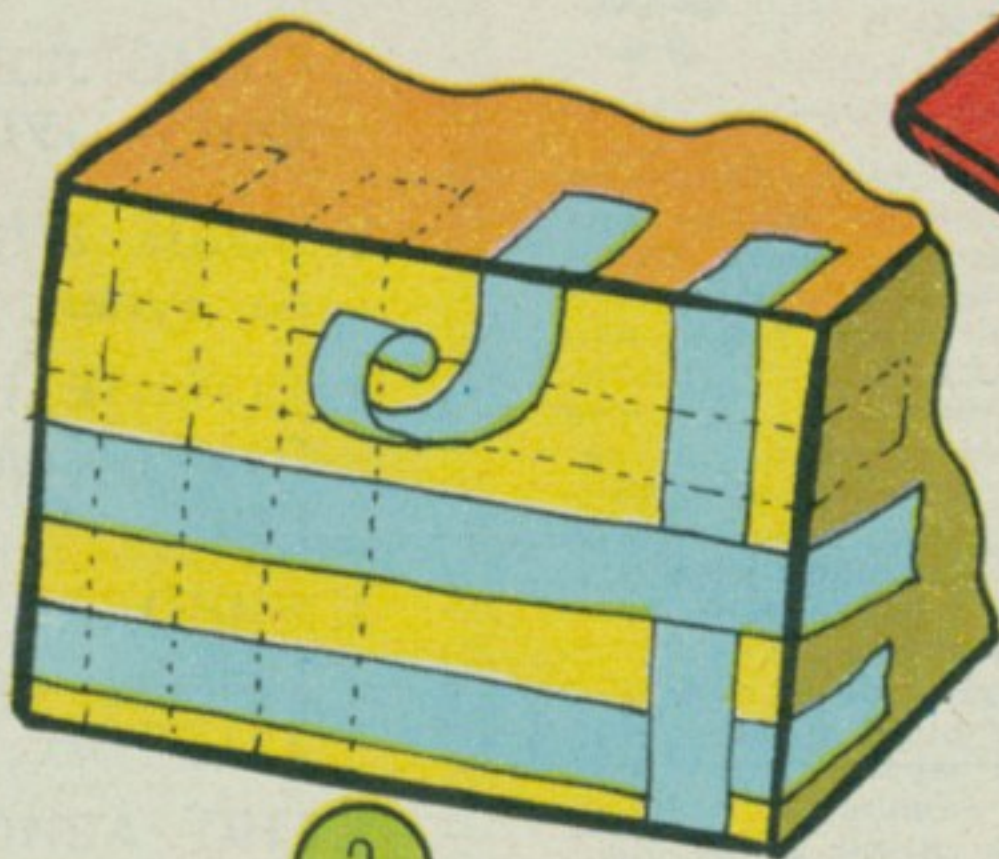
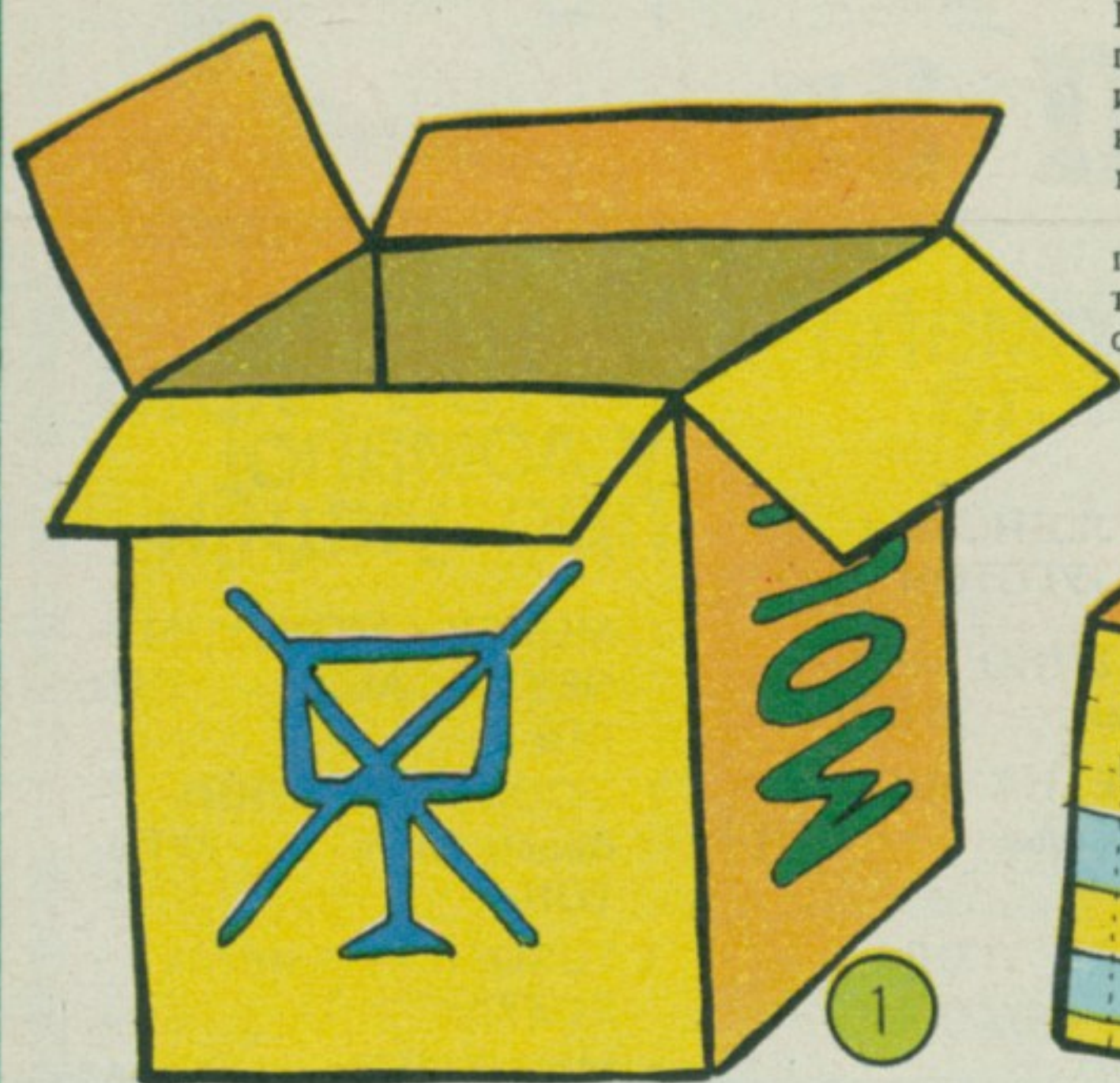
НАПРАВИТЕ САМИ КУТАК ЗА ИГРАЧКЕ

Данашњу страницу наменили смо и дечацима и девојчицама. Разлог: сви они имају играчке које се вуку по целој кући и због којих обично измаче грдњу. Предлажемо вам стога да направите кућицу која ће вам истовремено послужити и као складиште играчака и као украс у кући.

Ево како се кућица прави: потребна вам је велика кутија од картона (као што су оне у које се пакују штед-

њаци, фрижидери, телевизори, итд) под условом да је добро очувана (црт. 1). Дно кутије обезбедите широким лепљивим тракама (црт. 2), а горњи део кутије оштрим ножем тако обликујте да добијете изглед зидова под кровом куће (црт. 3 и 4). Сва четири зида облепите самолепљивим тапетом (црт. 6). С обзиром да је он доста

скуп, кутију можете облепити и шареном хартијом (оном којом се облажу полице). Тада ће вам бити потребно само 50 сантиметара црвеног и 70 сантиметара самолепљивог тапета који имитира право дрво. Од тапета у боји дрвета налепите врата и рамове за прозоре. Рамове кројте из трака па их састављајте док не добијете рам, а иза прозора поставите црвени тапет (црт. 5). Када све ово направите, исеците за кров два комада чврстог картона величине као на цртежу 7. Пазите, величина треба да одговара димензијама кутије коју имате, плус по 10 сантиметара са свих страна ($a+10$ и $b+10$). Обојте оба дела крова црвеном бојом, и залепите један за други црвеним самолепљивим тапетом тако да се кров може пресавијати (црт. 7). Кров обојте и залепите тапетом са обе стране. Једну половину крова залепите лепљивом траком за кућицу (црт. 8), други крај спустите. То ће бити поклопац који се може дизати и спуштати. По жељи на кућици можете доцртати траву и цвеће (црт. 9). Готову кућицу види се на цртежима 9 и 10.

ДВОСТРУКИ ЗЛОЧИН

У целој северозападној Хрватској није, ваљда, било лепше девојке од осамнаестогодишње Веронике Десинић из села Десинића. Вероника је припадала племићком роду, али нижем племству чији се положај разликовао од положаја кметова само по уживању мањих властита и нешто друкчијем вазалном односу према господарима, грофовима Цељским које су служили и од којих су били зависни.

А тада, почетком 15. века, за Цељске су знали сви ондашњи владари у Европи. Како и не би када је ова велика породица са седиштем у Цељу држала у свом власништву не само Словенију, него и Коруску, део Мађарске и читаву северозападну Хрватску. Глава породице стари Херман Цељски био је више него задовољан величином поседа и богатством. Није га плашила будућност јер је у сину Фридриху имао достојног и поузданог наследника. Тако је бар мислио.

НЕПРОМИШЉЕНО ПРИЗНАЊЕ

Неочекивано, једног летњег дана 1422. године, умрла је Фридрихова жена Јелисавета. После обеда пожалила се мужу на болове у стомаку и за десетак минута издахнула. У том тренутку њен свекар налазио се на другом крају раскошног дворца.

Цељске је притисла утученост. Међутим, Фридрих се понашао чудно, као да није умрла његова, већ туђа жена. Очевом оку то није промакло. Нешто му је говорило да ту нису чиста посла, тим више што је покојна Јелисавета просто пуцала од здравља. Недељу дана касније у то је био потпуно сигуран: трагови церемонијала Јелисаветине сахране нису још били сасвим уклоњени из дворца, а Фридрих се изгубио из града оставивши оцу само кратку поруку да одлази у замак Велики Табор крај Десинића у Хрватском загорју.

Зашто баш тамо, питао се Херман, јер су Цељски имали не један или два, него на десетине сличних утврђења која су јој служила за одбрану од непријатеља и одмор. Херман је позвао неколико поверљивих људи и наредио им да

**ЗБОГ ЉУБАВИ ГРОФА ФРИДРИХА
ЦЕЉСКОГ ПРЕМА ВЕРОНИКИ ДЕСИНИЋ
ИЗБИЛА ЈЕ АФЕРА, ЈЕДНА ОД
НАЈВЕЋИХ У УГАРСКОЈ И ХРВАТСКОЈ
У ПЕТНАЕСТОМ ВЕКУ.**

прерушени у путујуће трговце оду у Десинић и ухоче Фридриха.

— Добро осматрајте! Нарочито на Велики Табор! Желим да знам ко улази у замак, излази уз њега, где се креће мој син, с ким се виђа, све!..

Није прошло ни десетак дана, а „трговци“ су се вратили. Оно што их је инте-

Зар да се њена сељачка крв измења с нашом?!

Фридрих се цинично смејао. Окренуо је оцу леђа и пошао према вратима.

— Проклетнице — викнуо је Херман за сином. — Сад знам зашто је Јелисавета умрла тако напрасно! Отровао си је, ти, ти... гаде,

— Да! — рекао је Фри-

значио губитак свега што су они годинама стицали. Ипак, Херман је одлучио да сачека неко време надајући се да ће се Фридрих предомислити.

Међутим, заљубљеном Фридриху ни на крај памети није падало да одустане од венчања. Тајно се оженио девојком из Десинића. Чим је Херман сазнао за „завереничку“ свадбу, стрпао је сина у тамницу. Веронику, пак, чекала је много гора судбина: оптужена је као вештица и изведена пред цељски суд. Тада су таква суђења била пука формалност, а несрећне жене редовно проглашаване вештицама и спаљиване на ломачи. И док је градски судија по налогу краља Сигисмунда водио истрагу против Фридриха покушавајући да испеди из њега признање о убиству прве жене Јелисавете, дотле је Вероника свакодневно одговарала пред судом на унакрсна питања и чекала грозну смрт.

Као припадница племства, иако нижег, имала је право на браниоца. По службеној дужности, више реда ради, за браниоца јој је додељен један члан Трговишног ве-

вешто и енергично да је по некад остављао смешним и судије и суд! Захваљујући његовој бриљантној одбрани, Вероника је слободна оптужбе и пуштена на слободу. Пресуда је била прворазредна сензација и само је допунила аферу, једну од највећих у Угарској и Хрватској у то време.

СВЕ ИМА СВОЈУ ЦЕНУ

Преплашена и духом сломљена, Вероника се повукла у град Ојстриц, у Савињској долини. Њено место у хелији заузео је бранилац који ју је онако вешто извукао и спасао смрти. Никад се није сазнало зашто је затворен ништа је касније било с њим. Изгубио му се сваки траг, мада се да наслутити да је убијен у тамници.

Херман Цељски се тешко мирио с поразом. Вероника му је била кост у грлу. Односи са краљем Сигисмундом постајали су све хладнији и требало је што пре решити тај проблем. Једног дана позвао је неког оријаша из телесне гарде, нешто му наредио а затим, тутнуо у руку кесу са златним новцем.

Гардиста је појахао коња и напустио град. Сутрадан је био у Ојстрицу. У утврђење је ушао под изговором да треба да преда поруку господарици Вероници Цељској. Замољен је да сачека.

Чим се послуга удаљила, почео је да претражује пропорице. Веронику је нашао у одаји за купање, у кади, великој кади која је служила у ту сврху. Удавио ју је голим рукама, а онда тихо отишао, као што је и дошао.

Истог дана Фридрих је пуштен из затвора. Оружана пратња спровела га је до двора у Цељу где га је на кућном прагу дочекао отац Херман. Иронично је погледао сина и раширио руке.

— Млади господару, дом вас очекује! Ваша друга жена прави друштво првој!.. Све има своју цену, бар код нас Цељских. Ви то најбоље знате, зар не?

М. Тодоровић

Све се зачело овде: утврђење и замак Велики Табор

ресовало сазнали су без помуке.

— Ваша висости, млади господар се свакодневно са стаје са једном девојком из села. Зове се Вероника Десинић. Не раздвајају се, шетају, држе се за руке... Кметови кажу да је тако било и раније, док је господарица Јелисавета била жива! — почели су доушници надугачко и нашироко да објашњавају.

У Херману је прокључао бес. Прекинуо их је и исплатио. Све што му је речено било је тачно, то је потврдио и сам Фридрих када се ускоро вратио у Цеље. Штавише, хладно је саопштио оцу да ће се ожени Вероником која га воли исто толико колико и он њу.

— Никад! — старац је срдито лупио ногом о под. — Само преко мене мртвог!

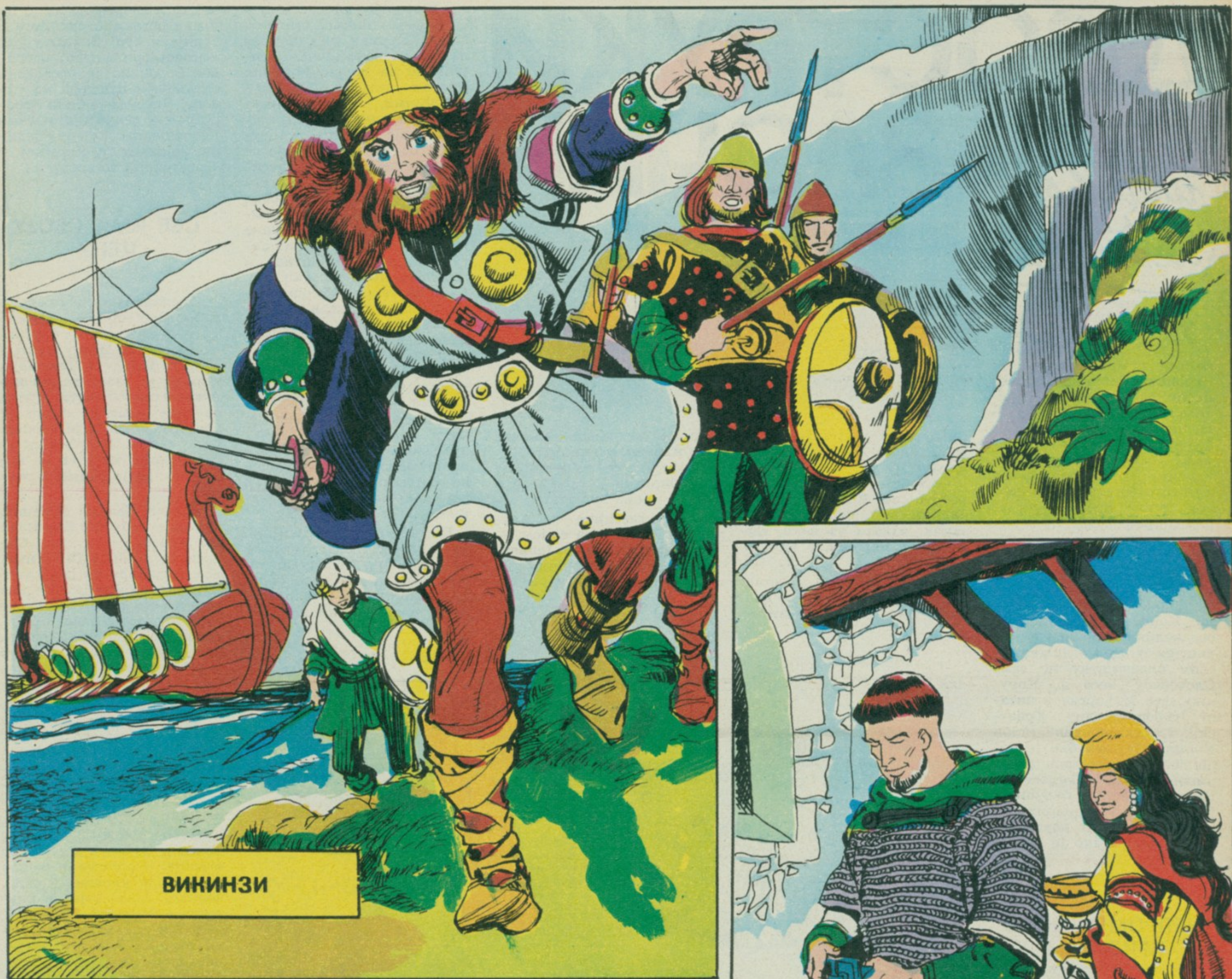
дрих пркосно, али се истог тренутка покајао. Изашао је као помаман, залупивши врата за собом.

СУЂЕЊЕ ВЕШТИЦИ

Стари Херман дуго је шетао по одаји размишљајући шта да предузме. Венчање је морао спречити по сваку цену из више разлога, највише због тога што је кћерку Барбару још раније удао за угарског краља Сигисмунда па је било недопустиво да се Вероника, као припадница нижег племства, удајом за Фридриха ороди са краљевом лозом. Краља би то сигурно наљутило и могло се догодити да Цељске лиши многих права, а то је практично

ћа (управе града). На њену срећу, а његову несрећу, он се толико унео у своју улогу и бранио Веронику тако

ВИКИНЗИ

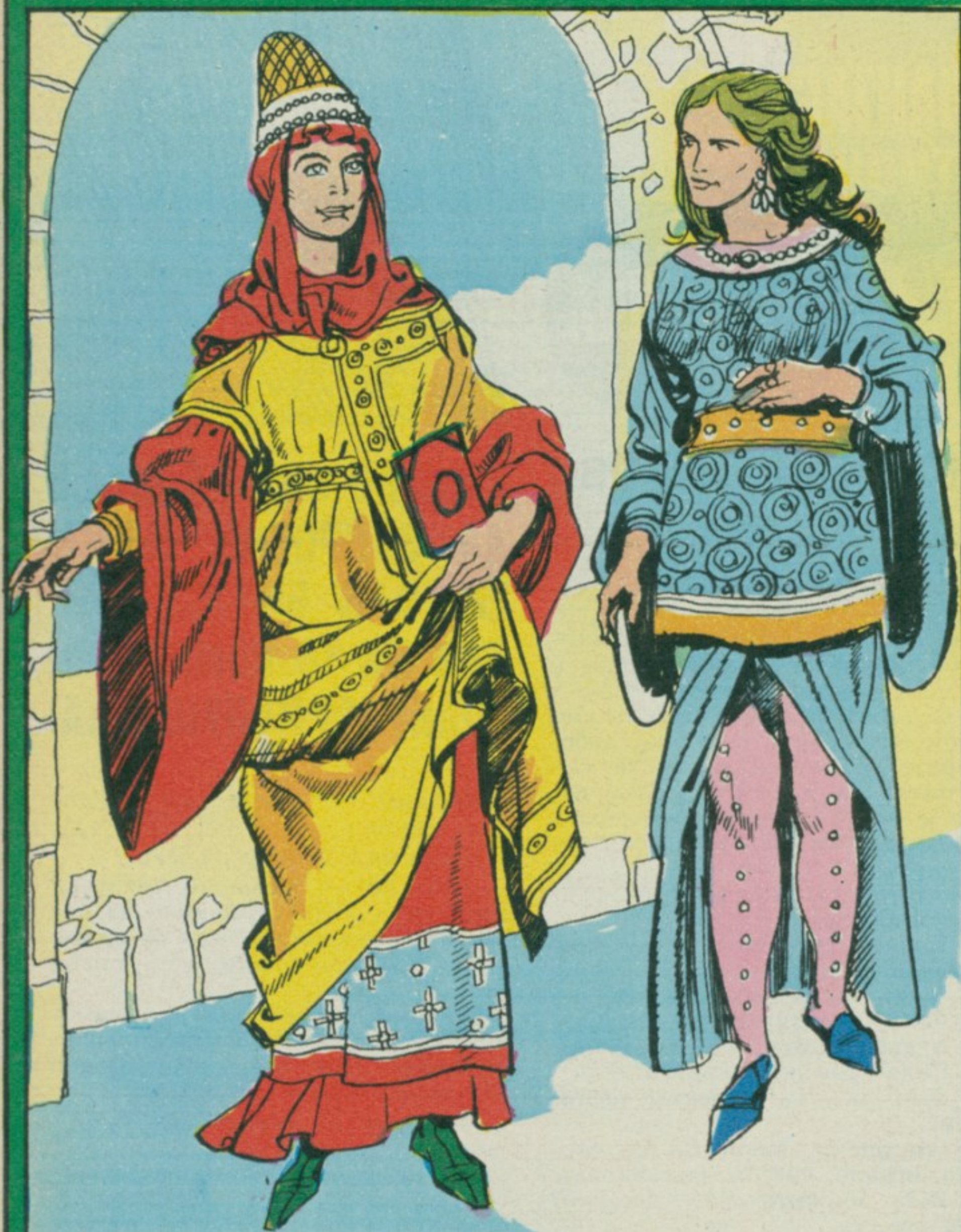

ПОРОДИЦА
НОРМАНА

Veselinović. B. 1-1-77

НАРОДИ И НОШЊЕ КРОЗ ВЕКОВЕ

НОРМАНИ

НОРМАНКЕ

Германска племена Нормани, или Викинзи, оставила су у историји дубок траг. Насељавали су Норвешку, Данску и Шведску и од 8. до 11. века, предвођени својим вођама, постали и чувени морепловци и гусари. У току 9. и 10. века опустошили су западну Европу, продрли на Исланд и Гренланд и стигли у северо-источни део Америке. Балтички Нормани, или Варјази, продрли су у Русију у 9. веку где су се сјединили са домаћим становништвом. Нормани су стигли и у јужну Италију и на Сицилију, а 1066. године Вилем Освајач (1027—1087), као нормандијски војвода, упада у Енглеску и у бици код Хестингса побеђује краља Харолда. Тако су Нормани освојили и већи део Енглеске, а својим освајачким походима убрзали процес феудализације у западној Европи, јер су слободне сељаке натерали да се ставе под заштиту ситних феудалаца и тако постану вазали крупних.

На чувеном везу из Бајеа, који је вероватно настао непосредно после битке код Хестингса, приказано је одело Нормана, и то свих слојева. Жена и њихових ношњи на њему готово и нема.

Мушкарци и жене носили су тунику уских рукава (блио) која допире преко колена и листова, а некад и до чланака. Код богаташа је светла, од вуне је, лана и свиле, богато украшена драгуљима. Испод блиоа оба пола носе подтунику дугих рукава звану каница, у белој или некој светлој боји. Преко тунике мушкарци имају плашт правоугаоног облика причвршћен на грудима или рамену, а врло често је украшен и постављен. Чакшире и дугачке чарапе су од једнобојног платна, а касније пругасте. Кратке панталоне које допиру до колена карактеристичан су део њихове одеће. Капе су носили веома често, биле су плитке и везивале се испод браде. Косу су шишали невероватно кратко, понекад и до темена.

Жене су имале дугу косу, плетену у плетенице или распуштену. Носиле су специфичну високу капу. Њихова одећа је припијена и дугачка, оне су такође носиле огртаче полудугачких рукава причвршћене на рамену и са четвртастим изрезом око врата. У торњем делу огртача имају мафорс, вео који покрива рамена и главу.

Главни део ношње ратника је оклоп кратких рукава и ногавица закопчан на леђима. Шлем им је веома необичан, конусног облика, а један део се спушта испред носа као заштитник. Руке и ноге штитили су тракама од филца и коже, или чарапама које су ојачане гвозденим алкама. Племићи и коњаници били су наоружани копљем и штитовима, а обични војници само стрелом, мачем или батином. Штитови су били украшени фантастичним животињама, разним фигурама и орнаментима који су се врло брзо развили у грбове.

НОРМАНСКИ КОЊАНИЦИ

Не вреди, о овоме никад не могу мирно да причам. У сваком случају, боље је да почнем од почетка. Ја сам Бил Билингс, електротехнички инжењер, мој пријатељ је Клиф Андерсон, математичар. Чим смо завршили студије и одслужили војску, с великим жаром смо се бацили на прављење електронских рачунара. Тада су те машине биле толико гломазне да су заузиле читаву собу и биле су веома компликоване. И скупе.

Клиф и ја смо имали идеју: направити електронску машину која ће бити упола мања, а извршавати све операције као ове досадашње. И успели смо. Начинили смо рачунар висок један метар и широк пола метра. Била су потребна два човека да га носе, али главно је било да може да се носи.

И даље смо предано радили на његовом усавршавању. Ко зна, можда ће једног дана електронски мозак обављати многе операције уместо људи; рецимо, управљаће аутомобилом. Сам би бирао најкраћи пут, вешто избегавао друга кола, заустављао се на црвено, водио рачуна о прописаној брзини... Човек би седео на задњем седишту и аутомобилске несреће се више не би догађале.

Заиста смо се забављали. Било је толико страховања при сваком новом потезу и радости кад би нешто успело, па ћете разумети како ми је било кад сам позвао телефоном Клифа и доживео шок.

Као љубави

Те вечери сам био у кући Мери Ен, о којој вам још ништа нисам рекао. Мери Ен је била моја велика љубав. Била је заносно лепа девојка и умирао сам од жеље да је упитам да ли би се удала за мене, али нисам имао храбрости. Довољно је било да помислим на то па да ми језик откаже послушност.

Стајао сам тако опчињен ње-

ним изгледом кад је ушла у трпезарију.

— Спремна сам, Биле. Можемо да кренемо.

— Само тренутак. Морам да разговарам са Клифом — рекао сам.

Мало се намрштила.

— Зар не можеш касније?

— Требало је да му се јавим још пре два сата.

Окренуо сам број наше лабораторије. Претпостављао сам да Клиф још седи тамо и ради. Заиста, одмах се јавио. Поразговарао сам с њим и договорио се шта ћемо сутра радити.

Само што сам спустио слушалицу, zazвонило је звоно на улазним вратима. Мери Ен је пошла да отвори, док сам ја журно записивао оно што ми је Клиф био рекао.

Кад сам подигао главу, угледао сам на вратима — Клифа!

— Добро, Биле, зашто ми се ниси јавио у шест? — почео је одмах.

Ја сам буљио у њега као да је привиђење. Није ми било јасно како је могао да стигне тако брзо.

— Али, Клифе... управо сам разговарао с тобом — промуцао сам.

— Са мном?

— Да. Телефонирао сам ти одавно. Договорили смо се за сутра... Питај Мери Ен ако ми не верујеш.

— Откуд ја знам с ким си разговарао — рекла је Мери Ен.

**ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА**

Свет се креће једино
неспоразумом.

(Бодлер)

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

ИСАК АСИМОВ

Хоћемо ли да кренемо већ једном?

Сео сам на најближу столицу, покушавајући да будем миран и разуман.

— Клифе — рекао сам тихим гласом — окренуо сам број лабораторије, ти си се јавио, ја сам те упитао да ли си разрадио детаље и ти си одговорио да јеси и издиктирао ми их. Ево, све сам записао.

Клиф је узео хартију и пажљиво је погледао.

— Подаци су тачни, али... како си дошао до њих?

— Ти си ми их дао, Клифе!

Одмахнуо је главом.

— У лабораторији сам био до седам. Сада тамо нема никога.

— Али, ја сам с неким разговарао!

За то време, Мери Ен се нервозно играла својим рукавицама.

— Шта мислите вас двојица? Закаснићемо.

— Тамо нема никога — поновио је Клиф — ако не рачунамо Јуниора (Јуниор је био наш мали електронски мозак).

Згледали смо се збуњено, док је Мери Ен куцнула својом танком потпетицом по поду, подсећајући ме да ћемо пропустити представу.

Сами се окрећу

— Хајдемо у лабораторију — рекао сам. — Мери Ен, ово је веома важно. Пођи с нама. Право из лабораторије идемо на представу.

Погледала ме је својим дивним очима и кренула с нама, мада нерадо.

У лабораторији смо били за двадесет минута.

Клиф је откључао врата. Кад их је отворио, ја сам преко његовог рамена провирио унутра. Није било ничег чудног. Јуниор је био тамо и изгледао као увек. Клиф и ја смо му пришли, један с једне а други с друге стране, и мислим да смо били спремни да га зграбимо ако начини какав покрет. Али, то се није десило. Мери Ен нас је све време зачуђено посматрала.

Изненада, Клиф је приметио:

— Хеј, телефон није тамо где сам га оставио! Сад је ближе Јуниору!

— То је немогуће — насмејао сам се, али нисам деловао баш убедљиво. — Дај ми шрафцигер... да за сваки случај погледам шта се дешава у Јуниору.

Међутим, шрафови никако нису могли да се окрену. Употребивши сам сву снагу, али ништа.

— Изгледа да је неки хвалисавцао хтео на овим шрафовима да покаже колико је јак — гунђао сам.

— Ти си га склапао, Биле — подсетио ме је Клиф.

— Хоћеш ли, молим те, ти да

**ПИТА
БУДА**

**УМИРАО САМ ОД ЖЕЉЕ
ДА ЗАПРОСИМ МЕРИ
ЕН, АЛИ БИ МЕ, ЧИМ
БИХ НА ТО ПОМИСЛИО,
ХРАБРОСТ НАПУШТАЛА.**

покушаш? — рекао сам најзад, сав ознојен.

Ни он није био боље среће.

— Чудно — казао је тренутак касније. — Успео сам мало да покренем један шраф, али се одмах затим сам заштрафио, исто онако јако.

Обојици нам је пала на памет иста мисао: Јуниор не жели да га отворимо! Док смо се збуњено згледали, Мери Ен је рекла:

— Зашто не узмете ону бушилицу?

Да, то је био једини начин. Са гомиле алата узео сам електричну бушилицу, али како да је применим на Јуниору? То ће бити као да рањавам драгог пријатеља.

Међутим, у томе ме је спречила Мери Ен.

— Е, баш сте вас двојица глупи! — насмејала се. — Сви шрафови су лабави! Мора да сте ок-

ретали шрафцигер на супротну страну.

Нисам хтео да се свађам са Мери Ен, али био сам сигуран да бар умет да баратам шрафцигером. Зато сам само рекао:

— Мери Ен, ови послови нису за тебе и зато се склони што даље од Јуниора. Испрљаћеш се.

— Али, погледај! — рекла је. На длану јој је био шраф који је руком скинула.

— Господе! — узвикнуо је Клиф.

Сами су се окретали, свих дванаест шрафова. Увијали су се и као црвићи излазили из својих рупа и падали на под.

— Он је то намерно учинио — стао је да шапуће Клиф. — Чуо нас је кад смо поменули бушпилицу и предао се.

— Шта ли покушава да сакрије? — питао сам се гласно.

Сувише инћелииенћан

Клекнули смо поред Јуниора и неко време гледали у унутрашњост машине. За то време сам слушао куцкање Мери Енине потпетице. Погледао сам на сат: више нисмо могли да стигнемо на представу.

— Има мембрану — рекао сам Клифу.

— Где?

Показао сам му и додао:

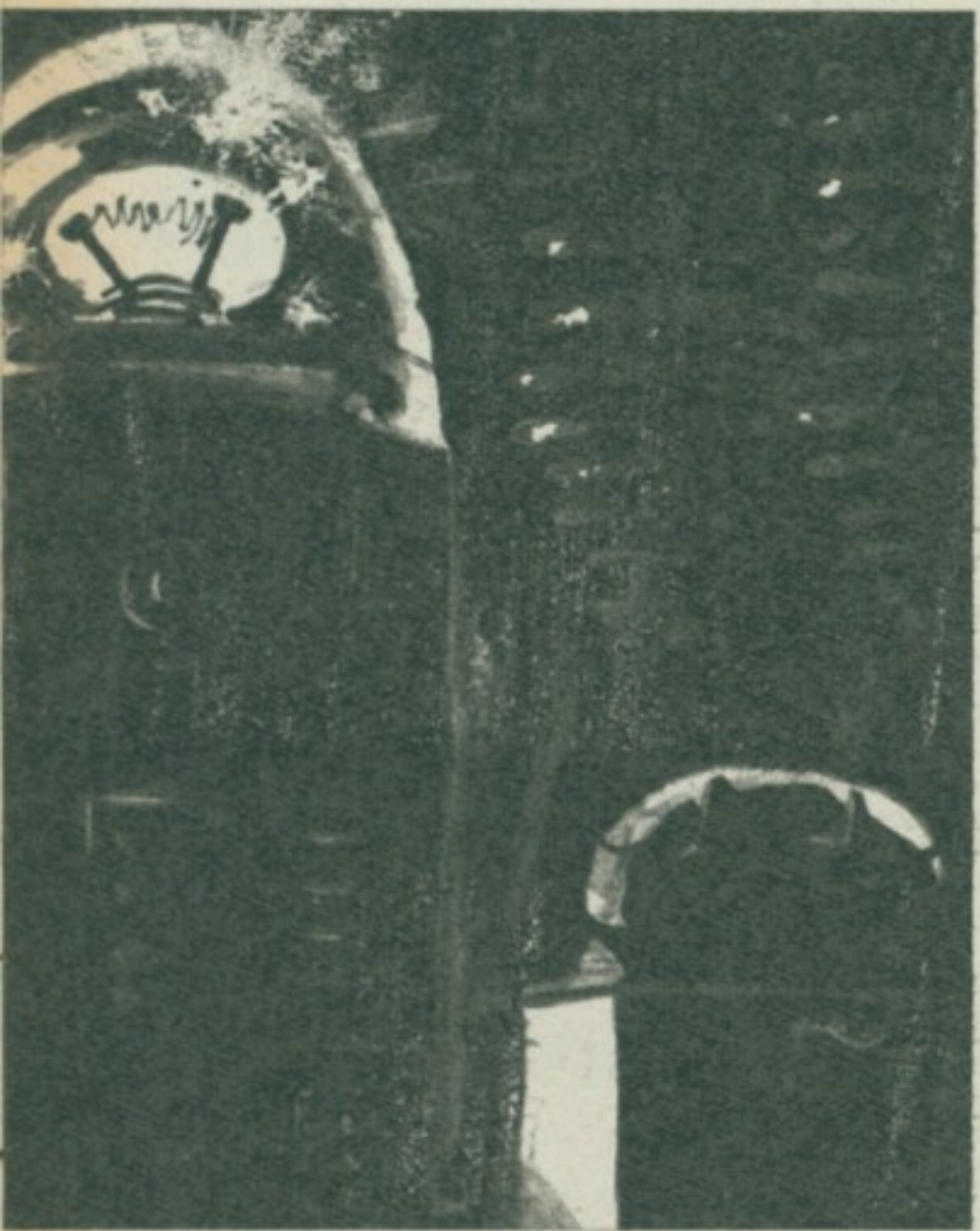
— И звучник.

— Да ниси ти то ставио? — упитао је.

— Не. Ваљда знам шта радим. Изгледа да је све то сам наместио, ма како изгледало невероватно. Погледај!

Показао сам му на чврсте намотаје жице који су се налазили на више места у кутији. На крају сваког намотаја, метал се рачвао у пет или шест грана.

— Шта је ово? — питао је Клиф.

И он и ја добро смо знали шта је, али као да се нисмо усуђивали гласно да кажемо. Јуниор је морао да има нешто чиме ће узимати материјал помоћу којег је усавршавао себе. Нешто је морало да додвуче телефон и подигне слушавицу...

Мери Ен је све то пажљиво посматрала и, пре него што сам стигао да је опоменем, пружио је руку. Истог тренутка је вриснула.

— Мора да је кратак спој — рекао сам, али Клиф није хтео да се заваљава таквим објашњењима.

— Ма какав спој! — рекао је. — Мораћемо да га искључимо.

То је рекао шапатам, из страха да ће га Јуниор чути. Затим је навукао гумене рукавице и почео да се приближава Јуниору.

— Пази! — повикао сам, али и Клиф је реаговао на време. Више нисмо морали да сумњамо у функцију оних Јуниорових кракова. Један крак се невероватном брзином нашао између Клифа и места где је машина била укључена, и ту остао, лако подрхтавајући.

Клиф је одмах одустао од своје намере, скинуо рукавице и очајан сео.

— Шта да радимо, Биле? Јуниор је интелигентнији него што смо желели да буде. Не само да је усавршио себе, већ је изградио и одбрамбени механизам. И то му је било мало, па је чак створио себи и глас, користећи се мојим. Страшно!

Нисам стигао да му одговорим, јер се сад Мери Ен разбеснела.

— Слушај, Биле! Ако смо се договорили да изиђемо, изићи ћемо. Ако нисмо, онда ништа. Реши најзад!

— Али, Мери Ен...

— Одговори ми: излазимо ли или не? Закажеш ми састанак, ја се спреим, и где сам сад: у глупој лабораторији, гледајући тебе и Клифа како петљате око те машине.

Тренућак касније

Нисам знао како да је смирим. Једино што сам успевао да кажем било је:

— Али, Мери Ен...

Јасно се сећам тренутка кад ме је љутило погледала, окренула се и, замахнувши својом дивном црвеном косом, кренула према вратима. Потрчао сам за њом, спреман да још једном поновим оно: „Али, Мери Ен...“, кад је Клиф, изнервиран мојом неспретношћу, викнуо иза мене:

— Питај је да ли би се удала за тебе, будало!

Мери Ен је стала, али се није окренула. Била је тако лепа да ми је срце просто престало да куца.

— Хтео си нешто да кажеш, Биле — рекла је.

— Хоћеш ли се удати за мене, Мери Ен? — промуцао сам.

Тог тренутка сам зажалио што сам било шта рекао, јер сам мислио да више никад неће са мном проговорити ни реч. Али, само тренутак касније, она ми се бацила око врата. Кад сам се освестио, узвратио сам јој истим жаром. Ово је потрајало неко време, док Клиф није почео да ме куцка по рамену.

— Шта хоћеш сад? — упитао сам га.

— Погледај!

У руци је држао главни вод који је повезивао Јуниора са електричном мрежом. А ја сам на њега већ био заборавио.

— Како си успео?

— Јуниор је био толико заузет посматрањем тебе и Мери Ен да није приметио кад сам му пришао.

Мери Ен и ја сада смо срећан брачни пар. Ја сам унапређен за ванредног професора, а Клиф са успехом ради на новом Јуниору. Али, брине ме једно. Разговарао сам с Клифом одмах пошто сам одлучио да се венчам са Мери Ен и захвалио му што ме је охрабрио да оно кажем. Али, он се клео да није рекао ни речи.

Сада се плашим да ће Мери Ен сазнати... Шта ће рећи ако дозна да је никад не бих запросио да ми то није сугерисала — машина?

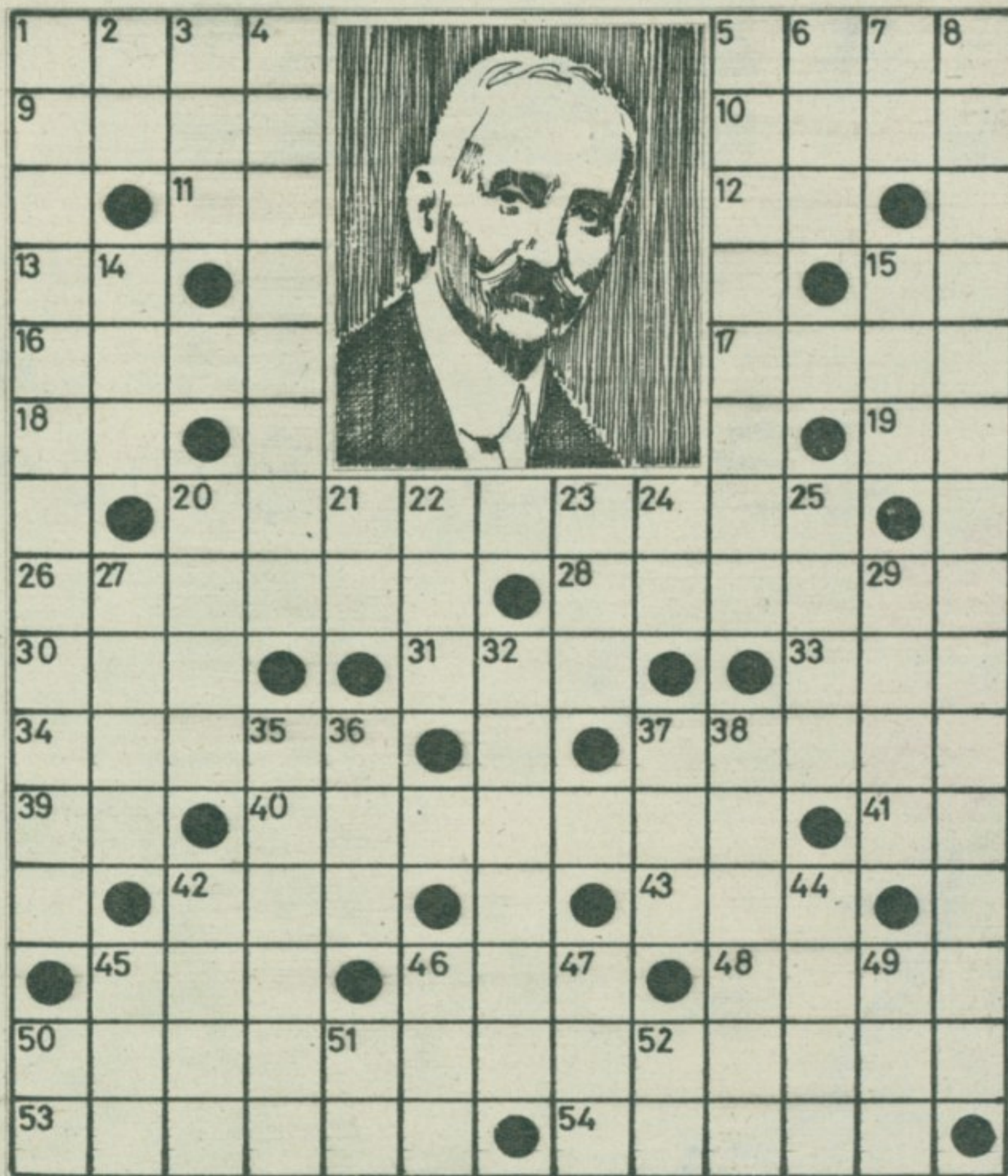
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Део молекула, 5) комедија Марина Држића, 9) сабирно сочиво, 10) подједнако, 11) мера за површину, 12) лична заменица, 13) ознака на аутомобилима из Карловца, 15) прво и четрнаесто слово ћирилице, 16) фискултурна манифестација, 17) забаве, разоноде, 18) коњ, 19) део коњске опреме, 20) ЕЛЕГИЧНА ПЕСМА ПЕСНИКА СА СЛИКЕ, 26) закуп земљишта (стр.), 28) погубљено, 30) велика афричка река, 31) водени зглавкар, 33) прибор за мерење тежине, 34) радити за разбојем, 37) одећа балетских играча, 39) иницијали аутора романа „Госпођица“, 40) линије које на карти спајају места једнаког атмосферског притиска, 41) осамнаесто и четрнаесто слово ћирилице, 42) змијски цар, удав, 43) име књижевника Великановића, 45) птица певачица, 46) грчка богиња земље, 48) пркос, 50) ПОЗНАТА ПЕСМА ПЕСНИКА СА СЛИКЕ, 53) особа која спава, 54) брдо у близини Београда.

УСПРАВНО:

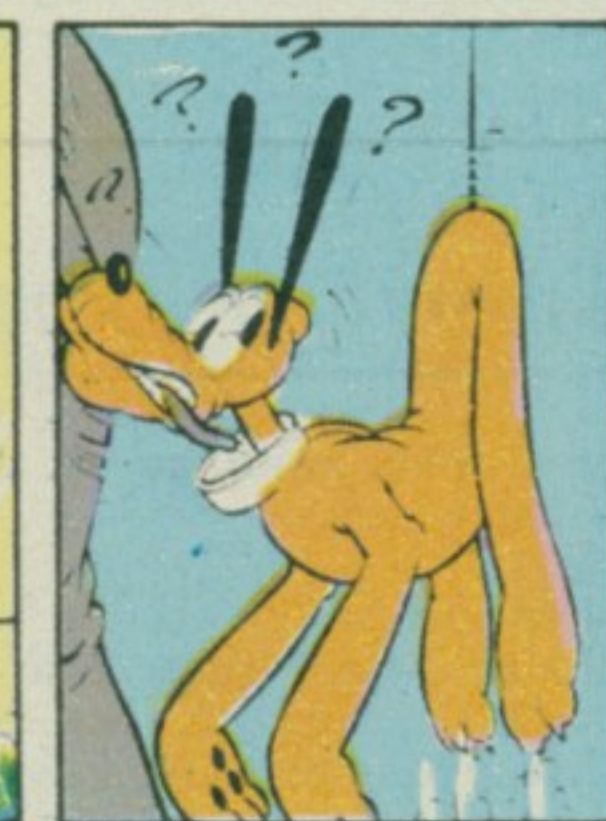
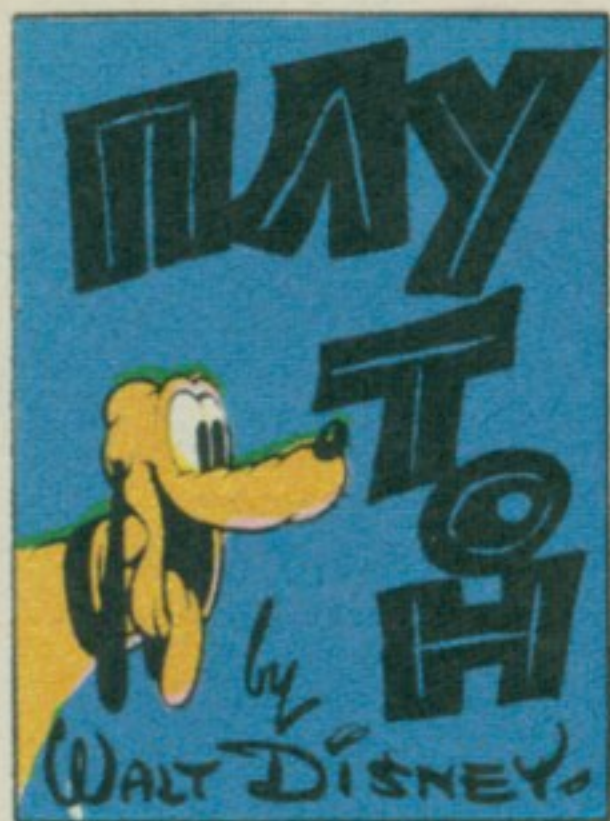
1) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ ПОЗНАТОГ ПЕСНИКА (види слику!), 2) овде, 3) узвик при скоку, 4) име и презиме америчког књижевника („Том Сојер“), 5) заједнички живот различитих живих бића, 6) грчко слово, 7) река у СССР-у, притока Јенисеја, 8) ЕЛЕГИЧНА ПЕСМА ПЕСНИКА СА СЛИКЕ, 14) женски певачки глас, 15) врста папагаја, 20) један четинар, 21) два иста сугласника, 22) јужно воће, 23) воћни напиток, 24) иницијали шведског државника, 25) град у Италији, 27) оглашавање звери, 29) било ко, 32) симбол, знамење, 35) мушко име, 36) позади, 37) једноцифрен број, 38) водена биљка, 42) колор, 44) амерички филмски глумац (Рајан), 45) место у руднику где се вади угаљ, 46) планина у Србији, 47) коњски покривач (турц.), 49) мушк име од мила, 50) ауто-ознака за Мурску Соботу, 51) предлог, 52) француски певач и филмски глумац (Монтан).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Мак, 4) калем, 7) ага, 10) амико, и, 11) екран, 12) тат, 13) робот, 16) ипа, т, 17) капетан, р, 18) Мел, 20) барон, 21) паб, 23) арак, 25) Кан, 26) Кина, к, 27) коб, л, 29) сур, л, 30) еколог, 31) калота, т, 32) лак, ј, 34) кум, т, 35) алир, 37) кал, 39) Каиро, 41) Пет, 42) козак, 44) Нин, и, 45) каталог, 6, 46) Иго, 48 савет, 49) кат, 51) сенет, а, 52) асура, 53) ара, 54) Анцио, 55) пир.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурдихана Ђојић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тримесечна 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тримесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути: ДМ 64,—, Долар 25,—, Фф. 110,—, Шфр. 66,—, Шкр. 108,—. Девине уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фох 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишленима Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

посебна погодност за пријатеље

PEZ-a

Драги пријатељу PEZ а!

Ако чистиш Забавник, вероватно ћеш знаи да за играе пријатеље PEZ-а припремамо погодности за набавку занимљивих производа са знаком PEZ.

За кишне дане ти можемо понудити ленту PEZ целерину у различитим бојама. На залихи имамо 5.000 целерина и ако је желиш, нека твоји родитељи испуне ову наруџбеницу и пошаљу је на адресу: PEZ ПРИЈАТЕЉ, 61111 — Београд и.л. 8, а ми ћемо ти по повољној цени од 30 динара послати целерину коју видиш на слици. Целерину ћеш илаичити поштару при пријему. Поштом је количина целерина ограничена, одједном можеш наручити највише 3 комада.

Кроз месец или два понудићемо ти опет неки занимљив производ са знаком PEZ.

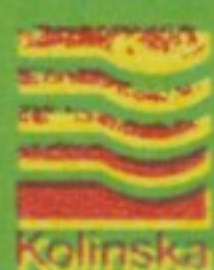
НАРУѢБЕНИЦА:

Име и презиме (бр. чл. карте) _____

Улица и кућни број _____

Поштански број и место _____

Потпис родитеља _____

© Walt Disney Productions

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ЧУВАЈ СЕ ЈАБУКЕ!

Врло често чујем или прочитах израз „јабука раздора“. Реци ми, молим те, шта значи и како је настао.

Љерка Поклин, Дервента

Као и многи други термини који се користе у савременом општењу међу људима и израз „јабука раздора“ преузет је из античке митологије.

Легенда прича да су на једну раскошну свадбу били позвани сви богови с Олимпа. Позив је, нечијом кобном заборавношћу, заобишао богињу неслоге Ериду. Дубоко увређена и љутита, она је спремила освету: кад је свадбена свечаност била у пуном јеку, појавила се Ерида и на препуну трпезу бацила златну јабуку с натписом најлепшој. Хера, супруга бога Зевса, богиња мудрости Атина, Афродита, богиња лепоте, и остале богиње посегну за јабуком сматрајући да баш оне полажу право на њу и настаде свађа...

Израз „јабука раздора“ и данас се користи за многе несугласице и свађе.

ИЗ КОЧА У СВЕТ

Интересује ме кад су и где први пут употребљене кочије.

Завиша Обрадовић, Чачак

Средином 15. века, многи тврде око 1457, у мађарској вароши Коч направљена су прва двопревна кола за превоз путника са покретним кровом. Та чудна кола добила су име по месту где су направљена — кочије.

Ни остале земље Европе нису хтеле да заостану за Мађарима па су се кочије појавиле на другим друмовима широм Старог континента.

Такав једна кочија имала је у Паризу станицу за изнајмљивање испред хотела светог Фијакера. Духовити Гали убрзо су кочији дали своје име — фијакер.

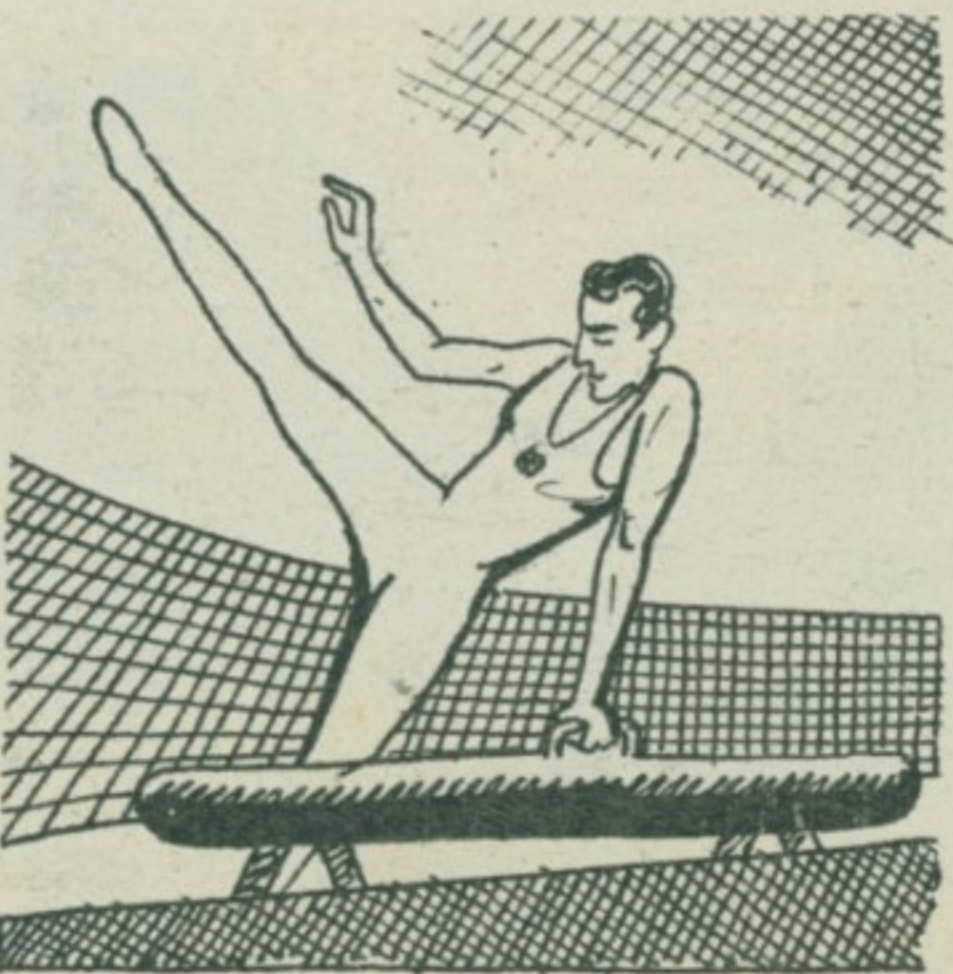

ПУБЛИКА ОЦЕЊУЈЕ

У питању је опклада, помози ми. Да ли је истина да је једном приликом нашем гимнастичару Церару, судија два пута дао оцјену за једну вјежбу?

Данко Мраз, Осијек

На Светском првенству у гимнастици, које је одржано у Прагу 1962, судија је нашег прослављеног гимнастичара аса Мирослава Церара за вјежбу на вратилу два пута оценио. Прва оцена је била 9,70. Међутим, исту оцену имао је и совјетски гимнастичар Борис Шаклин па је публика протествовала. Увиђајући и сам неправду, врховни судија је искористио своје право и нашем гимнастичару повећао оцену на 9,80. Тако је Мирослав Церар постао у Прагу првак света на вратилу.

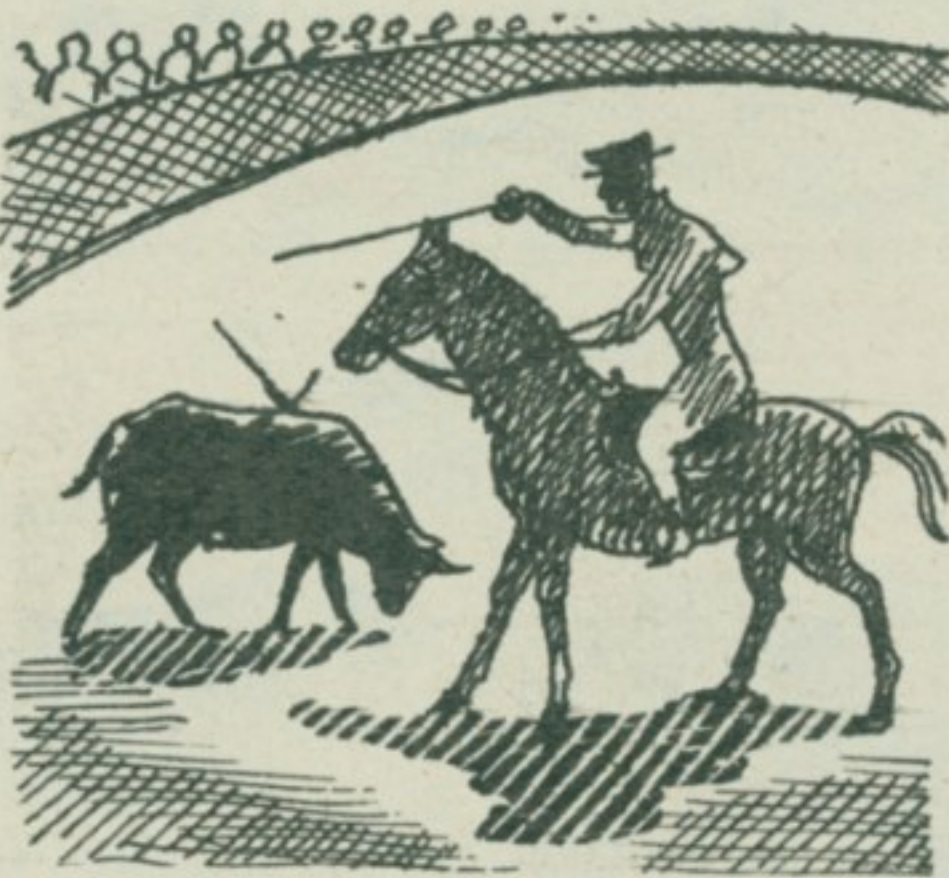

ОЛЕ, ОЛЕ!

Да ли тореро у борби са биковима убија бика или то чини неко други.

Мирко Контић, Мојковац

Тореросима се називају људи који су задужени да у арени замарају бика и припремају га за одлучујућу борбу са матадором. Деле се у две категорије: пеонесе, пешаке, и пикадоре, који се крећу на коњима наоружани копљем. Главну част — убиство бика мачетом, има матадор.

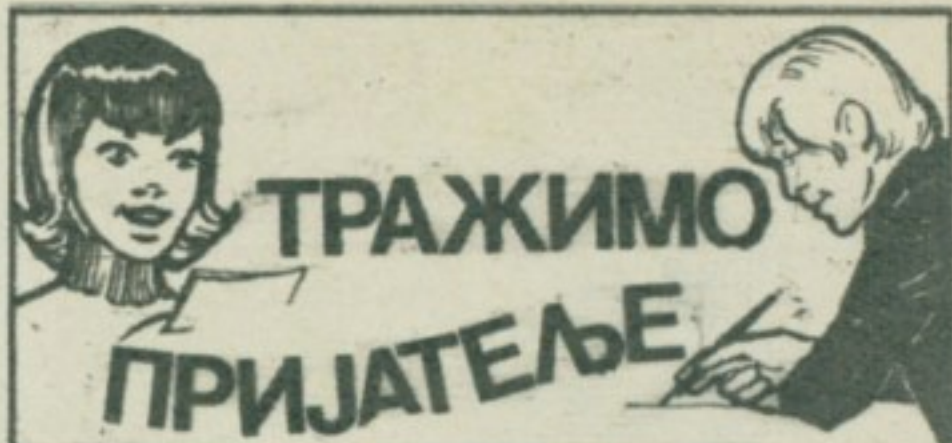

АКУСТИЧНИ МЕЂАШИ

Много ме интересује због чега птице певају.

Станислава Кораћ,
Шабац

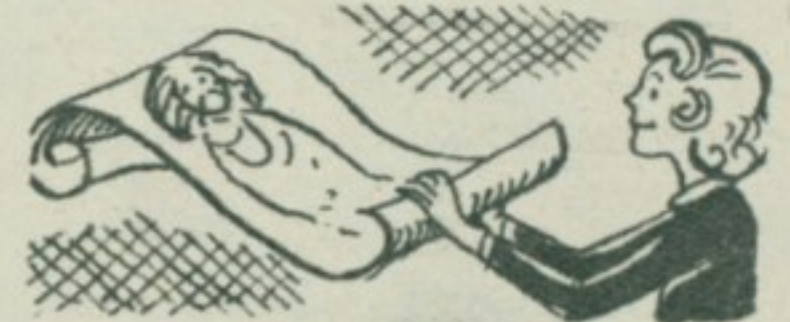
Дуго се сматрало да птица искључиво пева да би изразила своју радост или љубав. Међутим, проучавање њиховог живота показало је да птице првенствено певају да би на тај начин означиле своје подручје. Оне певањем упозоравају друге сроднике да се приближавају већ запоседнутом пределу.

Желела бих да се дописујем са младима из целог света. Имам 16 година, ученица сам економске школе. Волим музику и спорт. Језик дописивања српскохрватски и руски. Славица Маринковић, 18500 Врање, Пролетерских бригада 26

Имам 14 година и жељела бих се дописивати с мојим вршњацима из читаве Југославије. Соња Балатинац, 54000 Осијек, Поречка 16, југ II

Желела бих да се дописујем са југословенским девојчицама и дечацима. Имам 16 година и похађам 9 разред средње школе. 493910 СССР, В. С. О. гор. Лениногорск, ул. Фурманова 9-а кв. 22, Радченко Надежди

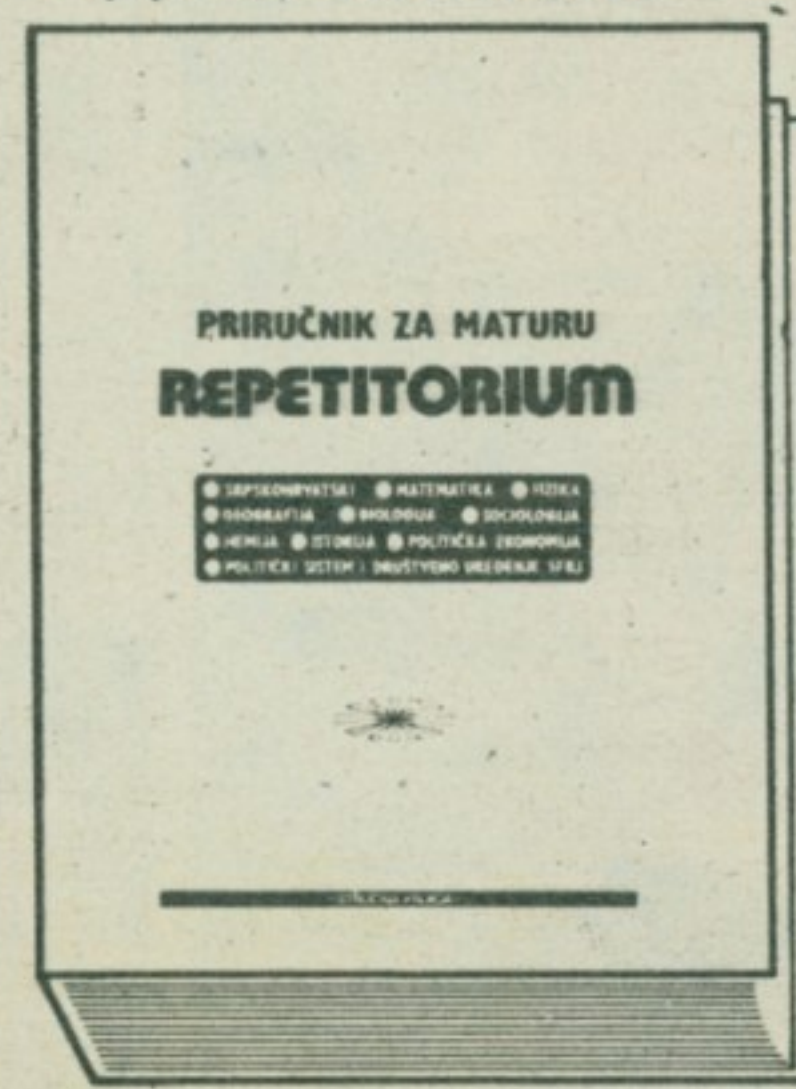

Шеснаест ми је година и имам жељу да се дописујем са младима из цијелог свијета. Волим поп и рок музику и скупљам постере. Јулија Новаковић, 71000 Сарајево, Илићанска 48

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге - комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански фах 23.

